

Näringsutskottets betänkande 2024/25:NU17

Näringspolitik

Sammanfattning

Utskottet föreslår ett tillkännagivande till regeringen med anledning av motionsyrkanden om kontantförbud vid handel med järn- och metallavfall. Utskottet anser att regeringen ska vidta åtgärder för att införa ett nationellt kontantförbud vid handel med järn- och metallavfall.

Utskottet föreslår att riksdagen avslår övriga motionsyrkanden bl.a. med hänvisning till den förda politiken och pågående arbete. Exempel på frågor som tas upp i motionsyrkandena är företagsstöd, innovationsfrämjande åtgärder, konkurrensfrågor, åtgärder mot oseriösa företag, riktade insatser, företagens kapitalförsörjning samt särskilda näringsgrenar och branscher.

I betänkandet finns 53 reservationer (S, SD, M, V, C, KD, MP, L). I ett särskilt yttrande förklarar företrädare för Sverigedemokraterna att de har ett andrahandsyrkande när det gäller frågan om övriga frågor om konkurrens (punkt 8).

Behandlade förslag

Cirka 150 yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2024/25.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut4

Redogörelse för ärendet10

Utskottets överväganden11

 Allmänt om företagsfrämjande11

 Utskottets ställningstagande28

 Åtgärder mot oseriösa företag32

 Utskottets ställningstagande36

 Vissa frågor om konkurrens37

 Utskottets ställningstagande43

 Företagens kapitalförsörjning45

 Utskottets ställningstagande48

 Riktade insatser49

 Utskottets ställningstagande56

 Besöksnäringen59

 Utskottets ställningstagande64

 Näringsgrenar och branscher67

 Utskottets ställningstagande79

Reservationer84

 1. Företagsstöd, punkt 1 (S)84

 2. Företagsstöd, punkt 1 (V)85

 3. Företagsstöd, punkt 1 (C)86

 4. Företagsstöd, punkt 1 (MP)87

 5. Starta eget-bidrag, punkt 2 (SD)88

 6. Nationell innovationsstrategi, punkt 3 (S)89

 7. Nationell innovationsstrategi, punkt 3 (SD)89

 8. Innovationsfrämjande åtgärder, punkt 4 (S)90

 9. Innovationsfrämjande åtgärder, punkt 4 (SD)91

 10. Innovationsfrämjande åtgärder, punkt 4 (V)92

 11. Innovationsfrämjande åtgärder, punkt 4 (C)93

 12. Övrigt om företagsfrämjande åtgärder, punkt 5 (SD)94

 13. Övrigt om företagsfrämjande åtgärder, punkt 5 (MP)96

 14. Åtgärder mot oseriösa företag, punkt 6 (S)96

 15. Åtgärder mot oseriösa företag, punkt 6 (V)97

 16. Åtgärder mot oseriösa företag, punkt 6 (C)98

 17. Konkurrens från offentlig verksamhet, punkt 7 (SD)99

 18. Konkurrens från offentlig verksamhet, punkt 7 (C)100

 19. Övriga frågor om konkurrens, punkt 8 (S, MP)101

 20. Övriga frågor om konkurrens, punkt 8 (SD)102

 21. Övriga frågor om konkurrens, punkt 8 (C)103

 22. Företagens kapitalförsörjning, punkt 9 (SD)104

 23. Företagens kapitalförsörjning, punkt 9 (V)105

 24. Företagens kapitalförsörjning, punkt 9 (MP)106

 25. Jämställdhet i näringslivet, punkt 10 (S)107

 26. Jämställdhet i näringslivet, punkt 10 (C, MP)108

 27. Insatser för vissa grupper, punkt 11 (SD)109

 28. Insatser för vissa grupper, punkt 11 (C)110

 29. Kooperativt och socialt företagande, punkt 12 (S)110

 30. Kooperativt och socialt företagande, punkt 12 (V)111

31. Kooperativt och socialt företagande, punkt 12 (MP)	112
32. Främjande av besöksnäringen, punkt 13 (SD)	113
33. Främjande av besöksnäringen, punkt 13 (C)	114
34. Ekonomiskt stöd, punkt 14 (V)	115
35. Ekonomiskt stöd, punkt 14 (C)	116
36. Marknadsföring av Sverige, punkt 15 (SD)	116
37. Övrigt om besöksnäringen, punkt 16 (SD)	117
38. Övrigt om besöksnäringen, punkt 16 (V)	118
39. Övrigt om besöksnäringen, punkt 16 (MP)	119
40. Industrifrämjande åtgärder, punkt 17 (SD)	120
41. Industrifrämjande åtgärder, punkt 17 (V)	121
42. Industrifrämjande åtgärder, punkt 17 (C)	122
43. Industrifrämjande åtgärder, punkt 17 (MP)	123
44. Kulturella och kreativa näringar, punkt 18 (S)	124
45. Kulturella och kreativa näringar, punkt 18 (MP)	124
46. Spelbranschen, punkt 19 (S)	125
47. Spelbranschen, punkt 19 (MP)	126
48. Kontantförbud vid handel med järn- och metallavfall, punkt 20 (M, V, C, KD, MP, L)	127
49. Övrigt om handel med järn- och metallavfall, punkt 21 (SD)	128
50. Övrigt om näringsgrenar och branscher, punkt 22 (SD)	129
51. Övrigt om näringsgrenar och branscher, punkt 22 (V)	130
52. Övrigt om näringsgrenar och branscher, punkt 22 (C)	131
53. Övrigt om näringsgrenar och branscher, punkt 22 (MP)	131
Särskilt yttrande	133
Övriga frågor om konkurrens, punkt 8 (SD)	133
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag	134
Motioner från allmänna motionstiden 2024/25	134

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Allmänt om företagsfrämjande

1. Företagsstöd

Riksdagen avslår motionerna

2024/25:553 av Lorena Delgado Varas m.fl. (V) yrkandena 7, 11 och 13,

2024/25:1478 av Helena Gellerman (L),

2024/25:2467 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkande 3,

2024/25:2477 av Azadeh Rojhan m.fl. (S),

2024/25:2613 av Elin Söderberg m.fl. (MP) yrkandena 29, 30, 82 och 86,

2024/25:2635 av Elin Söderberg m.fl. (MP) yrkandena 2, 5 och 6,

2024/25:3136 av Fredrik Olovsson m.fl. (S) yrkandena 4, 6 och 7 samt

2024/25:3137 av Josefin Malmqvist m.fl. (M) yrkande 6.

Reservation 1 (S)

Reservation 2 (V)

Reservation 3 (C)

Reservation 4 (MP)

2. Starta eget-bidrag

Riksdagen avslår motion

2024/25:1469 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 2.

Reservation 5 (SD)

3. Nationell innovationsstrategi

Riksdagen avslår motionerna

2024/25:1451 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 2 och

2024/25:3136 av Fredrik Olovsson m.fl. (S) yrkande 25.

Reservation 6 (S)

Reservation 7 (SD)

4. Innovationsfrämjande åtgärder

Riksdagen avslår motionerna

2024/25:553 av Lorena Delgado Varas m.fl. (V) yrkandena 14 och 16,

2024/25:1445 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 4,

2024/25:1464 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 12,

2024/25:1494 av Gustaf Göthberg och Helena Storckenfeldt (båda M) yrkande 1,

2024/25:2467 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkandena 1, 2 och 6,

2024/25:3136 av Fredrik Olovsson m.fl. (S) yrkande 11 och

2024/25:3169 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkande 63.

Reservation 8 (S)

Reservation 9 (SD)

Reservation 10 (V)

Reservation 11 (C)

5. Övrigt om företagsfrämjande åtgärder

Riksdagen avslår motionerna

2024/25:719 av Serkan Köse (S),

2024/25:1456 av Tobias Andersson m.fl. (SD),

2024/25:1460 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkandena 2, 3, 5 och 6,

2024/25:1461 av Tobias Andersson m.fl. (SD),

2024/25:1467 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 1,

2024/25:2635 av Elin Söderberg m.fl. (MP) yrkandena 8 och 10 samt

2024/25:3137 av Josefin Malmqvist m.fl. (M) yrkande 1.

Reservation 12 (SD)

Reservation 13 (MP)

Åtgärder mot oseriösa företag

6. Åtgärder mot oseriösa företag

Riksdagen avslår motionerna

2024/25:62 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 27,

2024/25:729 av Amalia Rud Stenlöf och Mattias Jonsson (båda S),

2024/25:2467 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkande 37 och

2024/25:3194 av Mikael Damberg m.fl. (S) yrkande 3.

Reservation 14 (S)

Reservation 15 (V)

Reservation 16 (C)

Vissa frågor om konkurrens

7. Konkurrens från offentlig verksamhet

Riksdagen avslår motionerna

2024/25:1157 av Larry Söder (KD),

2024/25:1459 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkandena 1 och 2,

2024/25:2467 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkandena 16 och 19 samt

2024/25:2920 av Sten Bergheden (M).

Reservation 17 (SD)

Reservation 18 (C)

8. Övriga frågor om konkurrens

Riksdagen avslår motionerna

2024/25:1306 av Larry Söder (KD),

2024/25:1459 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkandena 3 och 4,

2024/25:1464 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 11,

2024/25:1466 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 1,

2024/25:2470 av Kadir Kasirga m.fl. (S) yrkande 7,

2024/25:2810 av Sten Bergheden (M),
2024/25:2953 av Helena Lindahl m.fl. (C) yrkande 17,
2024/25:3108 av Anna-Caren Säterberg m.fl. (S) yrkande 19 och
2024/25:3136 av Fredrik Olovsson m.fl. (S) yrkande 12.

Reservation 19 (S, MP)

Reservation 20 (SD)

Reservation 21 (C)

Företagens kapitalförsörjning

9. Företagens kapitalförsörjning

Riksdagen avslår motionerna

2024/25:554 av Birger Lahti m.fl. (V) yrkande 9,
2024/25:1395 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 53,
2024/25:1460 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkandena 1 och 4,
2024/25:2613 av Elin Söderberg m.fl. (MP) yrkande 84,
2024/25:2635 av Elin Söderberg m.fl. (MP) yrkande 14,
2024/25:2748 av Ann-Sofie Lifvenhage (M) och
2024/25:3057 av Elin Söderberg m.fl. (MP) yrkande 1.

Reservation 22 (SD)

Reservation 23 (V)

Reservation 24 (MP)

Riktade insatser

10. Jämställdhet i näringslivet

Riksdagen avslår motionerna

2024/25:178 av Anna Wallentheim (S),
2024/25:1543 av Helena Gellerman (L),
2024/25:2467 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkandena 31 och 32,
2024/25:3069 av Ardalan Shekarabi m.fl. (S) yrkandena 12 och 13 samt
2024/25:3157 av Helena Vilhelmsson m.fl. (C) yrkandena 47, 48 och 51.

Reservation 25 (S)

Reservation 26 (C, MP)

11. Insatser för vissa grupper

Riksdagen avslår motionerna

2024/25:1455 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkandena 1–3 och 5,
2024/25:1719 av Jamal El-Haj (-) yrkande 4,
2024/25:2105 av Lars Beckman (M),
2024/25:2467 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkande 33,
2024/25:2976 av Markus Wiechel (SD) yrkande 2 och
2024/25:3157 av Helena Vilhelmsson m.fl. (C) yrkande 49.

Reservation 27 (SD)

Reservation 28 (C)

12. Kooperativt och socialt företagande

Riksdagen avslår motionerna

2024/25:553 av Lorena Delgado Varas m.fl. (V) yrkande 12,

2024/25:2349 av Johan Andersson m.fl. (S) yrkandena 1–3,

2024/25:2437 av Karin Sundin m.fl. (S),

2024/25:2438 av Kalle Olsson m.fl. (S) yrkandena 1 och 2,

2024/25:2455 av Per-Arne Håkansson m.fl. (S),

2024/25:2635 av Elin Söderberg m.fl. (MP) yrkande 11 och

2024/25:3136 av Fredrik Olovsson m.fl. (S) yrkande 14.

Reservation 29 (S)

Reservation 30 (V)

Reservation 31 (MP)

Besöksnäringen

13. Främjande av besöksnäringen

Riksdagen avslår motionerna

2024/25:1450 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkandena 1–3,

2024/25:2444 av Anna-Caren Säterberg m.fl. (S) och

2024/25:2467 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkande 20.

Reservation 32 (SD)

Reservation 33 (C)

14. Ekonomiskt stöd

Riksdagen avslår motionerna

2024/25:554 av Birger Lahti m.fl. (V) yrkande 13 och

2024/25:2955 av Muharrem Demirok m.fl. (C) yrkande 45.

Reservation 34 (V)

Reservation 35 (C)

15. Marknadsföring av Sverige

Riksdagen avslår motionerna

2024/25:1450 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 13 och

2024/25:2877 av Sten Bergheden (M).

Reservation 36 (SD)

16. Övrigt om besöksnäringen

Riksdagen avslår motionerna

2024/25:553 av Lorena Delgado Varas m.fl. (V) yrkande 19,

2024/25:554 av Birger Lahti m.fl. (V) yrkande 12,

2024/25:950 av Lars Mejern Larsson och Mikael Dahlqvist (båda S),

2024/25:1369 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 44,

2024/25:1450 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 11,

2024/25:1525 av Lars Isacson (S) yrkandena 1 och 2,

2024/25:2007 av Adrian Magnusson m.fl. (S) och

2024/25:3057 av Elin Söderberg m.fl. (MP) yrkande 19.

Reservation 37 (SD)

Reservation 38 (V)

Reservation 39 (MP)

Näringsgrenar och branscher

17. Industrifrämjande åtgärder

Riksdagen avslår motionerna

2024/25:554 av Birger Lahti m.fl. (V) yrkande 19,

2024/25:825 av Åsa Karlsson (S),

2024/25:1464 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 1,

2024/25:1468 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 4,

2024/25:2442 av Lars Isacson m.fl. (S),

2024/25:2467 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkande 22,

2024/25:2613 av Elin Söderberg m.fl. (MP) yrkande 73,

2024/25:2635 av Elin Söderberg m.fl. (MP) yrkande 1 och

2024/25:2954 av Muharrem Demirok m.fl. (C) yrkande 26.

Reservation 40 (SD)

Reservation 41 (V)

Reservation 42 (C)

Reservation 43 (MP)

18. Kulturella och kreativa näringar

Riksdagen avslår motionerna

2024/25:152 av Mirja Räihä och Per-Arne Håkansson (båda S) yrkande 4,

2024/25:1774 av Mats Berglund m.fl. (MP) yrkandena 18 och 19,

2024/25:2617 av Elin Söderberg m.fl. (MP) yrkandena 1–3,

2024/25:2635 av Elin Söderberg m.fl. (MP) yrkande 13 och

2024/25:3110 av Lawen Redar m.fl. (S) yrkande 27.

Reservation 44 (S)

Reservation 45 (MP)

19. Spelbranschen

Riksdagen avslår motionerna

2024/25:582 av Rickard Nordin (C) yrkandena 5, 8 och 10,

2024/25:2617 av Elin Söderberg m.fl. (MP) yrkandena 9 och 11,

2024/25:2958 av Catarina Deremar m.fl. (C) yrkande 23 och

2024/25:3110 av Lawen Redar m.fl. (S) yrkande 58.

Reservation 46 (S)

Reservation 47 (MP)

20. Kontantförbud vid handel med järn- och metallavfall

Riksdagen ställer sig bakom det som utskottet anför om kontantförbud vid handel med järn- och metallavfall och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna
2024/25:1398 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 12,
2024/25:1462 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 1 och
2024/25:3109 av Anna-Caren Säterberg m.fl. (S) yrkande 52.

Reservation 48 (M, V, C, KD, MP, L)

21. Övrigt om handel med järn- och metallavfall

Riksdagen avslår motion

2024/25:1462 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkandena 2 och 3.

Reservation 49 (SD)

22. Övrigt om näringsgrenar och branscher

Riksdagen avslår motionerna

2024/25:553 av Lorena Delgado Varas m.fl. (V) yrkandena 17 och 20,
2024/25:1452 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 1,
2024/25:1457 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 20,
2024/25:2403 av Magnus Resare och Jesper Skalberg Karlsson (båda M)
yrkande 1,
2024/25:2467 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkande 21 och
2024/25:2613 av Elin Söderberg m.fl. (MP) yrkande 189.

Reservation 50 (SD)

Reservation 51 (V)

Reservation 52 (C)

Reservation 53 (MP)

Stockholm den 10 april 2025

På näringsutskottets vägnar

Tobias Andersson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Tobias Andersson (SD), Elisabeth Thand Ringqvist (C), Fredrik Olovsson (S), Mats Green (M), Monica Haider (S), Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M), Marianne Fundahn (S), Eric Palmqvist (SD), Isak From (S), Kjell Jansson (M), Birger Lahti (V), Johnny Svedin (SD), Katarina Luhr (MP), Louise Eklund (L), Angelica Lundberg (SD), Daniel Vencu Velasquez Castro (S) och Lili André (KD).

Redogörelse för ärendet

I detta betänkande behandlar utskottet 151 yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2024/25 som rör olika näringspolitiska frågor.

I bilagan finns en förteckning över de behandlade förslagen.

Utskottets överväganden

Allmänt om företagsfrämjande

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om bl.a. företagsstöd, starta eget-bidrag, innovationsfrämjande åtgärder och en nationell innovationsstrategi.

Jämför reservation 1 (S), 2 (V), 3 (C), 4 (MP), 5 (SD), 6 (S), 7 (SD), 8 (S), 9 (SD), 10 (V), 11 (C), 12 (SD) och 13 (MP).

Motionerna

Företagsstöd

I kommittémotion 2024/25:3136 av Fredrik Olovsson m.fl. (S) yrkande 4 lämnas förslag om att regeringen bör gå vidare med ett reformerat system för korttidsarbete. Ett system med korttidsarbete behöver vårdas och värnas, i synnerhet i tider av lågkonjunktur, menar motionärerna. I yrkande 6 föreslås att regeringen ska arbeta med nya samverkansprogram som samlar olika branscher för att ta fasta på vad Sverige är bra på. Syftet är att stärka den svenska konkurrenskraften. Startup- och scaleup-företag bör enligt motionärerna vara en självklar del av dessa samverkansprogram. I yrkande 7 lämnar motionärerna förslag om att se över möjligheterna för en nationell plattform för startup- och scaleup-företag. Enligt motionärerna behöver Sverige en plattform som löpande samlar och analyserar behov och utmaningar för startup- och scaleup-företag och som gör att berörda parter – politik, näringsliv och investerare – kan rikta insatser där det ger störst effekt.

I kommittémotion 2024/25:553 av Lorena Delgado Varas m.fl. (V) yrkande 7 behandlas frågan om att myndigheter som arbetar med näringslivsutveckling behöver bli bättre på att lyfta fram information om hur man startar företag. Det är enligt motionärerna viktigt att samhället stöttar i samband med uppstart av nya företag. Regeringen bör därför få i uppdrag att se över om det går att utöka möjligheterna till kortare utbildningar. I yrkande 11 lämnas förslag om att regeringen bör se över Almis investeringar för att bredda och förtydliga Almis uppdrag och verksamhet så att investeringarna i högre utsträckning kan nå mindre företag och ensamföretag. Almi är en viktig part i hur staten kan stötta upp innovation och företag, menar motionärerna. I yrkande 13 föreslår motionärerna att berörda myndigheter ska få i uppdrag att ta fram förslag på åtgärder för att underlätta generationsskiftet för företag. Motionärerna efterfrågar bl.a. ökade möjligheter till kapitalförsörjning vid övertagande av befintliga företag eller när verksamheten ska drivas vidare som kooperativ.

I kommittémotion 2024/25:2467 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkande 3 efterfrågas en sammanhållen strategi för startup- och scaleup-företag. Syftet är att förbättra förutsättningarna för dessa företag som, trots att de utgör en liten andel av de små och medelstora bolagen, har god förmåga att skapa jobb och värden som är viktiga för svensk ekonomi, menar motionärerna.

I kommittémotion 2024/25:2613 av Elin Söderberg m.fl. (MP) yrkande 29 föreslås att den befintliga stödtjänsten EU SME ska få ett utvidgat uppdrag att skapa bättre förutsättningar för små och medelstora företag att söka EU-finansiering med fokus på innovativa tekniker för klimatomställningen. I yrkande 30 framhåller motionärerna att regeringen bör höja anslagen för forskning, innovationer och gröna krediter till startup-företag, företag och branscher i framkant av klimatarbetet. Motsvarande förslag lämnas i kommittémotion 2024/25:2635 av Elin Söderberg m.fl. (MP) yrkande 5.

Vidare föreslås i kommittémotion 2024/25:2613 av Elin Söderberg m.fl. (MP) yrkande 82 ett tillkännagivande om att stärka och utveckla de gröna kreditgarantierna. Motionärerna uppmanar även regeringen i yrkande 86 att fortsätta att utveckla statliga satsningar som Almis stöd till de mindre företagens omställning. Syftet är att hjälpa industrier och företag att minska sin klimatpåverkan.

Motionärerna lyfter i kommittémotion 2024/25:2635 av Elin Söderberg m.fl. (MP) yrkande 2 fram att samarbete och samverkan är centralt för att hejda klimatförändringen. Det är därför viktigt att bygga vidare på samarbeten med och inom näringslivet för att lösa klimatfrågan, anför motionärerna. Yrkande 6 innehåller förslag om att stödja digitalisering och en grön och social omställning för småföretag. Genom att stödja småföretagens omställning underlättas även omställningen av industriprocesser, transporter och energisektorn, menar motionärerna.

I motion 2024/25:2477 av Azadeh Rojhan m.fl. (S) lämnas förslag om att se över hur statligt investeringskapital kan avsättas, exempelvis genom Almi Invest, för att tillgängliggöra medel för personalövertagande. Motionärerna menar att det behövs en översyn av regler för att undanröja hinder och göra det möjligt för anställda att ta över verksamheter, bl.a. vid generationsskiften.

I motion 2024/25:3137 av Josefin Malmqvist m.fl. (M) yrkande 6 lämnar motionärerna förslag om att överväga reformerade stöd till entreprenörer och innovation. Syftet är enligt motionärerna att förbättra företagsklimatet och startup-kulturen.

I motion 2024/25:1478 av Helena Gellerman (L) begärs att regeringen ska stödja nyföretagare och ta bort hinder i regelverk för att göra det enklare att starta nya företag.

Starta eget-bidrag

Enligt kommittémotion 2024/25:1469 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 2 bör regeringen överväga att införa ett program för starta eget-bidrag för yrkesverksamma. Syftet är att ge fler möjlighet att starta företag.

Nationell innovationsstrategi

I kommittémotion 2024/25:3136 av Fredrik Olovsson m.fl. (S) yrkande 25 framhåller motionärerna att Sverige riskerar att halka efter i den globala konkurrensen på flera områden, trots att Sverige är en av världens främsta innovationsnationer. Enligt motionärerna är det därför hög tid att regeringen arbetar fram en offensiv innovationsstrategi för att kunna klara den gröna omställningen, stärka den svenska konkurrenskraften och skapa nya jobb i hela landet. En sådan strategi finns i flera grannländer och efterfrågas av näringslivet och andra aktörer i Sverige, menar motionärerna.

I kommittémotion 2024/25:1451 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 2 förordas att det bör utformas en nationell strategi för teknik och innovation. Strategin bör enligt motionärerna bl.a. identifiera områden där Sverige har potential att bli en global ledare, exempelvis med fokus på teknologier och innovationer som kan bidra till att ta itu med globala utmaningar såsom klimatförändringar, säkerhet och folkhälsa.

Innovationsfrämjande åtgärder

I kommittémotion 2024/25:3136 av Fredrik Olovsson m.fl. (S) yrkande 11 menar motionärerna att det krävs en strategi för deeptech i samband med utformningen av en nationell innovationsstrategi. Enligt motionärerna finns det anledning för Sverige att arbeta mer fokuserat mot deeptech-bolag som står för de viktigaste innovationerna för att göra samhället mer hållbart.

I kommittémotion 2024/25:1445 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 4 föreslår motionärerna att regeringen ska utreda hur Sverige kan underlätta för företagsforskning och förbättra förutsättningarna för fria forskare. Enligt motionärerna finns det indikationer på att förutsättningarna för forskning inom företagsvärlden inte är de bästa och att en del företagsforskning lämnar landet för att i stället etablera sig utomlands.

I kommittémotion 2024/25:1464 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 12 menar motionärerna att regeringen bör inrätta ett nationellt råd med sakkunniga experter vars uppgift ska vara att arbeta med exponentiella teknologier och andra viktiga teknologiska områden. Syftet är att Sverige ska kunna ligga i framkant inom sådana teknologiska områden som har potential att tillgodose människors behov av hälsosam mat, rent vatten, energi, medicin, sjukvård och utbildning.

I kommittémotion 2024/25:553 av Lorena Delgado Varas m.fl. (V) yrkande 14 framförs att det ofta är stora företag som får stöd för att tillämpa sin forskning i de statliga labben, trots att många viktiga innovationer kommer från små företag. Motionärerna föreslår därför att regeringen återkommer till

riksdagen med en plan för att utöka testanläggningar för små företag. I yrkande 16 efterfrågas ett sammanhållet åtgärdsprogram för de små företagens möjlighet till innovation. Staten bör ta ett större ansvar för utvecklingen så att företag och arbetstillfällen stannar i Sverige, menar motionärerna.

I kommittémotion 2024/25:2467 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkande 1 berörs villkoren för forskning, utveckling, demonstration, uppskalning och kommersialisering. Att skapa goda förutsättningar för innovationer innebär att det behövs ett dynamiskt system för demonstration och uppskalning av nya idéer. Det behövs även dialog mellan forskningsinstitutioner, myndigheter och entreprenörer som underlättar en innovationsdriven tillväxt, menar motionärerna. Vidare framhålls i yrkande 2 att forskningsinstitut och inkubatorer runt om i Sverige som håller hög kvalitet måste stärkas och få det stöd som behövs. Forskningsinstituten och inkubatorerna har enligt motionärerna en viktig roll i att knyta ihop akademi, grundforskning och näringsliv och erbjuda mötesplatser och testbäddar som är viktiga för framgångar inom innovation och kommersialisering. I yrkande 6 berörs kapitalförutsättningar för kommersialisering av små och stora innovationer. Motionärerna lyfter fram behovet av att säkerställa en god miljö för fler innovationer och att staten ska kunna gå in som medfinansier.

I kommittémotion 2024/25:3169 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkande 63 framförs att regeringen bör undersöka möjligheten att öka satsningarna på det strategiska innovationsprogrammet för flyg (Innovair). Syftet är att påskynda övergången till ett hållbart, fossilfritt och mer energieffektivt flyg samt till elektrifiering.

I motion 2024/25:1494 av Gustaf Göthberg och Helena Storckenfeldt (båda M) yrkande 1 lämnas förslag om att regeringen ska överväga att ta fram en nationell strategi och en konkret handlingsplan i syfte att stärka möjligheterna att kommersialisera deeptech-bolag till internationellt konkurrenskraftiga nivåer.

Övrigt om företagsfrämjande åtgärder

I kommittémotion 2024/25:1456 av Tobias Andersson m.fl. (SD) föreslås ett tillkännagivande om näringspolitikens inriktning. I motionen framhålls vikten av ett gott näringslivsklimat för såväl nya som gamla företag. Vidare uppmärksammas vikten av tydliga och långsiktiga spelregler för såväl stora som små företag och att företagen ges möjlighet att verka på en marknad med tydliga ramverk. Motionärerna förordar även bl.a. generella satsningar på små och medelstora företag, vilket kommer att gynna alla branscher och företagare.

I kommittémotion 2024/25:1460 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 2 framhåller motionärerna att de näringspolitiska insatser som genomförs behöver ses över och kartläggas. Syftet är att identifiera överlappningar av näringspolitiska insatser. I yrkande 3 förordas att regeringen ska säkerställa att offentligt stöd till näringslivet kompletterar och inte konkurrerar med det privata riskkapitalet. Mot bakgrund av att företagsstöd genererar en låg eller

oklar utväxling efterfrågas i yrkande 5 en effektutvärdering av det offentligas stöd till näringslivet. Därutöver framhåller motionärerna i yrkande 6 att regeringen bör vidta åtgärder för att säkerställa att de offentliga stöden till näringslivet inte finansierar bidragsentreprenörer. Detta kan enligt motionärerna motarbetas bl.a. genom tydligare samordning av stöden som i dag kommer från olika aktörer.

Tobias Andersson m.fl. (SD) framhåller i kommittémotion 2024/25:1461 att Sveriges behov av mer el, fler gruvor och nya industrier oundvikligen kommer att konkurrera med andra intressen. Motionärerna efterfrågar därför åtgärder för att öka incitamenten och acceptansen för en tillväxtorienterad politik och de negativa effekter som tillväxt i vissa fall kan riskera att medföra.

I kommittémotion 2024/25:1467 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 1 menar motionärerna att Sverige bör skapa ett företagsklimat med arenor som främjar testning, utveckling och anpassning av tjänster och idéer. Sådana arenor där olika aktörer kan mötas kan samfinansieras för att accelerera utveckling och användning, skapa större samverkan mellan stora och små bolag samt få ett mer diversifierat och innovativt utbud av tjänster och produkter.

Enligt kommittémotion 2024/25:2635 av Elin Söderberg m.fl. (MP) vill allt fler starta företag, vilket bör uppmuntras bl.a. genom att förbättra villkoren för företagare. Motionärerna efterfrågar därför i yrkande 8 ett tillkännagivande om att fler bör ges möjlighet att styra över sitt arbete och skapa sin egen försörjning. I yrkande 10 lämnar motionärerna förslag om att underlätta för mikroföretag att växa och anställa, bl.a. genom att se över skatter och avgifter.

I motion 2024/25:719 av Serkan Köse (S) föreslås att regeringen ska utreda förutsättningarna för att införa särskilda program för att främja entreprenörskap och innovation i socioekonomiskt eftersatta områden.

I motion 2024/25:3137 av Josefin Malmqvist m.fl. (M) yrkande 1 föreslår motionärerna att det ska införas ett tillväxtramverk för Sverige med utgångspunkt från bl.a. satsningar på kompetensförsörjning, ökad produktivitet och satsningar på infrastruktur.

Bakgrund och pågående arbete

Mål för näringspolitiken

Målet för näringspolitiken är att stärka den svenska konkurrenskraften och skapa förutsättningar för fler jobb i fler och växande företag (prop. 2014/15:1 utg.omr. 24 avsnitt 2.4, bet. 2014/15:NU1, rskr. 2014/15:68). För att tydliggöra sambanden mellan mål, gjorda insatser, uppnådda resultat och regeringens budgetförslag redovisas näringspolitiken under följande tre delmål:

- Ramvillkor och väl fungerande marknader som stärker företags konkurrenskraft
- Stärkta förutsättningar för innovation och förnyelse
- Stärkt entreprenörskap för ett dynamiskt och diversifierat näringsliv.

Budgetpropositionen för 2025

I budgetpropositionen för 2025 (prop. 2024/25:1 utg.omr. 24) redogör regeringen för inriktningen för näringspolitiken i avsnittet Politikens inriktning. I avsnittet anför regeringen bl.a. att ett gynnsamt företagsklimat är en grundförutsättning för ekonomisk tillväxt och att det i hög grad är Sveriges företag och entreprenörer som skapar jobb, välbefinnande och välfärd. Regeringen uppger att den därför aktivt arbetar för att främja näringslivsklimatet och att fler ska välja att starta och utveckla företag.

Regeringen framhåller att det behövs fler och växande företag för att säkra framtidens välfärd. Utöver generella främjandeinsatser behövs fortsatta satsningar för att stärka entreprenörskap, exempelvis insatser för entreprenörskap i skolan (se utg.omr. 16 avsnitt 3.5) och insatser som syftar till att stärka kvinnors ställning som företagare. Regeringen vill även stärka förutsättningarna för utveckling och tillväxt hos unga innovativa företag, s.k. startup- och scaleup-företag. Dessa företag spelar en nyckelroll för Sveriges innovationskraft, ekonomiska tillväxt och omställning till ett hållbart samhälle. För att skapa ett gynnsamt företagsklimat framhåller regeringen bl.a. vikten av att det finns tillgång till arbetskraft med rätt kompetens. Detta är en förutsättning för att företag ska kunna hantera grön och digital omställning, och det påverkar även förmågan att attrahera investeringar liksom regional utveckling.

För att öka effektiviteten inom företagsfrämjande har regeringen under 2024 bl.a. gett Tillväxtanalys och Tillväxtverket i uppdrag att tillgängliggöra information över statlig finansiering till företag och företagsfrämjande för att etablera en sammanhållen datainfrastruktur. Tillväxtanalys har dessutom i uppdrag att se över det statliga företagsfrämjandet. Regeringen anger att det arbete som syftar till att uppnå en mer effektiv styrning av statens samlade insatser kommer att fortsätta.

För att förenkla möjligheterna att starta, driva och utveckla företag anger regeringen att den prioriterar åtgärder för att minska företagens regelbörda och administrativa kostnader samt göra det enklare att följa befintliga regelverk. Regeringen hänvisar till att det genom inrättandet av Förenklingsrådet, Implementeringsrådet och ett accelerationskontor för den gröna omställningen har skapats en struktur för att aktivt se över regelverk som hindrar näringslivets omställning och skapar oförutsägbarhet för företagen. Detta arbete anges vara centralt för Sveriges långsiktiga konkurrenskraft, beredskapsförmåga och klimatåtagande.

Regeringen uppger vidare att kreditgarantiprogrammet för stora gröna industriinvesteringar förlängs. Genom att bidra till att möjliggöra långsiktiga investeringar menar regeringen att garantiprogrammet har en roll för utvecklingen av hållbar storskalig industriteknik, t.ex. inom energisektorn.

Regeringens tillväxtagenda kommer bl.a. att fokusera på investeringar i forskning. Regeringen hänvisar i detta sammanhang till de ökade anslagen för forskning och innovation som avsattes i budgetpropositionen för 2025 (utg.omr. 16). Med ökade anslag för forskning och innovation kan Sverige enligt regeringen fortsätta att vara en ledande kunskapsnation där ett kunskaps-

och teknikintensivt näringsliv är motorn för innovation och svensk konkurrenskraft. Vidare anger regeringen att den vill verka för att ny kunskap tillgängliggörs och nyttjas av svenska företag genom ett välfungerande innovationssystem. Möjligheten att testa och verifiera forskningsresultat och ny teknik behövs för att ny kunskap ska kunna omsättas i nya material, processer, produkter och tjänster.

Regeringen ser ett behov av att stärka Sveriges förmåga till forskning och innovation inom banbrytande teknik. Regeringen har därför bl.a. gett Vinnova i uppdrag att identifiera och föreslå strategiskt viktig teknik för Sverige (KN2024/00977). Sveriges forskningsinfrastruktur med bl.a. test- och demomiljöer som möjliggör nyttiggörande av forskningen är viktig för Sveriges konkurrenskraft. Internationella innovationssamarbeten och strategiska innovationspartnerskap stärker innovationsförmågan och näringslivets globala konkurrenskraft, menar regeringen.

Regeringens klimatpolitiska handlingsplan

Under våren 2024 behandlade riksdagen skrivelsen Regeringens klimathandlingsplan – hela vägen till nettonoll (skr. 2023/24:59, bet. 2023/24:MJU15, rskr. 2023/24:191). Klimathandlingsplanen innehåller ett sjuttioal förslag för utsläppsminskningar inom samtliga sektorer som ska genomföras eller påbörjas under innevarande valperiod. Regeringen redovisar i skrivelsen hur det klimatpolitiska arbetet ska bedrivas inklusive de beslutade och planerade åtgärder som regeringen avser att vidta för att nå de nationella och globala klimatmålen samt Sveriges klimatåtaganden gentemot EU.

I skrivelsen framför regeringen bl.a. att det svenska näringslivet är motorn i klimatomställningen och ska ges förutsättningar för att vara ledande i den gröna omställningen. När det gäller företagens incitament och förutsättningar för att ställa om hänvisar regeringen till att incitament främst skapas på den inre marknaden av EU:s handel med utsläppsrätter. Vidare spelar industrin en viktig roll, dels genom att minska sina egna utsläpp, dels genom att t.ex. framställa produkter som kan ersätta fossila varor och som kan återvinnas och återanvändas i högre utsträckning än i dag. Regeringen lyfter bl.a. även fram att 22 branscher inom ramen för regeringsinitiativet Fossilfritt Sverige har antagit färdplaner för arbetet mot att bidra till Sveriges klimatmål och skapa fossilfri konkurrenskraft. Regeringen framhåller även att det svenska näringslivet ska ges förutsättningar att vara ledande i den gröna omställningen. Regeringen kommer samlat att arbeta med klimat-, miljö-, energi-, näringslivs-, infrastruktur- och regionala utvecklingsfrågor för att skapa förutsättningar för nya företagsetableringar och företagsexpansioner i hela Sverige som bidrar till hållbar tillväxt, konkurrenskraft, ökad självförsörjning och minskade utsläpp.

Skrivelsen bygger på en överenskommelse mellan Kristdemokraterna, Liberalerna, Moderaterna och Sverigedemokraterna. Näringsutskottet har yttrat sig till miljö- och jordbruksutskottet över skrivelsen (yttr. 2023/24:NU2y).

Forskningspolitikens inriktning

Under våren 2025 behandlar riksdagen regeringens proposition Forskning och innovation för framtid, nyfikenhet och nytta (prop. 2024/25:60, bet. 2024/25:UbU15). Näringsutskottet har yttrat sig över propositionen till utbildningsutskottet (yttr. 2024/25:NU6y).

I propositionen presenteras regeringens inriktning för forskningspolitiken under perioden 2025–2028. I propositionen anför regeringen att målet för forskningspolitiken är att Sverige ska vara ett av världens främsta forsknings- och innovationsländer och en ledande kunskapsnation. Målet för forskningspolitiken ligger fast, men regeringen föreslår i propositionen förändringar av delmålen. Bakgrunden anges vara behovet av att ytterligare stärka Sveriges konkurrenskraft och tydliggöra långsiktigt höga investeringar i forskning och utveckling från både offentliga och privata aktörer samt att följa upp svensk forskningskvalitet och innovation.

Vidare framhåller regeringen att Sverige är ett av de mest innovativa länderna i världen och ska fortsätta att vara ett högteknologiskt land som konkurrerar med kunskap och innovationsförmåga samt vara internationellt attraktivt för investeringar i forskning och utveckling. Risken med att svenska forskningsintensiva företag väljer att förlägga nya satsningar eller befintlig verksamhet utanför landet ställer enligt regeringen krav på att Sverige agerar för att öka takten inom forskning och innovation. För att skapa tillväxt och stärka Sveriges konkurrenskraft krävs enligt regeringen en framtidssatsning för att stärka Sveriges position i den globala konkurrensen och för att säkra fortsatta privata investeringar. Regeringen bedömer att de nationella investeringarna i forskning och utveckling måste öka och beräknar därför en ökning av dessa investeringar med 6,5 miljarder kronor till 2028. Regeringen kommer att under perioden noga följa utvecklingen av de privata investeringarna i forskning och utveckling och Sveriges konkurrenskraft.

Enligt regeringen blir det i takt med en alltmer avancerad utveckling av material, processer, produkter och tjänster allt viktigare för näringslivet, lärosätena och den offentliga sektorn med tillgång till test- och demonstrationsmiljöer. Tillgången till test och demonstration bidrar bl.a. även till att förkorta tiden från forskning till nyttiggörande, möjliggör test av forskningsresultat tidigt i utvecklingsprocessen och bidrar till att Sverige kan attrahera forskare, entreprenörer och kunskapsintensivt näringsliv. Mot denna bakgrund har Vinnova inom ramen för anslagsökningen för forskning och utveckling tillförts 29,5 miljoner kronor 2025 för en satsning på test- och demonstrationsmiljöer. Ökningen ska bl.a. stimulera nyetableringar av test och demonstration i privat och i offentlig regi samt användas för en bredare tillgång till testbäddsmiljöer för unga innovativa företag, s.k. startup- och scaleup-företag.

Vidare framgår det att regeringen avser att ge Vetenskapsrådet och Vinnova i uppdrag att inrätta ett gemensamt programkontor för att samordna utlysningar inom excellenskluster för framväxande, banbrytande och strategisk teknik. För ändamålet har det inom ramen för Vetenskapsrådets anslagsökning

avsatts 125 miljoner kronor och inom Vinnovas anslagsökning 62 miljoner kronor 2025.

Almi Företagspartner AB

Almi Företagspartner AB (Almi) är helägt av den svenska staten. Enligt gällande ägaranvisning från 2023 ska Almi erbjuda tjänster inom rådgivning och finansiering och därmed bidra till ett jämställt företagande samt i huvudsak rikta sig till företagare och företag med lönsamhets- och tillväxtpotential, så att små och medelstora företag utvecklas och blir fler. Verksamheten ska rikta särskilt fokus mot företagare och företag i tidiga skeden, antingen i termer av livscykel eller i termer av expansionsfaser såsom produkt-, tjänste- eller marknadsutveckling. Almi ska vidare rikta särskilt fokus mot kvinnor och mot personer med utländsk bakgrund. Verksamheten ska vara ett komplement till den privata marknaden och vara tillgänglig i hela landet, men utbudet kan variera beroende på regionala förutsättningar. Bolagets finansieringstjänster ska innefatta både lån och ägarkapital. Bolaget ska vidare eftersträva att samverka med privata aktörer, myndigheter, bolag med statligt ägande och organisationer vars syfte är att stödja företagsutveckling och internationalisering av svenskt näringsliv. Av ägaranvisningen framgår att Almi i en särskild rapport till Regeringskansliet årsvis ska redovisa bl.a. antalet utbetalda lån och utbetalt lånebelopp, per regionalt dotterbolag, låneprodukt (nationellt) och andel privat medfinansiering i nytulning där Almi är medfinansier. När det gäller rådgivning ger Almi stöd och vägledning inom affärsutveckling till små och medelstora företag, exempelvis inom hållbar utveckling, ekonomi och lönsamhet och ägarskiftet.

Tillväxtverket

Av förordningen (2009:145) med instruktion för Tillväxtverket framgår att en av myndighetens huvuduppgifter är att i alla delar av landet främja hållbar näringslivsutveckling. Tillväxtverket ska bl.a. utveckla och genomföra insatser som främjar entreprenörskap, hållbar tillväxt och utveckling i företag, stärkt konkurrenskraft samt förenkling för företag. Därutöver ska Tillväxtverket samverka med andra berörda nationella, regionala och lokala aktörer med uppgift att skapa förutsättningar för hållbar näringslivsutveckling, innovationer och internationalisering. När det gäller samverkan ska myndigheten föra en dialog med Tillväxtanalys och berörda användare om utveckling och användning av databaser, analysverktyg och statistik samt när Tillväxtanalys ska utvärdera uppdrag som Tillväxtverket genomför. Tillväxtverket ska också rapportera uppgifter till Tillväxtanalys mikrodatabas för statligt företagsstöd. I Tillväxtverkets uppgifter ingår även att genomföra analyser för kunskapsutveckling och lärande samt uppföljningar inom näringspolitiken.

Verksamhetsbidrag är ett av Tillväxtverkets verktyg för att främja hållbar näringslivsutveckling och regional tillväxt. Bidragen syftar till att fler ska välja att starta företag, att kvaliteten på nyföretagandet ska stärkas och att fler

företag ska ta till vara sin utvecklingspotential och växa. Vidare arbetar myndigheten för att främja tillväxt av små och medelstora företag i hela landet, bl.a. genom s.k. affärsutvecklingscheckar för digitalisering, internationalisering och grön tillväxt.

Tillväxtverket driver den myndighetsgemensamma portalen verksam.se tillsammans med Bolagsverket. Skatteverket och Arbetsförmedlingen är aktiva samarbetspartner. Portalen ska möta företagens behov av samlad information och myndighetsservice. Portalen samlar omfattande information relaterad till bl.a. att starta, driva, utveckla och avveckla företag. [Verksam.se](https://verksam.se) tillhandahåller även information med utgångspunkt från omvärldsläget, exempelvis information om bl.a. informationssäkerhet och klimatanpassningar.

Tillväxtanalys

Tillväxtanalys har enligt sin instruktion till uppgift att utveckla och tillhandahålla kvalificerade kunskapsunderlag för tillväxtpolitiken genom att genomföra, främja och stödja framtagandet av utvärderingar och analyser (se förordningen [2016:1048] med instruktion för Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser). Myndigheten ska utifrån olika perspektiv utvärdera, analysera och redovisa effekter av statens insatser för hållbar nationell och regional tillväxt och näringslivsutveckling. Myndigheten ska ta fram beslutsunderlag och rekommendationer för utveckling, omprövning och effektivisering av de statliga åtgärderna samt, om det är relevant, peka på viktigare målkonflikter.

Research Institutes of Sweden

Research Institutes of Sweden (Rise) är ett av staten helägt aktiebolag. Enligt ägaranvisningen från 2021 ska Rise genom att äga intresse- eller dotterbolag bedriva industriforskning i institutsform, provning, certifiering och utbildning samt skapa förutsättningar för att utveckla verksamheten så att den, med fokus på forskning, utveckling, innovation och därtill kopplade tjänster, väsentligt bidrar till att stärka det svenska näringslivets konkurrenskraft och verkar för en hållbar tillväxt. Rise gör detta genom att bl.a. främja och utveckla samarbeten, rörlighet och samverkan såväl mellan akademi, näringsliv och offentlig sektor som inom Rise samt främja näringslivets och den egna förmågan att medverka i och dra nytta av EU-samarbeten och andra internationella samarbeten. Vidare ska bolaget stödja en innovativ utveckling, hållbar tillväxt och förnyelse i små och medelstora företag samt särskilt utveckla metodstöd och kunskapsstöd till medelstora företag.

Verket för innovationssystem

Enligt förordningen (2009:1101) med instruktion för Verket för innovationssystem (Vinnova) har myndigheten till uppgift att främja en hållbar tillväxt genom att finansiera behovsmotiverad forskning och utveckla effektiva innovationssystem. Myndigheten ska verka för att nyttiggöra forskning för att

uppnå hållbar tillväxt och stärka Sveriges konkurrenskraft. Som ett led i detta gör Vinnova olika insatser för att stimulera innovationssamarbeten mellan näringsliv, universitet och högskolor, forskningsinstitut och offentlig verksamhet. I likhet med Tillväxtverket ska Vinnova även rapportera uppgifter till Tillväxtanalys mikrodatabas för statliga stöd.

Vinnova finansierar bl.a. projekt mellan företag, forskningsorganisationer och andra typer av innovationsrelaterade aktörer. Sedan 2015 har Vinnova också i uppdrag att lämna statligt stöd till inkubation (N2013/3474/FIN). Insatserna ska inriktas mot inkubatorer som uppvisar förmåga att framgångsrikt stödja utvecklingen av affärsidéer med hög kunskapsnivå och internationell marknadspotential till nya tillväxtföretag. Det nationella inkubatorprogrammet syftar till att ge stöd till utvecklingen av företag och till utvecklingen av inkubation i Sverige. Målet är att stötta nystartade företag som har potential att växa på en internationell marknad samtidigt som de bidrar till realiseringen av målen i Agenda 2030.

Sedan 2017 har Vinnova i uppdrag att etablera en nationell samordnande funktion för stärkt test- och demonstrationsverksamhet som en del av Testbädd Sverige (N2017/03280/IFK). Uppdraget innebär bl.a. att Vinnova ska verka för framväxten av internationellt attraktiva test- och demonstrationsmiljöer med hög relevans för svensk tillväxt, tillhandahålla information och främja samverkan kring testbäddar mellan näringsliv, offentlig sektor, intresseorganisationer samt universitet och högskolor. Regeringen gav dessutom i april 2021 Vinnova, Upphandlingsmyndigheten (UHM) och Patent- och registreringsverket (PRV) i uppdrag att genomföra insatser för att öka nyttiggörandet och kommersialiseringen av forskning och innovation (N2021/01194). Enligt uppdraget ska Vinnova bl.a. genom s.k. innovationscheckar möjliggöra för aktörer att nyttja extern strategisk kompetens och specialiserad rådgivning. Innovationscheckarna ska rikta sig till små och medelstora företag, upphandlande myndigheter och enheter, forskare, organisationer, uppfinnare, beställarnätverk och andra relevanta aktörer i innovationskedjan. Uppdraget slutredovisades den 31 mars 2025. Av rapporten framgår bl.a. att Sverige i ett internationellt perspektiv och inom många områden har goda förutsättningar för ökad konkurrenskraft och innovation. Sverige är ett av de främsta länderna inom innovationsområdet och både innovationskontor och inkubatorer rankas högt internationellt. Trots detta behöver Sverige enligt rapporten bli ännu bättre på att ta tillvara denna potential.

Regeringen gav i maj 2024 Vinnova i uppdrag att identifiera och föreslå strategiskt viktiga tekniker för Sverige (KN2024/00977). Uppdraget skulle resultera i ett kunskapsunderlag för framtida insatser som stärker Sveriges konkurrenskraft och näringslivets investeringar i forskning och utveckling. Inom ramen för uppdraget skulle myndigheten också genomföra en kvantitativ analys av svenska styrkeområden och behov. Uppdraget redovisades till Regeringskansliet i rapporten Strategiska tekniker för Sverige (Klimat- och näringslivsdepartementet) i oktober 2024. I rapporten rekommenderas regeringen att satsa på en sammanhållen teknikpolitik inom sex prioriterade

teknikområden: artificiell intelligens och autonoma system för samhällsomsättning, avancerad digital teknik för produktivitet och säkerhet, kvantteknik för säkerhet och industriella tillämpningar, energiteknik för fossilfri elektrifiering, material- och produktionsteknik för omställning samt bioteknik för hälsa och klimatomställning. Enligt regeringen ska rapporten utgöra ett kunskapsunderlag för det fortsatta arbetet med insatser som stärker Sveriges konkurrenskraft och näringslivets investeringar i forskning och utveckling. Förslagen bereds inom Regeringskansliet. För att möjliggöra konkreta insatser inom sådana teknikområden tillfördes Vinnova för 2025 medel för att ta fram program för samverkansbaserad forskning och innovation som ska stödja uppbyggnaden av excellenskluster.

Enligt regleringsbrevet för 2025 har Vinnova i uppdrag att ge stöd till offentliga aktörer för att stärka deras förmåga att arbeta proaktivt med policyutveckling för grön omställning och digitalisering (KN2023/04614). Utgångspunkten är att möta de frågeställningar och behov som uppkommer vid brådskande samhällsförändringar exempelvis vid klimatomställning, förändrat säkerhetsläge och ny, banbrytande teknik. Inom ramen för uppdraget ska Vinnova bl.a. fokusera på nyindustrialiseringen och samhällsomvandlingen i Norrbottens och Västerbottens län. Uppdraget ska redovisas i december 2025 (Klimat- och näringslivsdepartementet).

Uppdrag om samhällsomvandlingen i norra Sverige

Regeringen utsåg i december 2020 en samordnare (Peter Larsson, ledamot av Kungliga Ingenjörsvetenskapsakademien) med uppdrag att främja koordineringen av arbetet med insatser av betydelse för större företagsetableringar och företagsexpansioner i Norrbottens och Västerbottens län (N2020/03132). I november 2022 överlämnade samordnaren sin slutrapport. I december 2022 fick samordnaren ett förlängt uppdrag, nu med fokus på stora företagsetableringar och företagsexpansioner (N2022/02328). Uppdraget slutredovisades till Regeringskansliet i juni 2023.

I juni 2023 fick Tillväxtverket i uppdrag av regeringen att samordna arbetet på nationell nivå för att stödja och skapa goda förutsättningar för den pågående nyindustrialiseringen och samhällsomvandlingen i Norrbottens och Västerbottens län (KN2023/04630, KN2023/03505). Uppdraget syftar till att främja långsiktig samverkan mellan relevanta aktörer och bidra till ökad samordning och synergi. Samhällsomvandlingen i dessa regioner kräver samhällsinvesteringar i infrastruktur, bostäder, utbildning, kultur och samhällsservice. Tillväxtverket genomför uppdraget i dialog med relevanta statliga myndigheter, regioner och kommuner och i samverkan med näringsliv och andra relevanta aktörer.

Tillväxtverket överlämnade en första delredovisning av uppdraget till Klimat- och näringslivsdepartementet den 30 september 2024. I delrapporten presenteras sammanlagt nio rekommendationer till regeringen och till regio-

nerna, bl.a. om att skapa incitament för stärkt arbetskraftsmobilitet och förbättrade möjligheter till kompetensutveckling, förstärka arbetet kring miljö-tillstånd och förstärka arbetet med att skapa kopplingar mellan studenter och potentiella arbetsgivare. I rapporten beskrivs även de genomförda aktiviteterna och deras resultat. Tillväxtverket ska även delredovisa uppdraget till Klimat- och näringslivsdepartementet den 10 april 2025 och den 10 april 2026. Uppdraget ska slutredovisas senast den 15 mars 2027.

En nationell innovationsstrategi

I ett svar den 17 maj 2024 på en interpellation av Daniel Vencu Velasquez Castro (S) bl.a. om regeringen avser att återkomma med en innovationsstrategi (ip. 2023/24:744) framhöll statsrådet Ebba Busch bl.a. att ett strategiprogram för innovation inte är uteslutet men att regeringen har valt att verkställa syftet med ett sådant strategiskt dokument på ett annat sätt. Statsrådet hänvisade här till ett uppdrag till Vinnova om att identifiera och föreslå strategiskt viktiga tekniker för Sverige (KN2024/00977) och till den kommande forsknings- och innovationspropositionen.

Förenklingsrådet

I april 2024 beslutade regeringen att inrätta Förenklingsrådet genom en ändring i Tillväxtverkets instruktion (SFS 2024:201). Förenklingsrådet är ett särskilt beslutsorgan inom Tillväxtverket som har i uppgift att verka för att minska företagens regelbörda och kostnader som företagen har till följd av tillämpliga regler. Arbetet ska syfta till att främja svensk konkurrenskraft, innovation och nya affärsmodeller. Förenklingsrådet ska bl.a. inhämta, ta emot och analysera förslag på förenklingsåtgärder från näringslivet och andra intressenter och identifiera och analysera områden av särskilt intresse för näringslivet ur ett förenklingsperspektiv. Rådet ska även årligen inom identifierade områden lämna konkreta och genomarbetade förslag till regeringen på förenklingsåtgärder som minskar företagens regelbörda och administrativa kostnader eller på annat sätt underlättar för företag att följa befintliga regelverk.

Uppföljning och utvärdering av statliga stöd till företag

Tillväxtanalys delredovisade i september 2021 ett regeringsuppdrag om att kartlägga företagsfrämjande insatser för att på så sätt skapa en bättre överblick över bl.a. de samlade stöden och skapa förutsättningar för ändamålsenliga utvärderingar (dnr 2021/48). Uppdraget redovisades till Regeringskansliet i mars 2024 och har därefter tagits vidare i tre nya uppdrag.

Tillväxtverket fick i maj 2024 ett uppdrag om delning av data som rör företagsfrämjande (dnr KN2024/00520), vilket bl.a. innebar att ta fram specifikationer för delning och tillgängliggörande av myndighetens data för direkta företagsstöd via elektroniska format (API). I uppdraget ingick även att utreda

vilka data om indirekta stöd som kan tillgängliggöras, på vilket sätt data kan tas fram och deras kostnader. Uppdraget slutredovisades den 15 januari 2025.

I juni 2024 fick Tillväxtanalys i uppdrag att se över hur det statligt finansierade företagsfrämjandet kan bli så effektivt och ändamålsenligt som möjligt (dnr KN2024/01306). Tillväxtanalys ska bl.a. göra en översikt av hur företagsfrämjandet är organiserat och klargöra hur många stöd och bidrag som förekommer, vilka aktörer som lämnar dessa och vilka kategorier av stöd och bidrag som finns. Myndigheten ska även analysera hur de statliga stöden samverkar med varandra och med generella företagsstöd och lämna förslag på hur den statliga finansieringen kan utformas så att olika stöd och bidrag kompletterar varandra och används så effektivt som möjligt. Uppdraget ska slutredovisas till regeringen (Klimat- och näringslivsdepartementet) senast den 16 januari 2026.

Vidare gav regeringen i september 2024 Myndigheten för digital förvaltning (Digg), Tillväxtanalys, Statistiska centralbyrån (SCB), Tillväxtverket och Vinnova i uppdrag att tillsammans utveckla och införa en myndighetsgemensam metod för informationsutbyte och datadelning för statlig finansiering till företag (dnr KN2024/01748). Uppdraget syftar till att förbättra förutsättningarna för att kartlägga företagsfrämjande insatser och granska stödets effekter. En gemensam metod för informationsutbyte och en sammanhållen datainfrastruktur ska underlätta för en mer systematisk utvärdering och uppföljning och en mer effektiv styrning av statens insatser på området. Tillväxtanalys ska vara samordnande myndighet och slutredovisa uppdraget senast den 1 februari 2027.

Avancerad digitalisering

Forsknings- och innovationsprogrammet Avancerad digitalisering startade under 2021 och är en långsiktig satsning med ambitionen att ge svensk industri en ledarroll inom framtidens digitala lösningar. I mars 2023 gav regeringen Vinnova i uppdrag att öka insatserna inom programmet (KN2023/02784).

Avancerad digitalisering är ett partnerskap mellan staten och näringslivet. Staten, som representeras av Vinnova, finansierar upp till hälften av programmets budget och administrerar olika insatser. Programmet fokuserar på utvecklingen av framtidens avancerade, hållbara digitala lösningar som ökar konkurrenskraften för den svenska industrin och möjliggör och snabbar på den gröna omställningen. Programmet ska också bidra till att behålla spetskompetens inom forskning och utveckling och att Sverige blir ett land där nästa generations avancerade digitala lösningar utvecklas. Under perioden 2023–2027 kommer programmet att omfatta omkring 4,5 miljarder kronor, varav hälften är offentliga medel och hälften medfinansiering från industrin.

Vinnova ska slutredovisa uppdraget i mars 2028.

Ett förbättrat trygghetssystem för företagare

Regeringen utsåg i juni 2020 riksdagsledamoten Mathias Tegnér (S) till särskild utredare med uppdrag att se över företagares trygghetssystem (dir. 2020:71). Enligt kommittédirektivet skulle utredaren lämna förslag på hur företagares trygghetssystem kan bli tydligare, enklare och mer förutsebara. I slutbetänkandet gjordes ett antal bedömningar när det gäller enklare regler och processer i företagens trygghetssystem (SOU 2021:98). Utifrån vikten av tydlig och lättillgänglig information för att öka förutsebarheten och tryggheten för företagare bedömdes bl.a. att det behövs informationsinsatser om regler och allmänna villkor i socialförsäkringssystemet för företagare.

I oktober 2021 tillsatte regeringen en utredning för att se över regelverket för sjukpenninggrundande inkomst (dir. 2021:90 och dir. 2023:41). Verkställande direktör Calle Nathanson förordnades som särskild utredare. I slutbetänkandet Ett trygghetssystem för alla – nytt regelverk för sjukpenninggrundande inkomst (SOU 2023:30) föreslog utredningen bl.a. att sjukpenninggrundande inkomst (SIG) ska kunna beslutas utifrån historiska inkomster med en ramtid om tre år för egenföretagare och att SGI, om det är mer fördelaktigt, kan beslutas utifrån aktuella inkomster för både anställda och egenföretagare. Betänkandet bereds inom Regeringskansliet (Socialdepartementet).

Översyn av stödet vid korttidsarbete

I september 2021 tillsatte regeringen en kommitté med uppdrag att se över stödet vid korttidsarbete (dir. 2021:79). Kommittén skulle enligt direktivet bl.a. utvärdera stödets betydelse för att lindra effekterna av pandemin för näringsliv, sysselsättning och samhällsekonomi och analysera om regelverket kan förenklas och göras mer flexibelt. Uppdraget slutredovisades i november 2022 i betänkandet En ny lag om stöd vid korttidsarbete – ett mer förutsägbart, förenklat och stärkt regelverk (SOU 2022:65), där det bl.a. föreslogs att en ny lag om stöd vid korttidsarbete ska införas. Betänkandet remitterades under våren 2023. Ärendet bereds inom Regeringskansliet.

Rätten till ledighet för att bedriva näringsverksamhet

Enligt lagen (1997:1293) om rätt till ledighet för att bedriva näringsverksamhet har en arbetstagare rätt till hel ledighet från sitt arbete under högst sex månader för att själv eller genom juridisk person bedriva näringsverksamhet. Arbetstagarens verksamhet får dock inte konkurrera med arbetsgivarens verksamhet och ledigheten får inte innebära väsentlig olägenhet för arbetsgivarens verksamhet. En arbetstagare har rätt till ledighet endast under en period hos en och samma arbetsgivare (3 §). Som villkor för en arbetstagares rätt till ledighet gäller att arbetstagaren vid ledighetens början varit anställd hos arbetsgivaren antingen de senaste sex månaderna eller sammanlagt minst tolv månader de senaste två åren (4 §).

Kommittén för högre produktivitetstillväxt

Regeringen tillsatte den 24 april 2023 den s.k. produktivitetskommissionen som har i uppdrag att analysera vilka faktorer som påverkar produktivitetstillväxten och lämna förslag för att höja produktivitetstillväxten i näringslivet och öka produktiviteten i den offentliga sektorn (dir. 2023:58). Kommissionens arbete syftar till att uppnå en högre tillväxt och en mer kostnads-effektiv offentlig sektor. I delbetänkandet, som presenterades i april 2024, föreslås bl.a. åtgärder inom regelförenkling, tillståndprocesser, transportinfrastruktur och skatter.

Uppdraget ska slutredovisas senast den 1 oktober 2025.

Stöd och nätverk för startup-företag

På webbplatsen verksamt.se anges att startup-företag finns inom alla branscher, men att begreppet startup mest används för att beskriva innovativa och skalbara företag inom branscherna för teknik och digitalisering. På webbplatsen finns även information om finansieringsmöjligheter och nätverk som erbjuder olika typer av stöd till startup-företag.

Regeringen gav i september 2021 Tillväxtverket och Vinnova i uppdrag att utveckla förutsättningarna för forskningsintensiva startup-företag med långa utvecklingscykler (s.k. deeptech) att växa i Sverige (N2021/02465). Myndigheterna slutrapporterade uppdraget den 31 januari 2023 i rapporten Förutsättningarna för deeptech i Sverige (VR 2023:03). I rapporten framförs flera styrkor inom akademisk forskning, immateriella tillgångar, startup-företag och etablerat näringsliv. Samtidigt finns det vissa brister i ekosystemet som behöver beaktas för att Sverige framgent och i internationell konkurrens ska kunna dra nytta av dessa styrkor. Vinnova och Tillväxtverket rekommenderar ett fortsatt uppdrag för att utveckla ett nationellt stöd till Sveriges deeptech-ekosystem.

Flera av rekommendationerna har enligt Klimat- och näringslivsdepartementet tagits upp i regeringens forsknings- och innovationsproposition (prop. 2024/25:60) som bereds av riksdagen under våren 2025. Det gäller exempelvis excellenskluster för banbrytande teknik, ökade verifieringsmedel och stärkt stöd till avancerad digitalisering med fokus på små och medelstora företag.

Ett effektivare offentligt stöd till startup- och scaleup-företag

I maj 2024 gav regeringen Vinnova i uppdrag att etablera och koordinera en struktur för bättre samordning av det offentliga stödet till unga innovativa företag (KN2024/01060, KN2023/00177). Syftet är att stärka förutsättningarna för utveckling och tillväxt i dessa företag genom ett mer effektivt stöd-system. Uppdraget ska även bidra till att stärka förutsättningarna för kunskapsutbyten och samarbeten med myndigheter och andra organisationer som stöttar unga innovativa företag i Norden och övriga Europa.

Vinnova ska genomföra uppdraget i samråd med Tillväxtverket, Energi-myndigheten, Almi AB, Tillväxtanalys och Business Sweden.

Uppdraget ska slutredovisas senast den 30 augusti 2027.

Regelförenkling för mikroföretag och modernisering av bokföringslagen

Regeringen tillsatte i maj 2020 en särskild utredare med uppdrag att föreslå förenklingar av regelverken för mikroföretag och en modernisering av bokföringslagen (dir. 2020:48). Som särskild utredare förordnades företagaren och Tillväxtverkets ordförande Kristina Alsér. Utredningens betänkande innehöll förslag bl.a. om förenklingar av regelverken för mikroföretagande och att flera andra identifierade regelförenklingar skulle beredas vidare, bl.a. att avskaffa krav på bevarande av räkenskapsinformation i original (SOU 2021:60). Frågan om ett avskaffat krav på bevarande av räkenskapsinformation i original behandlades av riksdagen under våren 2024 (prop. 2023/24:78, bet. 2023/24:CU21, rskr. 2023/24:193). Riksdagen beslutade i enlighet med regeringens förslag.

Det nationella flygtekniska forskningsprogrammet Innovair

Innovair är det strategiska innovationsprogrammet för flyg och finansieras av Vinnova, Formas, Energimyndigheten och Försvarsmakten. Programmets syfte är bl.a. att bidra till minskad bränsleförbrukning och minskade utsläpp från stora passagerarflygplan och att vidareutveckla militära flygsystem.

Det nationella flygtekniska forskningsprogrammet (NFFP) utgör basen för det svenska innovationssystemet inom flygteknik. I maj 2023 beslutade regeringen att ge Vinnova i uppdrag att stärka flygteknisk forskning, utveckling och innovation genom en ny programperiod av NFFP som avser åren 2024–2028 (KN2023/03207). Uppdragets huvudsakliga syfte är att genom ökad samverkan, forskning, innovation och informationsspridning stärka svensk flygindustris konkurrenskraft och skapa bättre förutsättningar inom flygteknikområdet. Uppdraget ska genomföras i samverkan med Försvarsmakten och med aktörer från industri, institut och lärosäten. Vinnova ska årligen redovisa uppdraget i årsredovisningen och våren 2024 delredovisa uppdraget till Regeringskansliet (Klimat- och näringslivsdepartementet).

Inom ramen för Vinnovas anslagsökning i budgetpropositionen för 2025 (utg.omr. 24 Näringsliv) avsattes 28 miljoner kronor för flygteknisk forskning, utveckling och innovation genom en förstärkning och förlängning av nuvarande programperiod av NFFP.

Tidigare riksdagsbehandling

Flera av motionerna som behandlas i detta avsnitt innehåller förslag med liknande innehåll som utskottet har behandlat tidigare. Det handlar t.ex. om förslag som på olika sätt syftar till att främja innovation och stöd för företag och för näringslivet. Utskottet behandlade sådana frågor senast våren 2024 i

betänkande 2023/24:NU11 och avstyrkte då motionsyrkandena bl.a. med hänvisning till pågående insatser.

Utskottets ställningstagande

Inledning

Utskottets ställningstagande redovisas under följande rubriker:

- Företagsstöd
- Starta eget-bidrag
- Nationell innovationsstrategi
- Innovationsfrämjande åtgärder
- Övrigt om företagsfrämjande åtgärder.

Företagsstöd

Ett gynnsamt företagsklimat är en grundförutsättning för ekonomisk tillväxt. Tillgången till arbetskraft med rätt kompetens är också en förutsättning för att företag ska kunna hantera den gröna och digitala omställningen och påverkar även förmågan att attrahera investeringar liksom regional utveckling. Det är i hög grad Sveriges företag och entreprenörer som skapar jobb, välbstånd och välfärd, men för att säkra den framtida välfärden behövs fler och växande företag. Utöver generella främjandeinsatser behövs fortsatta satsningar för att stärka entreprenörskap.

Utskottet står bakom regeringens ambition att stärka förutsättningarna för utveckling och tillväxt hos unga innovativa företag, s.k. startup- och scaleup-företag. Dessa företag spelar en nyckelroll för Sveriges innovationskraft, ekonomiska tillväxt och omställning till ett hållbart samhälle. Utskottet kan konstatera att Vinnova har i uppdrag att etablera och koordinera en struktur för samordning av det offentliga stödet till unga och innovativa företag. Syftet är bl.a. att stärka förutsättningarna för utveckling och tillväxt genom ett mer effektivt stödsystem. Uppdraget ska redovisas i augusti 2027 och utskottet ser inga skäl till att föregripa det pågående arbetet.

En viktig del för näringspolitiken är att skapa förutsättningar för fler företag. Tillgång till information, rådgivning och nätverk har stor betydelse vid nystart och för små och medelstora företags möjligheter att utvecklas och växa. För att förenkla möjligheterna att starta, driva och utveckla företag anger regeringen i budgetpropositionen för 2025 att den prioriterar åtgärder för att minska företagets regelbörda och administrativa kostnader samt göra det enklare att följa befintliga regelverk. Utskottet vill hänvisa till att regeringen genom inrättandet av Förenklingsrådet, Implementeringsrådet och ett accelerationskontor för den gröna omställningen har skapat en struktur för att se över de regelverk som skapar oförutsägbarhet och som hindrar näringslivets omställning. Även Almi har i uppdrag att stödja nystartade och befintliga små och medelstora företag genom att erbjuda rådgivning och vägledning, bl.a. om uppstart, hållbar utveckling och ägarskiften. Bolaget ska i huvudsak rikta sig

till företagare och företag med lönsamhets- och tillväxtpotential, så att små och medelstora företag utvecklas och blir fler. Vidare samlas på den myndighetsgemensamma portalen verksamt.se omfattande information bl.a. om att starta, driva, utveckla och avveckla företag. Verksamt.se är ett viktigt verktyg i det arbete som syftar till att göra det enklare att starta och driva företag.

När det gäller förslagen om att stärka och utveckla de gröna kreditgarantierna vill utskottet påminna om att kreditgarantiprogrammet för stora gröna industriinvesteringar har förlängts under 2025. Genom att bidra till att möjliggöra långsiktiga investeringar har programmet en roll för utvecklingen av hållbar storskalig industriteknik, exempelvis inom energisektorn. Liksom tidigare är det utskottets uppfattning att näringslivet spelar en avgörande roll i klimatomställningen och att staten bör stödja näringslivet i att finna lösningar för att minska företagens påverkan på klimatet och för att stärka företagens konkurrenskraft inom den gröna omställningen.

Tillkännagivanden om regelförenkling och olika typer av stöd till företag förordas i ett antal motioner. Exempelvis efterfrågas införandet av ett samverkansprogram och en nationell plattform för startup- och scaleup-företag och ett nytt system för korttidsarbete. Utskottet vill påminna om att motionsyrkanden med motsvarande förslag avstyrktes av utskottet våren 2024. Utöver vad som anförts ovan hänvisar utskottet till de ställningstaganden som då gjordes. Även när det gäller motionsyrkanden med förslag bl.a. om stöd till digitalisering och företagens omställning, samarbete och samverkan med näringslivet hänvisar utskottet till de ställningstaganden som utskottet gjorde våren 2024. Riksdagen bör avslå de tidigare behandlade motionsyrkandena med hänvisning till vad utskottet då anförde.

Sammanfattningsvis ser utskottet ingen anledning för riksdagen att bifalla något av motionärernas förslag. Därmed avstyrker utskottet samtliga motionsyrkanden.

Starta eget-bidrag

När det gäller motionsyrkandet med förslag om ett starta eget-bidrag för yrkesverksamma kan utskottet liksom våren 2024 konstatera att svenska arbetstagare sedan flera år tillbaka har i enlighet med lagen (1997:1293) om rätt till ledighet för att bedriva näringsverksamhet rätt vara tjänstlediga från sin anställning upp till sex månader för att driva näringsverksamhet.

Därmed avstyrker utskottet motionsyrkandet.

Nationell innovationsstrategi

I två motionsyrkanden förordas tillkännagivanden om att regeringen bör ta fram en nationell innovationsstrategi. Utskottet instämmer i motionärernas uppfattning att det kan finnas fördelar med att ta fram en nationell innovationsstrategi som tar upp sådana områden, teknologier och innovationer som kan bidra till att stärka Sveriges konkurrenskraft och möta globala utmaningar som exempelvis den gröna omställningen, klimatförändringar och säkerhet.

Utskottet noterar dock statsrådet Ebba Buschs uttalande om att regeringen har valt att verkställa syftet med ett sådant program bl.a. genom de förslag som lämnas i forsknings- och innovationspropositionen samt Vinnovas ovan nämnda uppdrag att identifiera och föreslå strategiskt viktiga tekniker för Sverige.

Mot denna bakgrund är utskottet inte berett att bifalla motionärernas förslag. Därmed avstyrker utskottet motionsyrkandena.

Innovationsfrämjande åtgärder

Ett av delmålen för näringspolitiken är att stärka förutsättningarna för innovation och förnyelse. Utskottet kan inledningsvis konstatera att ett gynnsamt företagsklimat är en grundförutsättning för ekonomisk tillväxt. Utskottet noterar även att regeringen i budgetpropositionen för 2025 framhåller att den arbetar för att främja näringslivsklimatet så att fler ska välja att starta och utveckla företag. Regeringen vill främja ett välfungerande innovationssystem och stärka förutsättningarna för utveckling och tillväxt hos unga och innovativa företag, s.k. startup- och scaleup-företag. Utskottet instämmer i att dessa företag spelar en nyckelroll för Sveriges innovationskraft, ekonomiska tillväxt och omställning till ett hållbart samhälle. Motorn för innovation och konkurrenskraft är ett kunskaps- och teknikintensivt näringsliv.

När det gäller innovativa företag och företag inom framväxande teknik delar utskottet regeringens bedömning att det finns behov av att stärka Sveriges förmåga till forskning och innovation inom banbrytande teknik. Utskottet vill i detta sammanhang lyfta fram att Vinnova under 2024 hade i uppdrag att identifiera och föreslå strategiskt viktig teknik för Sverige. Myndighetens rapport utgör nu ett kunskapsunderlag för regeringens fortsatta arbete. Tydliga nationella teknikprioriteringar inom forskning och utveckling bidrar till ett mer kraftfullt agerande i EU och globalt. Vinnova har sedan våren 2024 även i uppdrag att etablera och koordinera en struktur för bättre samordning av det offentliga stödet till unga innovativa företag.

Utskottet vill även hänvisa till den forsknings- och innovationsproposition som behandlas av riksdagen under våren 2025. Regeringen framhåller i propositionen att Sverige är och ska fortsätta att vara ett av de mest innovativa och högteknologiska länderna som konkurrerar med kunskap och innovationsförmåga. Bedömningen är att investeringarna i forskning och utveckling måste öka under de kommande åren samt att en stor del av de statliga forsknings- satsningarna är inriktade på att stärka näringslivets forskningsinsatser.

När det gäller motionsyrkanden med förslag om tillgången till test- och demonstrationsmiljöer vill utskottet framhålla att forskningsinfrastruktur som exempelvis test- och demonstrationsmiljöer, möjliggör nyttiggörande av forskning och är viktig för den svenska konkurrenskraften. I takt med en allt snabbare och avancerad utveckling blir det allt viktigare för näringsliv och lärosäten att ha tillgång till test- och demonstrationsmiljöer. Tillgången till sådana miljöer förkortar tiden från forskning till nyttiggörande och bidrar till

ett kunskapsintensivt näringsliv. Under 2025 tillfördes Vinnova extra medel för en satsning som ska öka tillgången till test- och demonstrationsmiljöer, bl.a. för unga innovativa företag. Utskottet noterar även uppdraget till Vinnova och Vetenskapsrådet att inrätta ett gemensamt programkontor för utlysningar inom excellenskluster för framväxande, banbrytande och strategisk teknik.

När det gäller förslag om villkoren bl.a. för forskning, utveckling, demonstration, uppskalning och kommersialisering, för forskningsinstitut och inkubatorer, om kapitalförutsättningar för kommersialisering av innovationer och om det strategiska innovationsprogrammet för flyg vill utskottet påminna om att motionsyrkanden med motsvarande förslag avstyrktes av utskottet våren 2024 och hänvisar därför till de ställningstaganden som då gjordes. Även när det gäller motionsyrkanden med förslag bl.a. om insatser riktade mot exponentiella teknologier och företagsforskning och om olika innovationsfrämjande åtgärder hänvisar utskottet till de ställningstaganden som utskottet gjorde våren 2024 då likalydande förslag avstyrktes.

Med hänvisning till vad som anförts ser utskottet ingen anledning för riksdagen att bifalla motionärernas förslag. Därmed avstyrker utskottet samtliga motionsyrkanden.

Övrigt om företagsfrämjande åtgärder

Ett stort antal av de motioner som behandlas i detta avsnitt innehåller förslag som har behandlats av utskottet våren 2024. Det handlar exempelvis om förslag om inriktningen för näringspolitiken och om ett företagsklimat som främjar testning och utveckling av tjänster och idéer. Vidare efterfrågas i ett antal motioner insatser för att utvärdera och se över de näringspolitiska insatserna och för att förbättra villkoren för företagare. Därutöver efterfrågas införandet av ett tillväxtramverk samt insatser för att begränsa förekomsten av s.k. bidragsentreprenörer och för att säkerställa att det offentliga stödet inte konkurrerar med det privata riskkapitalet. När det gäller dessa förslag vill utskottet påminna om att regeringen har beslutat om flera uppdrag som syftar till att stärka arbetet med att kartlägga och systematiskt utvärdera det statliga företagsfrämjandet. Utskottet vill även påminna om att regeringen under 2024 gav Tillväxtanalys i uppdrag att se över den statliga finansieringen till företag. Syftet är att öka effektiviteten inom statens företagsfrämjande. Tillväxtanalys ska bl.a. även fram till 2027 samordna det regeringsuppdrag som syftar till att förbättra förutsättningarna att kartlägga företagsfrämjande insatser och granska stödets effekter. Vidare har bl.a. Tillväxtverket fått i uppdrag att se över hur det statligt finansierade företagsfrämjandet kan bli så effektivt och ändamålsenligt som möjligt. Utöver detta hänvisar utskottet till de ställningstaganden som utskottet gjorde våren 2024 när likalydande förslag avstyrktes av utskottet och avslogs av riksdagen.

När det gäller ett motionsyrkande med förslag om åtgärder för att öka incitamenten för en tillväxtorienterad politik vill utskottet hänvisa till att det

övergripande målet för näringspolitiken är att stärka den svenska konkurrenskraften och skapa förutsättningar för fler jobb i fler och växande företag. Utskottet vill även understryka att det är viktigt att statens medel används på ett så ansvarsfullt och effektivt sätt som möjligt. Vidare är det enligt utskottets mening nödvändigt att följa upp och utvärdera politiken för att säkerställa att statens resurser effektivt bidrar till att uppnå målen för politikområdet. Eftersom målet för näringspolitiken är formulerat på en övergripande nivå är det angeläget att målen för olika företagsstödande insatser är tydligt formulerade och att det finns en strategi för olika insatser och hur de ska följas upp och utvärderas.

När det gäller ett förslag om att underlätta för mikroföretag genom att se över skatter och avgifter vill utskottet hänvisa till nyligen inrättade Förenklingsrådet och Implementeringsrådet, vilka bl.a. ska se över de regelverk som skapar oförutsägbarhet för företag och som hindrar näringslivets omställning. Utskottet är på ett övergripande plan positivt till det arbete som pågår och som syftar till att förenkla möjligheterna att starta, driva och utveckla företag samt minska företagens regelbörda, administrativa kostnader och göra det enklare att följa befintliga regelverk. Ett gynnsamt företagsklimat är en grundförutsättning för ekonomisk tillväxt, och det är Sveriges företag och entreprenörer som skapar jobb, välbefinnande och välfärd.

Mot denna bakgrund avstyrker utskottet de aktuella motionsyrkandena.

Åtgärder mot oseriösa företag

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om åtgärder mot oseriösa företag.

Jämför reservation 14 (S), 15 (V) och 16 (C).

Motionerna

I partimotion 2024/25:62 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 27 lämnar motionärerna förslag om att regeringen ska utreda möjligheten dels att upprätta system där samtliga upphandlande myndigheter och statliga och kommunala bolag måste delta, dels att inrätta en s.k. svart lista över oseriösa företag. Enligt motionärerna saknas koordinering mellan de upphandlande myndigheterna på nationell nivå, vilket medför att oseriösa företag som har upptäckts i en kommun kan fortsätta att bedriva sin verksamhet i andra delar av landet.

Enligt kommittémotion 2024/25:3194 av Mikael Damberg m.fl. (S) yrkande 3 bör regeringen återkomma till riksdagen med förslag om samordnade registerkontroller vid offentlig upphandling och valfrihetssystem. Enligt motionärerna skulle detta vara ett viktigt steg i arbetet mot oseriösa aktörer.

I kommittémotion 2024/25:2467 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkande 37 behandlar motionärerna frågan om att ge brottsförebyggande myndigheter verktyg för att upptäcka och beivra brottsliga företagare. Motionärerna föreslår att Bolagsverket får i uppdrag att med digitala verktyg säkerställa att falska bolagsförsäljningar inte kan genomföras, att årsredovisningar är korrekta samt att ägarregister och uppgifter om styrelsers sammansättning uppdateras så snart ändringar görs.

Enligt förslag i motion 2024/25:729 av Amalia Rud Stenlöf och Mattias Jonsson (båda S) bör regeringen skyndsamt återkomma till riksdagen med förslag om att låta Bolagsverket ansvara för samordnade registerkontroller. Genom sådana registerkontroller skulle upphandlande myndigheter kunna ta del av information så att oseriösa företag stängs ute vid upphandling, menar motionärerna.

Bakgrund och pågående arbete

Budgetpropositionen för 2025

I budgetpropositionen för 2025 (prop. 2024/25:1 utg.omr. 2 och 24) framgår att regeringen prioriterar arbetet med att bekämpa den kriminella ekonomin och den organiserade brottsligheten. Enligt regeringen får den organiserade brottsligheten negativa återverkningar för företag och deras förutsättningar att konkurrera på lika villkor. Brottsvinster ska inte kunna användas i den legala ekonomin, och för att stoppa den organiserade brottsligheten behöver dess finansiella resurser strypas. För att på ett mer effektivt sätt kunna motverka kriminella och oseriösa leverantörer i offentliga upphandlingar tillfördes Bolagsverket 12,3 miljoner kronor 2025 för att utveckla ett system för samordnad registerkontroll av leverantörer vid offentlig upphandling. Myndigheten tillfördes även 9 miljoner kronor 2025 för att utveckla Bolagsverkets register för verkliga huvudmän. Syftet är att motverka penningtvätt och genomföra EU:s lagstiftningspaket mot penningtvätt. Vidare tillfördes Konkurrensverket 2 miljoner kronor 2025 för att utreda dels förutsättningarna för att införa ett system med uppgifter om leverantörers tidigare leveranser som ska kunna användas vid tilldelning av kontrakt i offentliga inköp, dels en ändring av lagstiftningen med syfte att underlätta för upphandlande myndigheter och enheter att förkasta onormalt låga anbud i upphandlingar.

Offentligt sammanträde om företag som brottsverktyg

Den 26 november 2024 höll näringsutskottet ett offentligt sammanträde om företag som brottsverktyg (2024/25:RFR5). Inbjudna talare var företrädare för Svenskt Näringsliv, Bolagsverket, Konkurrensverket, Ekobrottsmyndigheten, Nationella operativa avdelningens (Noa) sekretariat för myndighetssamverkan vid Polismyndigheten samt Sverige mot organiserad brottslighet (SMOB). Syftet med det offentliga sammanträdet var bl.a. att belysa näringslivets

utsatthet och kostnader för brott, samhällets åtgärder för att värna företagen mot den organiserade brottsligheten och den organiserade brottslighetens kopplingar till näringslivet.

Sverige mot organiserad brottslighet

Sverige mot organiserad brottslighet (SMOB) är ett partnerskap mellan myndigheter, akademi, arbetsmarknadens parter och näringslivsorganisationer och syftar till att stärka arbetet mot organiserad brottslighet genom utbildning, forskning, innovation och tvärsektoriell samverkan. Initiativet drivs av Institutionen för polisiärt arbete vid Södertörns högskola och involverar nio myndigheter och fyra näringslivs- och arbetstagarorganisationer.

SMOB syftar till att stärka Sveriges förmåga att bekämpa den organiserade brottsligheten med särskilt fokus på den kriminella ekonomin. Genom att förbättra kapaciteten hos yrkesverksamma och stärka samverkan mellan olika samhällsaktörer ska SMOB bidra till samhällets samlade förmåga att förhindra kriminella verksamheter som hotar landets säkerhet och välfärd. Målet med SMOB är att bli ett nationellt kunskapsnav som samlar expertis och resurser från olika sektorer för att skapa en plattform för samverkan, forskning, utbildning och innovation om organiserad brottslighet. Genom att integrera forskning med praktik och säkerställa tvärprofessionell samverkan strävar SMOB efter att utveckla och sprida nya metoder och evidensbaserade verktyg för att effektivt bekämpa organiserad brottslighet.

SMOB finansieras genom medel från Europeiska socialfonden samt genom medfinansiering från myndigheter och organisationer som ingår i partnerskapet.

En samordnad registerkontroll för upphandlande myndigheter och enheter

I juni 2022 utsåg regeringen f.d. generaldirektören Annika Bränström till särskild utredare med uppdrag att föreslå ett effektivt och tillförlitligt system för leverantörskontroll i samband med offentlig upphandling och vid ansökan om att delta i ett valfrihetssystem (dir. 2022:50). Syftet med utredningen var att stärka den demokratiska kontrollen över välfärden, främja sund konkurrens och motverka arbetslivskriminalitet genom att hindra oseriösa eller olämpliga leverantörer från att tilldelas offentliga kontrakt. Utredaren hade bl.a. i uppdrag att föreslå ett effektivt och tillförlitligt system för leverantörskontroll i samband med offentlig upphandling och vid ansökan om att delta i ett valfrihetssystem och ta ställning till om reglerna om uteslutning av leverantörer från att delta i valfrihetssystem bör skärpas.

Utredningen redovisade uppdraget i augusti 2023 i betänkandet En samordnad registerkontroll för upphandlande myndigheter och enheter (SOU 2023:43). Utredningen föreslog bl.a. att Bolagsverket ska ansvara för att tillhandahålla ett system för samordnad registerkontroll och att uppgiften att tillhandahålla systemet, vem som har rätt att använda det och vad som ska

kunna kontrolleras ska regleras i en ny förordning. Vidare föreslogs att den samordnade registerkontrollen ska vara tillgänglig bl.a. i samband med tilldelning av ett kontrakt för aktörer som tillämpar upphandlingslagarna, valfrihetslagarna eller ersättningslagarna och för behöriga myndigheter från andra länder inom EU/EES området. Utredningen föreslog att det inte införs några nya register och att kontrollen därför ska begränsas till uppgifter som är tillgängliga i existerande myndighetsregister.

Betänkandet remitterades under hösten 2023. Utredningens förslag bereds inom Regeringskansliet.

Bolag och brott

Regeringen utsåg i december 2021 justitierådet Johan Danelius till särskild utredare med uppdrag att överväga och föreslå åtgärder som bl.a. syftar till att motverka att aktiebolag och andra företag används för att begå brott och andra oegentligheter (dir. 2021:115). I uppdraget ingick bl.a. att se över frågan om att återinföra krav på revisor i små aktiebolag, överväga ändringar av tidsfrister och krav på inlämning av årsredovisningar, utreda om Bolagsverkets kontrollerande roll bör utökas, ta ställning till om kapning av bolag ska kriminaliseras och överväga vissa ändringar i stiftelselagen. Utredningen Bolag och brott – några åtgärder mot oseriösa företag (SOU 2023:34) överlämnades till regeringen (Justitiedepartementet) i juni 2023.

I proposition 2024/25:8 Bolag och brott lämnade regeringen förslag på åtgärder som syftar till att förebygga och bekämpa brott som begås i och genom företag. Riksdagen behandlade propositionen under hösten 2024 (bet. 2024/25:CU3, rskr. 2024/25:37). Riksdagen ställde sig bakom regeringens förslag. Lagförslagen trädde i kraft den 1 januari 2025. Beslutet innebär bl.a. att Bolagsverket får möjlighet att kräva personlig inställelse av den som anmäler en företrädare till verkets register liksom av den som anmälan avser och vid kontroll av misstänkt oriktiga uppgifter i registren. Bolagsverket får även bättre förutsättningar att stryka oriktiga uppgifter från registren. Åtgärderna är ett led i att utöka Bolagsverkets kontroller av företagsregistren och stärka myndighetens roll i arbetet mot brott i företag. Beslutet innebär även att företagskapning kriminaliseras och att den som olovligt använder sig av en juridisk persons identitetsuppgifter i syfte att uppnå vinning ska dömas för brottet. Vidare höjs förseningsavgifterna vid försenad inlämning av årsredovisningar och det införs en skyldighet för alla ekonomiska föreningar att lämna in sin årsredovisning till Bolagsverket. Härutöver anpassas vissa regler om stiftelser till övrig associationsrättslig lagstiftning i brottsförebyggande syfte.

Bolagsverket

Sedan den 1 april 2024 har Bolagsverkets uppdrag enligt myndighetens instruktion förtydligats när det gäller kontroll av att uppgifter i registren är korrekta och att motverka registrering av felaktiga uppgifter. Det utökade

ansvaret är ett steg i regeringens arbete med att bekämpa den brottslighet som begås inom ramen för företagsverksamhet.

Den 27 januari 2025 presenterade Bolagsverket 24 åtgärder för att förhindra bedrägerier och stärka kampen mot ekonomisk brottslighet. Åtgärderna innebär ett stärkt skydd mot brottslighet som begås inom ramen för företagsverksamhet och är ett resultat av myndighetens nya instruktion och uppdrag samt av lagändringar som bl.a. ger myndigheten möjlighet att kräva personlig inställelse vid kontroll av misstänkt oriktiga uppgifter i registren samt att stryka oriktiga uppgifter från register. Åtgärderna innebär bl.a. även en utökad samverkan med andra myndigheter för att förbättra kvaliteten i registret mot penningtvätt, motverka penningtvätt och företagsinblandning i välfärdsbrottslighet.

Myndigheten föreslår bl.a. att regeringen för att ytterligare stärka kampen mot ekonomisk brottslighet ska se över hinder för att leda företag, neka registrering och stöd för avregistrering. Vidare föreslogs författningsstöd för att markera osäkra registeruppgifter, hantera identifierade utvecklingsområden i penningtvättslagstiftningen samt införa obligatorisk digital inlämning vid nybildning av företag, ändring av företrädare och ärenden om företagsin-teckningar och digital överföring av information från domstolar som direkt kan uppdatera Bolagsverkets register.

Utskottets ställningstagande

När det gäller motionsyrkanden med förslag som syftar till olika åtgärder mot oseriösa bolag kan utskottet konstatera att regeringen har vidtagit ett flertal åtgärder i sitt arbete med att bekämpa brott inom ramen för företagsamhet. Bolagsverket har sedan den 1 januari 2025 fått utökade befogenheter och en förstärkt roll i arbetet mot brott i företag och har nu bl.a. möjlighet att kräva personlig inställelse av den som anmäler en företrädare till verkets register och vid kontroll av misstänkt oriktiga uppgifter i registren. Bolagsverket har även fått bättre förutsättningar att kontrollera och stryka oriktiga uppgifter ur företagsregistren. Vidare beslutade riksdagen under hösten 2024 bl.a. om kriminalisering av s.k. företagskapning och om skärpta straff för brott mot målvaktsförbudet. Även avgiften för försenad inlämning av årsredovisningar har höjts och en skyldighet för ekonomiska föreningar att lämna årsredo-visning till Bolagsverket har införts.

Bolagsverket har vidare för 2025 tillförts extra medel för att utveckla ett system för samordnad registerkontroll av leverantörer vid offentlig upphandling och för att utveckla Bolagsverkets register för verkliga huvudmän. Syftet är att motverka penningtvätt och genomföra EU:s lagstiftningspaket mot penningtvätt och att på ett mer effektivt sätt kunna motverka kriminella och oseriösa leverantörer i offentliga upphandlingar. Även Konkurrensverket har tillförts extra medel för att se över dels förutsättningarna för att införa ett system som ska kunna användas vid tilldelning av kontrakt i offentliga inköp, dels en ändring av lagstiftningen med syfte att underlätta för myndigheter att

förkasta onormalt låga anbud i upphandlingar. När det gäller kontroll av att uppgifter i registren är korrekta och att motverka registrering av felaktiga uppgifter har Bolagsverkets instruktionsenliga uppdrag förtydligats sedan den 1 april 2024. Även detta uppdrag är ett steg i arbetet med att bekämpa den brottslighet som begås inom ramen för företagsverksamhet. Utskottet vill även påminna om Sverige mot organiserad brottslighet (SMOB) som är ett partnerskap mellan myndigheter, akademi, arbetsmarknadens parter och näringslivsorganisationer och syftar till att stärka arbetet mot organiserad brottslighet genom utbildning, forskning, innovation och tvärspektoriell samverkan, med särskilt fokus på den kriminella ekonomin.

Den organiserade brottsligheten och den kriminella ekonomin måste bekämpas och utskottet är därför positivt till de initiativ som hittills har tagits på området.

Mot bakgrund av det som anförts ovan ser utskottet inga skäl till att tillstyrka de aktuella motionerna. Därmed avstyrks motionsyrkandena.

Vissa frågor om konkurrens

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om företagens konkurrenskraft och konkurrens från offentliga verksamheter.

Jämför reservation 17 (SD), 18 (C), 19 (S, MP), 20 (SD) och 21 (C) samt det särskilda yttrandet (SD).

Motionerna

Konkurrens från offentlig verksamhet

I kommittémotion 2024/25:1459 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 1 efterfrågas en utvärdering av reglerna för konkurrensbegränsande offentlig säljverksamhet och deras tillämpning. Enligt förslaget i yrkande 2 bör regeringen återkomma till riksdagen med förslag på beslutanderätt för Konkurrensverket i ärenden som rör konkurrensbegränsande offentlig säljverksamhet. Det är enligt motionärerna både ologiskt och ineffektivt att detta inte redan i dag ingår i myndighetens befogenheter.

I kommittémotion 2024/25:2467 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkande 16 menar motionärerna att Konkurrensverket bör ha som en prioriterad uppgift att utreda fall där offentliga aktörer konkurrerar med privata företag. I yrkande 19 lämnas förslag om att offentliga aktörer ska ta fram en policy för hur säljverksamheter som begränsar konkurrensen kan undvikas. Motionärerna menar att det ibland uppstår svåra gränsdragningar när det gäller vad som är osund konkurrens från en offentlig verksamhet och att det generellt finns behov av att sprida goda exempel på hur man på olika områden skapar en sundare konkurrens.

I motion 2024/25:2920 föreslår Sten Bergheden (M) att ge Utredningen om nya konkurrensverktyg för väl fungerande marknader direktiv om att även analysera det offentliga konkurrens med civilsamhället och att lämna förslag som motverkar denna osunda konkurrens.

I motion 2024/25:1157 av Larry Söder (KD) efterfrågas en översyn av de ändringar som infördes i konkurrenslagen 2010 och som syftade till att förhindra offentliga aktörer att sälja varor eller tjänster som konkurrerar med privat verksamhet.

Övriga frågor om konkurrens

Kommittémotion 2024/25:3136 av Fredrik Olovsson m.fl. (S) yrkande 12 handlar om behovet av en väl fungerande konkurrens. Motionärerna efterfrågar bl.a. ett nytt generellt verktyg så att Konkurrensverket ska kunna säkerställa effektiv konkurrens i olika branscher. Vidare efterfrågas en utvecklad roll för Konkurrensverket med ökad tillsyn och konkurrensfrämjande arbete.

I kommittémotion 2024/25:3108 av Anna-Caren Säterberg m.fl. (S) yrkande 19 lämnas förslag om att förenkla nyetableringar av matbutiker och öka den lokala konkurrensen på landsbygden genom att begränsa konkurrens-hämmande avtal.

I kommittémotion 2024/25:1459 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 3 föreslås att regeringen ska verka för en grundlig utvärdering av den nya ordningen för konkurrensskadeavgift när den varit verksam i fem år. Härutöver föreslås i yrkande 4 att Konkurrensverkets utredande och beslutande delar inom organisationen ska separeras. Syftet är att säkerställa rättssäkerheten.

I kommittémotion 2024/25:1464 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 11 förordas att ett konkurrenskraftsmål ska införas. Målet ska syfta till att stärka Sveriges konkurrenskraft och bör bygga på ett konkurrenskraftsindex som mäter konkurrenskraften på olika relevanta områden.

I kommittémotion 2024/25:1466 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 1 menar motionärerna att det behöver göras en konkurrensöversyn i syfte att bl.a. identifiera onödiga konkurrensnackdelar för svenska företag som uppkommit till följd av politiska beslut.

Helena Lindahl m.fl. (C) lämnar i kommittémotion 2024/25:2953 yrkande 17 förslag om att värna konkurrensen inom dagligvaruhandeln. Enligt motionärerna bör regeringen säkerställa att Konkurrensverket har tillräckliga resurser och analysverktyg för att garantera att det finns en tillräcklig konkurrens inom dagligvaruhandeln.

I motion 2024/25:2470 av Kadir Kasirga m.fl. (S) yrkande 7 anför att Konkurrensverket bör ges i särskilt uppdrag att granska konkurrensen inom byggsektorn.

Sten Bergheden (M) föreslår i motion 2024/25:2810 att regeringen gör en kontinuerlig jämförelse och översyn av branschspecifika kostnader och regler

i Sverige och i de svenska företagens konkurrentländer för att Sverige inte ska förlora konkurrenskraft och arbetstillfällen.

I motion 2024/25:1306 av Larry Söder (KD) föreslår motionären att en lämplig myndighet ska få i uppdrag att utreda om ett konkurrenskraftsindex skulle kunna utformas.

Bakgrund och pågående arbete

Budgetpropositionen för 2025

I budgetpropositionen för 2025 (prop. 2024/25:1 utg.omr. 24) framhåller regeringen bl.a. att det i ett osäkert geopolitiskt läge med högt uppsatta klimatmål och en snabb digital utveckling är viktigt att stärka Sveriges konkurrenskraft. I syfte att stärka de svenska företagens konkurrenskraft drivs en offensiv förenklingsagenda, och regelförenkling och åtgärder för att minska företagens regelbörda prioriteras. Nyligen inrättade Förenklingsrådet och Implementeringsrådet skapar en struktur för att se över regelverk som hindrar näringslivets omställning och skapar oförutsägbarhet för företagen. Detta arbete är enligt regeringen centralt för Sveriges långsiktiga konkurrenskraft. För att skapa goda förutsättningar för en långsiktigt konkurrenskraftig industri arbetar regeringen bl.a. även med den tidigare aviserade industristrategin.

Konkurrenskraftsfrågor och ekonomisk säkerhet har blivit alltmer prioriterade frågor i EU och i omvärlden. Regeringen framhåller att EU har förlorat mark gentemot jämförbara ekonomier och att fokus bör vara att stärka EU:s långsiktiga konkurrenskraft. Mot denna bakgrund avser regeringen att fokusera på att i EU bl.a. driva på för förbättrade ramvillkor, bättre tillgång till fossilfri energi, minskad byråkrati och regelförenklingar för att företag enklare ska kunna investera och verka inom EU. Sverige ska även verka för bättre samstämmighet mellan olika lagstiftningsområden, för att fördjupa och förbättra den inre marknaden, verka för en fri och regelbaserad handel och ett strikt statsstödsregelverk. Detta är enligt regeringen centralt både för att stärka EU:s konkurrenskraft och välbefinnande och för att snabba på den gröna och digitala omställningen.

Den europeiska konkurrenskraftens framtid

Den 9 september 2024 överlämnade Europeiska centralbankens tidigare chef Mario Draghi rapporten *The future of European competitiveness* till kommissionens ordförande Ursula von der Leyen. I den s.k. Draghirapporten identifieras tre stora omställningar som den europeiska ekonomin måste ta sig an för att främja konkurrenskraften:

1. EU måste satsa mer på innovation och identifiera nya tillväxtmotorer.
2. EU måste sänka energipriserna och samtidigt minska koldioxidutsläppen och fortsätta omställningen till den cirkulära ekonomin.
3. EU måste anpassa sig till en alltmer osäker geopolitisk situation och minska sitt beroende av omvärlden.

För att möta dessa omställningar föreslås ca 170 konkreta åtgärder för att öka den europeiska konkurrenskraften som omfattar allt från att reformera yrkesutbildning till att skapa en EU-plattform för inköp av kritiska råmaterial och att stärka styrningen på EU-nivå. Rapporten lyfter även fram olika förslag för att mobilisera finansiering som handlar om bättre integrering av EU:s kapitalmarknader, gemensam finansiering av investeringar i t.ex. forskning, energinätverk och försvarsmateriel på EU-nivå och eventuell gemensam upplåning på finansmarknaderna. Enligt rapporten krävs investeringar på mellan 750 och 800 miljarder euro årligen för att möta dessa utmaningar.

En EU-kompass för konkurrenskraft och hållbart välbefinnande

Den 29 januari 2025 lanserade kommissionen en EU-kompass för konkurrenskraft och hållbart välbefinnande (COM(2025) 30). Kompassen bygger på den s.k. Draghirapporten och utgör ramen för kommissionens konkurrenskraftsarbete under mandatperioden. I och med kompassen fastställs en strategi och tre åtgärdsområden. De tre åtgärdsområdena handlar om att överbrygga innovationsklyftan, införa en gemensam färdplan för grön omställning och konkurrenskraft samt att fasa ut fossila bränslen och minska alltför stora beroenden och öka försörjningstryggheten. De tre områdena kompletteras med fem övergripande möjliggörande faktorer som är avgörande för att stärka konkurrenskraften inom alla sektorer:

- Förenkling: Ett kommande övergripande förenklingsförslag om kraven på hållbarhetsrapportering, tillbörlig aktsamhet och taxonomi. Målet är att minska den administrativa bördan med minst 25 procent för alla företag och minst 35 procent för små och medelstora företag. Faktorn syftar till att drastiskt minska regelbördan och byråkratin.
- Minskade hinder på den inre marknaden: En kommande övergripande strategi för den inre marknaden ska syfta till att modernisera styrningsramen, undanröja hinder inom EU och förhindra att nya hinder uppkommer. Därtill ska standardiseringsprocesserna göras snabbare och mer tillgängliga, särskilt för små och medelstora företag och startup-företag.
- Finansiering av konkurrenskraft: Eftersom EU saknar en effektiv kapitalmarknad som kan omvandla besparingar till investeringar kommer kommissionen att föreslå en europeisk spar- och investeringsunion för att skapa nya spar- och investeringsprodukter, ge incitament till riskkapital och säkerställa ett smidigt flöde av investeringar.
- Kompetensutveckling och bra jobb: För att anpassa kompetensen till efterfrågan på arbetsmarknaden kommer kommissionen att föreslå en kompetensunion med fokus på bl.a. vuxenutbildning, livslångt lärande, framtids-säkrad kompetensutveckling, kompetensbevarande, rättvis rörlighet samt att locka och integrera högkvalificerad arbetskraft från utlandet.
- Bättre politisk samordning på EU-nivå och nationell nivå: Ett samordningsverktyg för konkurrenskraft ska införas för att tillsammans med

medlemsländerna kunna genomföra gemensamma mål, identifiera gränsöverskridande projekt och verka för reformer och investeringar. En konkurrenskraftsfond kommer att ersätta flera befintliga EU-finansieringsinstrument och ge ekonomiskt stöd till åtgärder som ingår i samordningsverktyget för konkurrenskraft.

Under våren 2025 behandlar utskottet kommissionens meddelande om en konkurrenskraftskompass för EU (COM(2025) 30) i ett granskningsutlåtande (utl. 2024/25:NU23).

Konkurrensverkets uppdrag och organisation

Konkurrenslagen (2008:579) innehåller regler som syftar till att undanröja och motverka hinder för en effektiv konkurrens i fråga om produktion av och handel med varor, tjänster och andra nyttigheter. Konkurrenslagen avser att generellt skydda samhällsekonomin och konsumenterna. Lagen är tillämplig på alla företag i hela näringslivet och i fråga om all produktion av och handel med varor, tjänster och andra nyttigheter. Det är i första hand Konkurrensverket som ska vaka över att konkurrenslagen följs. Den svenska lagstiftningen på konkurrensrättens område har EU-rätten som förebild.

Av förordningen (2007:1117) med instruktion för Konkurrensverket framgår att Konkurrensverket är förvaltningsmyndighet för konkurrensfrågor och tillsynsmyndighet för den offentliga upphandlingen. Konkurrensverket ska verka för en effektiv konkurrens i privat och offentlig verksamhet till nytta för konsumenterna samt en effektiv offentlig upphandling till nytta för det allmänna och marknadens aktörer. Av instruktionen framgår även att myndigheten ska uppmärksamma hinder mot en effektiv konkurrens i offentlig och privat verksamhet och mot en effektiv offentlig upphandling, lämna förslag till konkurrensutsättning och till regelreformer samt följa utvecklingen inom sitt ansvarsområde.

Konkurrensverket är tillsynsmyndighet för den offentliga upphandlingen och i fråga om otillbörliga handelsmetoder vid köp av jordbruks- och livsmedelsprodukter. Målet med myndighetens upphandlingstillsyn är att ge vägledning och incitament till förändrat beteende hos upphandlande myndigheter och enheter på de områden där det behövs. Därtill är myndigheten sedan 2021 första instans att besluta i frågor om konkurrensskadeavgift, vilket innebär att Konkurrensverket kan besluta att ett företag som bryter mot konkurrensreglerna ska betala en särskild avgift (prop. 2020/21:51, bet. 2020/21:NU10, rskr. 2020/21:170). Myndighetens beslut kan överklagas till Patent- och marknadsdomstolen.

Från 2024 har Konkurrensverket tillförts en permanent höjning av anslaget med 30 miljoner kronor för att upprätthålla och stärka en effektiv och tillförlitlig konkurrenstillsyn (prop. 2023/24:1, utg.omr. 24, bet. 2023/24:NU1).

Regler om konkurrensbegränsande offentlig säljverksamhet

Konkurrenslagen innehåller regler som gör det möjligt att pröva konkurrenskonflikter som uppstår när staten, en kommun eller en region säljer varor och tjänster i konkurrens med privata aktörer. Reglerna om konkurrensbegränsande offentlig säljverksamhet (KOS-reglerna) infördes i konkurrenslagen 2010 (prop. 2008/09:231, bet. 2009/10:NU8, rskr. 2009/10:84). Syftet var att säkerställa att offentliga och privata aktörer konkurrerar på likartade villkor. Bestämmelserna ger Konkurrensverket möjlighet att ingripa när kommuner, regioner eller staten hindrar en sund konkurrens på grund av att de själva bedriver säljverksamhet. Konkurrensverket kan som tillsynsmyndighet väcka talan i domstol om att förbjuda en offentlig aktör att tillämpa ett konkurrensnedvridande förfarande i en säljverksamhet. En offentlig aktör som bryter mot ett förbud kan bli tvungen att betala vite till staten.

Konkurrensverket presenterade 2020 rapporten Tio år med bestämmelser om konkurrensbegränsande offentlig säljverksamhet – Kommuners säljverksamhet i fokus (rapport 2020:2). I rapporten följer Konkurrensverket upp hur KOS-reglerna har fungerat sedan de trädde i kraft. Myndigheten anger i rapporten att lagstiftningen och tillsynsarbetet har gett resultat och att förutsättningarna för välfungerande konkurrens mellan offentliga aktörer och privata företag har förbättrats. Samtidigt framhåller Konkurrensverket i rapporten att det även fortsättningsvis finns en risk för konkurrensproblem när offentliga aktörer agerar på konkurrensutsatta marknader och att det finns anledning att följa utvecklingen på området.

Nya konkurrensverktyg för väl fungerande marknader

I oktober 2023 gav regeringen den särskilda utredaren hovrättsrådet Eva Edwardsson i uppdrag att överväga om det finns behov av nya, kompletterande regler inom konkurrensområdet (dir. 2023:136). Syftet är att stärka och komplettera konkurrenslagstiftningen för att i högre utsträckning kunna säkerställa en effektiv konkurrens och väl fungerande marknader. Utredaren ska bl.a.

- analysera och bedöma behovet av ett nytt, bredare konkurrensverktyg som komplement till nuvarande konkurrensverktyg
- ta ställning till om företag bör ha en skyldighet att informera Konkurrensverket om att en företagskoncentration genomförs i de fall företagen inte är skyldiga att anmäla förfarandet enligt konkurrenslagen
- lämna de författningsförslag som övervägandena ger anledning till.

I februari 2024 fick utredningen tilläggsdirektiv om att även se över reglerna om konkurrensbegränsande offentlig säljverksamhet. Utredningen överlämnade den 7 mars 2025 betänkandet Förbättrad konkurrens i offentlig och privat verksamhet (SOU 2025:22) till regeringen. I betänkandet föreslår utredaren en ny lag om offentlig säljverksamhet med skärpta bestämmelser som ersätter de nuvarande reglerna i konkurrenslagen. Förslaget innebär ökade möjligheter för Konkurrensverket att utreda och vidta åtgärder mot offentliga aktörer som

skadar konkurrensen. Vidare föreslås en ny, utvidgad befogenhet för Konkurrensverket att utreda konkurrensproblem på olika marknader och besluta om konkurrensfrämjande åtgärder. Det föreslås även en plikt för vissa företag att informera om företagskoncentrationer som inte omfattas av anmälningsplikt.

Utredningen föreslår att reglerna ska träda i kraft den 1 augusti 2026. Undantaget är utvärderings- och särredovisningsplikterna som föreslås träda i kraft den 1 januari 2027.

Tidigare riksdagsbehandling

Motionsyrkanden med förslag som berör regelverket för konkurrensbegränsande offentlig säljverksamhet behandlades av utskottet senast i betänkande 2023/24:NU11 Näringspolitik. Även motionsyrkanden med förslag bl.a. om att stärka konkurrenskraften, om införandet av konkurrensmål och om att utvärdera konkurrensskadeavgiften behandlades av utskottet senast i betänkande 2023/24:NU11 Näringspolitik. Utskottet avstyrkte motionsyrkandena bl.a. med hänvisning till gällande regelverk och pågående arbete.

Utskottets ställningstagande

Inledning

Utskottets ställningstagande redovisas under följande rubriker:

- Konkurrens från offentlig verksamhet
- Övriga frågor om konkurrens.

Konkurrens från offentlig verksamhet

I detta avsnitt behandlas motionsyrkanden med förslag som rör konkurrensbegränsande offentlig säljverksamhet, de s.k. KOS-reglerna, och dess bestämmelser i konkurrenslagen. Exempelvis föreslås i motionerna tillkännagivanden om att Konkurrensverket ska ha beslutanderätt i ärenden som rör konkurrensbegränsande offentlig säljverksamhet, att Konkurrensverket ska prioritera att utreda situationer där offentliga företag konkurrerar med privata företag och att offentliga aktörer ska ta fram en policy för hur verksamhet som begränsar konkurrensen kan undvikas. Därutöver efterfrågas en utvärdering av reglerna för konkurrensbegränsande offentlig säljverksamhet och om tilläggsdirektiv till Utredningen om nya konkurrensverktyg för väl fungerande marknader.

Utskottet med anledning av dessa förslag påminna om att Utredningen om nya konkurrensverktyg för väl fungerande marknader under 2024 fick direktiv om att även se över reglerna för konkurrensbegränsande offentlig säljverksamhet. Utredningen presenterade sitt slutbetänkande i mars 2025 och föreslog där bl.a. dels en ny lag med skärpta bestämmelser om offentlig säljverksamhet som ersätter de nuvarande reglerna i konkurrenslagen, dels ökade möjligheter för Konkurrensverket att utreda och vidta åtgärder mot offentliga

aktörer som skadar konkurrensen. Utskottet anser att regeringens beredning av förslagen inte bör föregripas. Därtill kan utskottet konstatera att likalydande förslag som de som nu är aktuella behandlades av utskottet våren 2024 och utskottet hänvisar dessutom därför till vad som anfördes då utskottet avstyrkte dessa.

Mot denna bakgrund anser utskottet att riksdagen inte behöver rikta några tillkännagivanden till regeringen i enlighet med det som motionärerna föreslår. Utskottet avstyrker därmed motionsyrkandena.

Övriga frågor om konkurrens

Målet för näringspolitiken är att stärka den svenska konkurrenskraften och skapa förutsättningar för fler jobb i fler och växande företag. Främjandet av en effektiv konkurrens är centralt för att säkerställa ökad produktivitet och långsiktigt konkurrenskraftiga företag. Valfungerande marknader med effektiv konkurrens stimulerar både företag och innovation, ökar valfriheten, stärker den svenska ekonomin och gynnar små och medelstora företag. Utskottet noterar att regeringen prioriterar åtgärder som syftar till att minska företagets regelbörda, bl.a. genom nyligen inrättade Förenklingsrådet och Implementeringsrådet och den kommande industristrategin. Detta arbete är centralt för Sveriges långsiktiga konkurrenskraft. Vidare har frågor om konkurrenskraft och ekonomisk säkerhet blivit alltmer prioriterade frågor i EU och i omvärlden. Utskottet vill även hänvisa till det arbete som pågår och som syftar till att stärka EU:s långsiktiga konkurrenskraft. Här kan särskilt nämnas den s.k. Draghirapporten och kommissionens konkurrenskraftskompass, där den sistnämnda behandlas av utskottet i ett granskningsutlåtande senare under våren 2025.

Utskottet vill i övrigt påminna om Konkurrensverkets uppdrag att verka för en effektiv konkurrens i privat och offentlig verksamhet samt att myndigheten sedan 2024 har tillförts en permanent höjning av anslaget för att upprätthålla och stärka en effektiv och tillförlitlig konkurrenstillsyn. Vidare har Utredningen om nya konkurrensverktyg för väl fungerande marknader i sitt betänkande bl.a. föreslagit en ny, utvidgad befogenhet för Konkurrensverket att utreda konkurrensproblem på olika marknader och besluta om konkurrensfrämjande åtgärder samt en plikt för vissa företag att informera om företagskoncentrationer som inte omfattas av anmälningsplikt. Regeringens beredning av förslagen pågår och bör inte föregripas.

Utskottet vill även påminna om att motionsyrkanden med förslag om bl.a. införandet av ett konkurrenskraftsmål, en översyn för att identifiera onödiga konkurrenskraftsnackdelar, en utvärdering av ordningen för konkurrensskadeavgift och Konkurrensverkets organisation behandlades av utskottet våren 2024. Utskottet hänvisar i dessa delar utöver vad som anförts ovan till de ställningstaganden som utskottet gjorde då förslagen avstyrktes.

Mot denna bakgrund avstyrker utskottet därmed samtliga motionsyrkanden.

Företagens kapitalförsörjning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om olika insatser för att främja företagens kapitalförsörjning.

Jämför reservation 22 (SD), 23 (V) och 24 (MP).

Motionerna

I kommittémotion 2024/25:1395 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 53 förordas en utredning om hur kapitalanskaffning på marknadens villkor kan underlättas för jordbrukets investeringar.

I kommittémotion 2024/25:1460 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 1 begärs ett tillkännagivande om att inriktningen för den statliga riskkapitalfinansieringen bör vara att med högre grad prioritera mindre och nystartade tillväxtföretag samt styrning mot de förkommersiella faserna. Yrkande 4 handlar om vikten av goda förutsättningar för privat riskkapital. Motionärerna framhåller att det finns ett stort behov av nyinvesteringar i Sverige och att de därför i framtiden vill se goda förutsättningar för riskkapitalbolag att verka i Sverige och för utländskt riskkapital att investeras i Sverige.

Enligt kommittémotion 2024/25:554 av Birger Lahti m.fl. (V) yrkande 9 bör de statliga aktörerna få i uppdrag att redovisa vilka investeringar som görs i företag i städer respektive på landsbygden. Motionärerna hänvisar till att kapitalförsörjningen ofta är ett stort problem för småföretagare på landsbygden, inte minst vid nystart av företag.

I kommittémotion 2024/25:2613 av Elin Söderberg m.fl. (MP) yrkande 84 efterfrågas ett tillkännagivande om att förbättra tillgången på riskkapital och möjligheterna till företagsrådgivning. För att främja den gröna omställningen är det viktigt med goda förutsättningar för bl.a. affärsutveckling och förbättrade villkor för små och medelstora företag, menar motionärerna. Ett motsvarande förslag lämnas i kommittémotion 2024/25:2635 av Elin Söderberg m.fl. (MP) yrkande 14.

I kommittémotion 2024/25:3057 av Elin Söderberg m.fl. (MP) yrkande 1 lämnar motionärerna förslag om att kraftigt förbättra förutsättningarna för lån till företag på landsbygden och i glesbygd för investeringar. Motionärerna menar att det finns risk för att de investeringar och reinvesteringar på landsbygden och i glesbygd som behövs uteblir.

I motion 2024/25:2748 av Ann-Sofie Lifvenhage (M) föreslås att regeringen ska se över möjligheterna att hitta nya finansieringsformer som kan möjliggöra viktiga satsningar på större projekt som är viktiga för Sverige, exempelvis på energisystem, grön omställning, ny infrastruktur och innovation.

Bakgrund och pågående arbete

Budgetpropositionen för 2025

I budgetpropositionen för 2025 (prop. 2024/25:1 utg.omr. 24) framhåller regeringen bl.a. att Sverige i ett internationellt perspektiv har en mycket väl fungerande marknad för företagsfinansiering. Det är regeringens uppfattning att det privata kredit- och riskkapitalet ska utgöra fundamentet för företagens kapitalanskaffning, men att det inom vissa segment finns utmaningar för finansiering av investeringar. Regeringen uppger därför att kreditgaranti-programmet för stora gröna industriinvesteringar förlängs. Den statliga garantimodellen innebär att staten delar risken med privata aktörer på marknadsmässiga villkor. Genom att bidra till att möjliggöra långsiktiga investeringar har garantiprogrammet en roll för utvecklingen av hållbar storskalig industriteknik, t.ex. inom energisektorn.

Saminvest AB

Saminvest AB är ett helägt statligt bolag som bedriver finansieringsverksamhet med inriktning mot innovativa företag med hög tillväxtpotential genom marknadskompletterande indirekta investeringar. Av ägaranvisningen från 2020 framgår att syftet med bolaget är att utveckla och förnya det svenska näringslivet och skapa fler växande företag i hela Sverige genom att bidra till att stimulera utbudet av privat kapital till de delar av kapitalförsörjningskedjan där privat kapital vid tillfället för investeringen inte finns i tillräcklig omfattning. Saminvest förväntas bidra till att utveckla marknaden för riskkapital och ekosystemet för finansiering av innovativa bolag med hög tillväxtpotential i hela landet. Bolaget ska främja hållbar ekonomisk tillväxt och ett jämställt näringsliv. Genom Saminvest investeras offentligt kapital indirekt i företag via s.k. venture capital- och såddfonder tillsammans med privat kapital. Av ägaranvisningen framgår vidare att bolaget i sin årsredovisning bl.a. ska redovisa antalet företag som bolaget indirekt investerat i inom Sverige fördelat på Norrland, Svealand och Götaland.

Saminvest samverkar med ett antal inkubatorer som alla ingår i Vinnovas nationella inkubatorprogram och finns representerade i bl.a. Göteborg, Luleå, Malmö och Stockholm. Bolaget har även investerat i fonder som inriktar sig på tillväxtbolag i tidiga skeden.

Almi Företagspartner AB

Förutom affärsutveckling bedriver Almi Företagspartner AB (Almi) även låneverksamhet. Verksamheten syftar till att utveckla och finansiera små och medelstora företag i hela landet. Bolaget erbjuder fyra typer av lån: företagslån, mikrolån, innovationslån och exportfinansiering.

Enligt gällande ägaranvisning från 2023 ska Almi erbjuda tjänster inom rådgivning och finansiering och i huvudsak rikta sig till företagare och företag med lönsamhets- och tillväxtpotential, så att små och medelstora företag

utvecklas och blir fler. Verksamheten ska rikta särskilt fokus mot företagare och företag i tidiga skeden, antingen i termer av livscykel eller i termer av expansionsfaser såsom produkt-, tjänste- eller marknadsutveckling. Verksamheten ska vara ett komplement till den privata marknaden och vara tillgänglig i hela landet, men utbudet kan variera beroende på regionala förutsättningar. Bolagets finansieringstjänster ska innefatta både lån och ägarkapital. Av ägaranvisningen framgår även att Almi i en särskild rapport till Regeringskansliet årligen ska redovisa uppgifter bl.a. om antalet utbetalda lån och utbetalt lånebelopp, per regionalt dotterbolag, låneprodukt (nationellt) och andel privat medfinansiering i nyutlåning där Almi är medfinansär.

Almi Invest är ett dotterbolag till Almi Företagspartner AB som riktar sig till tillväxtbolag i tidiga skeden med skalbara affärsidéer och möjlighet till långsiktig värdetillväxt. Almi Invest har en nationell täckning via åtta regionala riskkapitalbolag samt ett nationellt riskkapitalbolag inom grön teknik (greentech). Almi Invest Greentech är en riskkapitalfond som riktar sig mot innovativa små och medelstora företag vars produkter och tjänster bidrar till att reducera klimatgaser.

Norrlandsfonden

Norrlandsfonden är en stiftelse där styrelse och revisorer utses av regeringen. Stiftelsen bildades 1961. Av stiftelsens stadgar framgår att Norrlandsfonden främst ska främja små och medelstora företags utveckling i Gävleborgs, Västernorrlands, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län. Norrlandsfonden ska ägna särskild uppmärksamhet åt Norrbottens län och inlandskommunerna. Stiftelsen erbjuder bl.a. lån och garantier.

Industrifonden

Stiftelsen Industrifonden bildades av staten 1979. Stiftelsen drivs affärs- mässigt utan externa kapitaltillskott och ska hålla sitt kapital minst reellt intakt. Allt överskott används för nya investeringar. Industrifondens uppdrag är att främja den industriella tillväxten och utvecklingen i Sverige. Uppdraget utförs genom att koncentrera verksamheten till att på affärsmässiga villkor investera i svenska tillväxtföretag eller i företag med svenskt intresse. Investeringarna görs företrädesvis i tidiga expansionsfaser med hög risk med fokus på marknadsområdena teknisk innovation och livsvetenskap.

Swedish Venture Initiative

Swedish Venture Initiative har ett fond-i-fond-upplägg som finansierar riskkapitalfonder med fokus på investeringar i tillväxtföretag i tidiga faser. Syftet med satsningen är att öka antalet nya fondteam på marknaden och tillgängliggöra marknadskompletterande riskkapital för företag som på grund av exempelvis oprövade affärsmodeller har svårt att få tillgång till extern ägarfinansiering. Tillväxtverket har gett Europeiska investeringsfonden (EIF) i uppdrag att genomföra och förvalta fonden. EIF utser privata fondförvaltare som

kompletterar fonden med privat finansiering och som i sin tur investerar i tillväxtföretag. Fonden finansieras av Tillväxtverket, Europeiska regionala utvecklingsfonden samt Europeiska investeringsbanken. Fonden kompletteras därutöver med privat finansiering och finansiering från EIF.

Tidigare riksdagsbehandling

Motionsyrkanden liknande flera av de nu aktuella bl.a. om inriktningen för och tillgången på riskkapital behandlades av utskottet senast våren 2024 (bet. 2023/24:NU11). Motionsyrkandena avstyrktes bl.a. med hänvisning till pågående arbete.

Utskottets ställningstagande

Det är utskottets uppfattning att en väl fungerande kapitalförsörjning är nödvändig för ett gott företagsklimat. För företagen är också tillgången till finansiellt kapital en förutsättning för såväl start och utveckling som hållbar tillväxt. I huvudsak är det den privata marknaden som ska tillgodose företagens finansiella behov, men där det finns marknadsmisslyckanden och finansieringsgap kan det vara nödvändigt att staten kompletterar marknaden.

När det gäller motionsyrkanden med förslag om vikten av goda förutsättningar för privat riskkapital och om nya finansieringsformer vill utskottet framhålla att Sverige i ett internationellt perspektiv har en mycket välfungerande marknad för företagsfinansiering. Det privata kredit- och riskkapitalet utgör fundamentet för företagens kapitalanskaffning, men eftersom det inom vissa segment finns utmaningar för finansiering av investeringar har bl.a. kreditgarantiprogrammet för stora gröna industriinvesteringar förlängts. Genom att bidra till att möjliggöra långsiktiga investeringar har programmet, som innebär att staten delar risken med privata aktörer på marknadsmässiga villkor, en betydelsefull roll för utvecklingen av hållbar storskalig industri-teknik, t.ex. inom energisektorn.

Utskottet noterar även motionsyrkanden som lyfter fram frågan om förutsättningarna för kapitalförsörjning för företag på landsbygden och i glesbygd. Utskottet vill i detta sammanhang instämma med motionärerna och understryka att det för ett gott företagsklimat är nödvändigt med en väl fungerande kapitalförsörjning i hela Sverige.

I avsnittet behandlas även motionsyrkanden som efterfrågar tillkännagivanden om inriktningen på den statliga riskkapitalfinansieringen, om förbättrad tillgång på riskkapital och om kapitalanskaffning på marknadens villkor. Eftersom motsvarande förslag avstyrktes av utskottet under våren 2024 hänvisar utskottet, utöver vad som anförts ovan, till de ställningstaganden som då gjordes.

Utskottet avstyrker därmed samtliga motionsyrkanden.

Riktade insatser

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om jämställdhet i näringslivet, om insatser för vissa grupper och om kooperativt och socialt företagande.

Jämför reservation 25 (S), 26 (C, MP), 27 (SD), 28 (C), 29 (S), 30 (V) och 31 (MP).

Motionerna

Jämställdhet i näringslivet

Kommittémotion 2024/25:3069 av Ardalan Shekarabi m.fl. (S) yrkande 12 lyfter fram behovet av jämställdhet i näringslivet. För att säkerställa att Sverige inte förlorar viktiga innovationer och konkurrenskraft måste fler kvinnor ges möjlighet att starta och driva företag. Regeringen måste därför enligt motionärerna vidta åtgärder för att öka jämställdheten bland företagare. Yrkande 13 handlar om att fler kvinnor måste ges möjlighet att starta och driva företag. Enligt motionärerna bör bl.a. myndigheters regleringsbrev inkludera främjande av kvinnors företagande och den statliga finansieringen utformas så att kvinnor och män får lika förutsättningar.

I kommittémotion 2024/25:2467 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkande 31 framför motionärerna att jämställdhetsanalyser bör vara ett självklart och naturligt inslag i den statliga företagarpolitiken. Vidare anser motionärerna att de stöd som företag kan söka ska utformas så att de också i högre grad söks. Detta gäller såväl kvinnodominerade som mansdominerade branscher. Ett motsvarande förslag lämnas i kommittémotion 2024/25:3157 av Helena Vilhelmsson m.fl. (C) yrkande 47.

Vidare lämnas i kommittémotion 2024/25:2467 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkande 32 förslag om att statliga medel för företagande ska fördelas mer jämställt. Det behövs ett tydligt och strategiskt arbete för att öka jämställdheten inom näringslivet, menar motionärerna. Ett likalydande förslag finns i kommittémotion 2024/25:3157 av Helena Vilhelmsson m.fl. (C) yrkande 48.

I kommittémotion 2024/25:3157 av Helena Vilhelmsson m.fl. (C) yrkande 51 framförs att regeringen bör arbeta för fler kvinnor i ledande positioner och för att förbättra kunskapen om kvinnors ledning och ägande av företag.

I motion 2024/25:178 av Anna Wallentheim (S) föreslås tydligare mål för en jämställd fördelning av företagsstöd. För att bidra till ökad jämställdhet inom företagandet och ett mer diversifierat näringsliv måste företagsstöden enligt motionären bli mer tillgängliga för kvinnodominerade branscher.

I motion 2024/25:1543 av Helena Gellerman (L) föreslås att berörda myndigheter ska få i uppgift att mäta och följa upp hur det går för kvinnors

företagande och kvinnors tillgång till riskkapital. Syftet är att öka andelen kvinnor som startar och driver företag.

Insatser för vissa grupper

I kommittémotion 2024/25:1455 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 1 efterfrågas en översyn av förutsättningarna för ett nationellt mentorskapsprogram för unga företagare, exempelvis inom ramarna för Almi Företagspartner. I yrkande 2 framhåller motionärerna att regeringen bör utreda stärkt stöd till Ung Företagsamhet (UF). Motionärerna föreslår exempelvis att ökade statliga bidrag för UF-program riktas direkt till skolor och att skapa incitament för skolor att prioritera UF och främja samarbete med lokalt näringsliv så att fler elever får tillgång till de verktyg och resurser de behöver för att utveckla sina entreprenörsförmågor. I yrkande 3 lämnas förslag om att utreda möjligheten till stöd för sommarlovsföretag. Motionärerna efterfrågar bättre förutsättningar för unga att driva näringsverksamhet under sommaren, bl.a. genom ett utökat samarbete mellan staten, kommunerna, UF och det privata näringslivet. Detta skulle öka intresset för entreprenörskap och ge värdefull erfarenhet i ett tidigt skede, menar motionärerna. Enligt yrkande 5 bör regeringen få i uppdrag att utreda möjligheten till ett statligt starta eget-lån för unga vuxna. Lånet bör enligt motionärerna likna studielånet från CSN och syfta till att uppmuntra unga entreprenörer.

I kommittémotion 2024/25:2467 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkande 33 föreslås förbättrad tillgång till mikrolån. Mikrolånen kan enligt motionärerna vara av stor betydelse för den som vill ta ett första steg till eget företagande, bl.a. för kvinnor med utländsk bakgrund. Ett motsvarande förslag lämnas i kommittémotion 2024/25:3157 av Helena Vilhelmsson m.fl. (C) yrkande 49.

I motion 2024/25:2976 av Markus Wiechel (SD) yrkande 2 lämnas förslag om att utreda möjligheten att bilda en företagsfond för ungdomar. En sådan fond kan möjliggöra för ungdomar att söka kapital till sina företagsidéer och underlätta för nya innovationer inom befintliga verksamheter, menar motionären.

Enligt motion 2024/25:2105 av Lars Beckman (M) bör förutsättningarna och möjligheterna att underlätta för utrikes födda att starta och driva företag ses över. Enligt motionären bör bl.a. nyföretagarcentrum och Almi Företagspartner få tydligare uppdrag att hjälpa och finansiera företag som startas av människor med små resurser oavsett bakgrund.

I motion 2024/25:1719 av Jamal El-Haj (-) lämnas förslag som syftar till att genom att erbjuda stöd och resurser för entreprenörskap främja företagande bland invandrare.

Kooperativt och socialt företagande

Kommittémotion 2024/25:3136 av Fredrik Olovsson m.fl. (S) yrkande 14 handlar om att synliggöra den kooperativa företagsformen, den potential och

den bredd av kooperativa företag som finns i Sverige. Enligt motionärerna bör regeringen verka för att öka kunskapen om och stärka tillväxten av nya kooperativa företag under FN:s kooperativa år 2025.

I kommittémotion 2024/25:553 av Lorena Delgado Varas m.fl. (V) yrkande 12 föreslår motionärerna att regeringen ska tillsätta en utredning om i vilka former staten kan underlätta för arbetstagarägda företag och för arbets- tagarövertagande av hotad produktion. Motionärerna anser att människor ska ha inflytande över och delaktighet i sitt arbete och över produktionen och att arbetstagarägda företag skapar större handlingsutrymme för den anställde.

I kommittémotion 2024/25:2635 av Elin Söderberg m.fl. (MP) yrkande 11 föreslås att kooperativ, personalägda företag och sociala företag ska få lika goda förutsättningar som aktiebolag att få lån.

Motion 2024/25:2349 av Johan Andersson m.fl. (S) yrkande 1 handlar om att stärka den sociala ekonomin. Enligt motionärerna skulle satsningar på den sociala ekonomin och på kooperativa företag kunna öka tillväxten, skapa nya arbetstillfällen och synliggöra den potential och expansiva kraft som finns i dessa företag. Motionärerna föreslår vidare i yrkande 2 att regeringen tar initiativ för att ta fram en samlad strategi för den sociala ekonomin och i yrkande 3 att regeringen ger Tillväxtverket i uppdrag att arbeta för att öka kunskapen om den sociala ekonomin och underlätta möjligheterna för kooperativa företag.

I motion 2024/25:2437 av Karin Sundin m.fl. (S) framför motionärerna att regeringen bör göra en översyn för att säkerställa goda och långsiktiga förutsättningar i hela landet för rådgivning om kooperativt företagande. Enligt motionärerna är kooperativa företag en viktig del av det svenska näringslivet.

Motion 2024/25:2438 av Kalle Olsson m.fl. (S) yrkande 1 handlar om att bejaka den kooperativa företagsformens möjligheter att bidra till ett säkrare Sverige. Motionärerna anser att det finns starka skäl att uppmuntra den kooperativa företagsformen och lyfta fram värdet av att Sverige har en hög andel starka, inhemska företag med långsiktiga åtaganden, vilket ökar Sveriges stabilitet och motståndskraft. I yrkande 2 lämnas förslag om att lägga fast långsiktigt bra förutsättningar och nationella mål för den kooperativa och ömsesidiga företagsutvecklingen. Kooperativa och ömsesidiga företag spelar en mycket viktig roll i näringslivets tillväxt, anför motionärerna.

I motion 2024/25:2455 av Per-Arne Håkansson m.fl. (S) framförs att ett mer diversifierat och demokratiskt näringsliv och mer kooperativt företagande förutsätter att kunskapen om sådant företagande sprids och fördjupas. Motionärerna lämnar mot denna bakgrund ett förslag om att främja utbildning och kunskap om kooperativt företagande.

Bakgrund och pågående arbete

Jämställdhet i näringslivet

Budgetpropositionen för 2025

I budgetpropositionen för 2025 (prop. 2024/25:1 utg.omr. 24) anför regeringen i avsnittet Politikens inriktning bl.a. att det behövs både fler och växande företag och att det utöver generella främjandeinsatser riktade till små och medelstora företag samt blivande och befintliga företagare behövs fokus på vissa målgrupper. Regeringen genomför därför satsningar på flera områden för att stärka entreprenörskap, exempelvis genom att insatser som syftar till att förbättra förutsättningarna för kvinnor att driva och utveckla företag. För att stärka kvinnors ställning som företagare och samtidigt bidra till ökade investeringar i svenska företag gav regeringen under 2024 Tillväxtverket i uppdrag att främja kvinnors företagande genom insatser som rör upphandlingsfrågor, finansieringsfrågor och statistik.

De statliga finansieringsaktörerna har i uppdrag att verka för ökad jämställdhet. Av budgetpropositionen för 2025 framgår att Almi för sina insatsområden ska verka för att bolaget utvecklas i en jämställd riktning till dess att 40–60 procent av vardera könet uppnås. Inom låneverksamheten stod företag ledda av kvinnor för 27 procent av utlåningen räknat i antal lån 2023. Motsvarande siffror inom insatsområdet riskkapital var 20 procent. Saminvest som investerar i riskkapitalfonder har som mål att andelen kvinnor i investeringsteamen ska utvecklas i en positiv trend till dess att andelen uppgår till 40–60 procent. Under 2023 uppgick andelen kvinnor till 34 procent. Vidare har Norrlandsfonden som mål att minst 25 procent av utlåningen ska ske till företag som ägs eller leds av kvinnor. Utfallet för 2023 uppgick till 35 procent.

Almi Företagspartner AB

Enligt gällande ägaranvisning från 2023 ska Almi erbjuda tjänster inom rådgivning och finansiering och därmed bidra till ett jämställt företagande. Almi ska även i huvudsak rikta sig till företagare och företag med lönsamhets- och tillväxtpotential, så att små och medelstora företag utvecklas och blir fler. Bolaget ska rikta särskilt fokus mot kvinnor och mot personer med utländsk bakgrund. Verksamheten ska vara ett komplement till den privata marknaden och vara tillgänglig i hela landet, men utbudet kan variera beroende på regionala förutsättningar. Bolagets finansieringstjänster ska innefatta både lån och ägarkapital. Almi ska vidare eftersträva att samverka med privata aktörer, relevanta myndigheter, andra bolag med statligt ägande och organisationer inom företagsutveckling och internationalisering av svenskt näringsliv.

Tillväxtverket

I mars 2023 fick Tillväxtverket i uppdrag att sammanställa statliga åtgärder kopplade till kvinnors företagande (KN2023/02624). Av kommittédirektivet skulle sammanställningen innehålla en beskrivning av de åtgärder som har vidtagits sedan 2006 och en bedömning av de resultat som uppnåtts genom

åtgärderna. Tillväxtverket skulle bl.a. även sammanställa relevant kunskap och forskning som rör hinder för kvinnors företagande och utifrån detta bedöma vilka typer av åtgärder, både på kort och lång sikt, som bäst främjar kvinnors företagande. I sin slutredovisning av uppdraget (dnr Å 2023-1671) redovisar Tillväxtverket åtta slutsatser om hinder för kvinnors företagande. Slutsatserna ligger till grund för ett antal framåtsyftande bedömningar av vilka åtgärder som bäst kan främja kvinnors företagande för att bidra till tillväxt och konkurrenskraft. Det handlar om välfungerande ramvillkor, stärkta förutsättningar för innovation och förnyelse samt ett stärkt entreprenörskap för ett dynamiskt och diversifierat näringsliv. Tillväxtverket föreslår bl.a. även att åtgärder för att främja kvinnors företagande ska vidtas i ett nära samarbete mellan näringspolitik och andra politikområden, att det ska ställas krav på systematisk effektmätning och utvärdering av statliga åtgärder, att långsiktiga insatser ska prioriteras snarare än kortsiktiga insatser med tillfälliga resultat och att åtgärder som bidrar till att öka kvinnors deltagande ska integreras i framtida närings- och innovationspolitiska satsningar.

Vidare fick Tillväxtverket i juli 2023 i uppdrag av regeringen att genomföra insatser som syftar till att förbättra förutsättningarna för kvinnors företagande och ägande (KN2023/03722). Syftet med uppdraget är att myndigheten ska genomföra aktiviteter som bidrar till att förbättra förutsättningarna för kvinnors företagande och ägande. Av budgetpropositionen för 2025 (utg.omr. 24 Näringsliv) framgår att myndighetens redovisning av uppdraget visar på viktiga utvecklingsområden som varit vägledande för regeringen i det fortsatta arbetet med att förbättra förutsättningarna för kvinnors företagande.

I mars 2024 gav regeringen ytterligare ett uppdrag till Tillväxtverket att genomföra insatser som syftar till att förbättra förutsättningarna för kvinnors entreprenörskap, ägande och företagande. Tillväxtverket ska bl.a. genomföra insatser som stimulerar unga kvinnors entreprenörskap och företagande. Tillväxtverket ska även underlätta och förbättra förutsättningarna för små företag att delta i offentliga upphandlingar samt utveckla metoder för och ta fram statistik med ett särskilt fokus på kvinnors ägande av företag. Slutligen ska myndigheten genomföra kunskapshöjande insatser för företagare och företagsfrämjande aktörer om kvinnors tillgång till privata och offentliga finansieringsmöjligheter. Uppdraget ska slutredovisas till Klimat- och näringslivsdepartementet senast den 15 februari 2027.

Jämställdhetsintegrering i myndigheter

I kombination med särskilda jämställdhetsåtgärder är jämställdhetsintegrering den huvudsakliga strategin för att uppnå de jämställdhetspolitiska målen. Regeringens utvecklingsprogram Jämställdhetsintegrering i myndigheter syftar till att stärka myndigheternas arbete med jämställdhetsintegrering och innebär att ett jämställdhetsperspektiv ska införlivas i allt beslutsfattande. Utvecklingsprogrammet, som startade 2013, omfattar 54 myndigheter och en organisation. År 2020 inleddes en ny programperiod som sträcker sig fram till

2025. Under programperioden ska myndigheterna inte bara åtgärda jämställdhetsproblem i den egna verksamheten utan också i samverkan med relevanta samhällsaktörer bidra till att öka jämställdheten i samhället.

I Vinnovas handlingsplan för jämställdhetsintegrering 2022–2025 redogörs för hur arbetet med jämställdhetsintegrering ska utvecklas så att verksamheten bidrar till att nå de jämställdhetspolitiska målen. De mål som Vinnova har tagit fram fokuserar på jämställd bidragsgivning och utgår från regeringens jämställdhetspolitiska mål och de utmaningar och möjligheter myndigheten självt har identifierat i innovationssystemet. Av förordningen (2009:1101) med instruktion för Verket för innovationssystem framgår att myndigheten ska integrera ett jämställdhetsperspektiv i sin verksamhet och främja jämställdhet vid fördelning av medel för forskning och innovation. Myndigheten ska vidare verka för att ett köns- och genusperspektiv inkluderas i den forskning som myndigheten finansierar, när det är tillämpligt (4 b §).

Insatser för vissa grupper

Budgetpropositionen för 2025

I budgetpropositionen för 2025 (prop. 2024/25:1 utg.omr. 24) framför regeringen bl.a. att det för att säkra framtidens välfärd behövs både fler och växande företag. Utöver generella främjandeinsatser riktade till små och medelstora företag samt blivande och befintliga företagare, behövs enligt regeringen fokus på vissa målgrupper. Regeringen genomför fortsatta satsningar på flera områden för att stärka entreprenörskap, exempelvis genom att finansiera insatser för entreprenörskap i skolan (inom utg.omr. 16). Insatserna syftar till att stärka barn och ungdomars kunskaper om företagande.

Av budgetpropositionen framkommer vidare att det under 2023 avsattes 18 miljoner kronor från anslaget 1:5 Näringslivsutveckling till entreprenörskap bland unga. Medlen har använts till finansiering av insatser och aktörer som stöttar entreprenörskap bland unga i grund- och gymnasieskola via Skolverket och i högre utbildning via Tillväxtverket samt för strukturpåverkande arbete. Inom Ung Företagsamhets (UF) verksamhet i gymnasieskolan och anpassade gymnasieskolan drevs det under läsåret 2023/24 12 396 UF-företag av totalt 38 824 elever.

Insatser för unga företagare

Enligt förordningen (2009:145) med instruktion för Tillväxtverket ska myndigheten främja och vara samordnande i frågor som rör entreprenörskap vid universitet och högskolor (2 §). Tillväxtverket främjar detta genom att finansiera nätverk och initiativ som stärker samverkan mellan aktörer som stöttar entreprenörskap i universitets- och högskolemiljö. Vidare ger Tillväxtverket verksamhetsbidrag till Drivhuset, som är en verksamhet som ger studenter vid landets lärosäten inspiration, kunskap och nätverk och som fungerar som en brygga mellan entreprenörskapsinsatser som ska stimulera till ökat entreprenörskap.

Av budgetpropositionen för 2025 (utg.omr. 24 Näringsliv) framgår att det inom Drivhusets verksamhet under 2023 startades 1 282 företag och att ca 3 500 personer fick individuell vägledning i entreprenörskap och företagande.

Utrikes födda kvinnors företagande

Under 2022 redovisade Tillväxtverket två uppdrag om utrikes födda kvinnors företagande. I slutredovisningen av uppdraget Främja utrikes födda kvinnors företagande (N2018/00213/FF) framgår att näringspolitiska insatser riktade till utrikes födda har övervägande positiva effekter på andra politikområden. Företagande är ett sätt att bryta segregationen och bidra till integrationen. Tillväxtverket lämnar i rapporten rekommendationen att fortsätta rikta näringspolitiska insatser till utrikes födda på såväl kort som lång sikt och att näringspolitiska insatser därför behöver anpassas utifrån specifika behov och förutsättningar.

I slutredovisningen av uppdraget om att öka kontaktytorna med arbetsmarknaden och stärka nätverkande för utrikes födda kvinnor och särskilt nyanlända kvinnor (N2018/01430/KSR) konstaterade Tillväxtverket att det saknas överblick och samordning av den stora mängd verksamheter och projekt som vänder sig till utrikes födda kvinnor utan arbete (dnr 2018-430). Gemensamt för de projekt som har visat bäst resultat är närhet till och kunskap om målgrupperna. Kunskap om behov och förutsättningar hos både utrikes födda kvinnor och näringslivet har underlättat rekrytering av deltagare och därtill förmågan att kunna erbjuda insatser som leder till arbete.

Almi Företagspartner AB

Enligt Almis ägaranvisning (2023) ska Almi erbjuda tjänster inom rådgivning och finansiering och därmed bidra till ett jämställt företagande. Förutom att Almi i sin verksamhet ska rikta särskilt fokus mot företagare och företag i tidiga skeden, ska bolaget rikta särskilt fokus mot kvinnor och mot personer med utländsk bakgrund. Av budgetpropositionen för 2025 framgår att målet är att insatserna minst ska motsvara andelen personer med utländsk bakgrund i befolkningen enligt SCB:s statistik. Under 2023 uppgick utlåningen till personer med utländsk bakgrund till 28 procent räknat i antal lån, vilket överträffade målet på 27 procent enligt ovanstående definition. Inom riskkapital var siffran 17 procent.

Almi bedriver förutom affärsutveckling även låneverksamhet. Verksamheten syftar till att utveckla och finansiera små och medelstora företag i hela landet. Bolaget erbjuder fyra typer av lån: företagslån, mikrolån, innovationslån och exportfinansiering.

Kooperativt och socialt företagande

Tillväxtverket ger stöd till kooperativ utveckling genom verksamhetsbidrag till organisationen Coompanion, som ger rådgivning och utbildning för start och utveckling av kooperativa företag. Information om socialt och kooperativt

företagande och samhälls-entreprenörskap samlas och förmedlas även via plattformen verksamt.se. Kooperativa företag har dessutom genom Coompanion möjlighet att söka innovationscheckar från Vinnova. Syftet med checkarna är att initiera och skapa bättre förutsättningar för framgångsrik innovationsutveckling hos små och medelstora företag. Coompanion har även utvecklat en organisationsmodell för personalövertagande av företag.

Regeringen beslutade i februari 2018 om en strategi för sociala företag – ett hållbart samhälle genom socialt företagande och social innovation (N2018.04). Målet i strategin var att stärka utvecklingen av sociala företag, så att dessa bättre kan delta i att lösa utmaningar i samhället samt bidra till att offentlig sektor uppmärksammar och använder socialt företagande och sociala företag som värdefulla aktörer i utvecklingen av ett hållbart samhälle. Inom ramen för strategin fick Tillväxtverket i februari 2018 i uppdrag av regeringen att bl.a. identifiera och genomföra insatser som bidrar till att stimulera tillväxt hos sociala företag och att stärka utvecklingen av och kunskapen om sociala entreprenörer och sociala företag i hela landet (N2018/00713/FF).

Tillväxtverket överlämnade slutrapporten Stödja utvecklingen av samhälls-entreprenörskap och socialt företagande 2018–2020 till regeringen i februari 2021 (dnr Å 2018-257:11). Utvärderingen visade bl.a. att programmet bidrog till att öka kunskapen på området för offentliga aktörer, företagsfrämjare och sociala företag. Vidare gav regeringen inom ramen för samma strategi Vinnova i uppdrag att under 2018–2020 stödja utvecklingen av sociala företag (N2018/00714/IFK). Uppdraget slutredovisades i april 2021 (dnr 2018 00556). Enligt rapporten har det skett en kunskapshöjning om samverkan och nya finansieringsmodeller hos både sociala företag och offentlig sektor. Därtill har en förstärkning av stödsystemet för sociala företag ägt rum, och överlag ses en större mognad i systemet.

Tidigare riksdagsbehandling

Motionsyrkanden liknande flera av de nu aktuella med förslag om exempelvis att främja kvinnors företagande, om riktade insatser för olika grupper och om kooperativa och sociala företag behandlades av utskottet senast våren 2024 i betänkande 2023/24:NU11 Näringspolitik. Utskottet avstyrkte motionsyrkandena bl.a. med hänvisning till pågående insatser.

Utskottets ställningstagande

Inledning

Utskottets ställningstagande redovisas under följande rubriker:

- Jämställdhet i näringslivet
- Insatser för vissa grupper
- Kooperativt och socialt företagande.

Jämställdhet i näringslivet

Samtliga motionsyrkanden som behandlas i detta avsnitt har behandlats av utskottet så sent som våren 2024 (bet. 2023/24:NU11). Det gäller exempelvis förslag om att jämställdhetsanalyser bör vara ett inslag i den statliga företagspolitiken, om att statliga medel för företagande ska fördelas mer jämställt och om främjande av kvinnors företagande. Utskottet instämmer med motionärerna i att det finns ett behov av ökad jämställdhet i näringslivet och att förbättrade förutsättningar för kvinnors företagande är en prioriterad fråga. Man behöver ta itu med det faktum att kvinnor är underrepresenterade som företagare. Det är viktigt både för att öka den ekonomiska jämställdheten och Sveriges tillväxtpotentialer.

Utskottet vill i detta sammanhang påminna dels om de statliga finansieringsaktörernas uppdrag att verka för ökad jämställdhet, dels om de av regeringen initierade insatser som syftar till att stärka entreprenörskap och förbättra förutsättningarna för kvinnor att driva och utveckla företag. För att stärka kvinnors ställning som företagare och samtidigt bidra till ökade investeringar i svenska företag vill utskottet också särskilt lyfta fram Tillväxtverkets uppdrag att främja kvinnors företagande genom insatser som rör upphandlingsfrågor, finansieringsfrågor och statistik. Myndigheten ska bl.a. genomföra insatser för att stimulera unga kvinnors entreprenörskap, utveckla metoder för och ta fram statistik med fokus på kvinnors ägande av företag och genomföra insatser om kvinnors tillgång till privata och offentliga finansieringsmöjligheter. Uppdraget ska redovisas i februari 2027 och utskottet ser ingen anledning att föregripa detta arbete. När det sedan gäller det statliga företagsstödet vill utskottet påminna om att de statliga finansieringsaktörerna har i uppdrag att verka för ökad jämställdhet och sträva mot att utlåning och riskkapital ska fördelas mer jämställt.

Utöver det som anförts ovan hänvisar utskottet till det ställningstagande som utskottet gjorde våren 2024. Därmed avstyrks samtliga motionsyrkanden.

Insatser för vissa grupper

För att säkra framtidens välfärd behövs både fler och växande företag. Enligt utskottets uppfattning behövs både generella och riktade främjandeinsatser för blivande och befintliga företagare för att öka intresset för entreprenörskap. När det gäller motionsyrkanden med förslag som på olika sätt syftar till att öka intresset för entreprenörskap och företagande bland unga vill utskottet särskilt lyfta fram Ung Företagsamhets verksamhet inom gymnasieskolan och de insatser som stöttar entreprenörskap inom högre utbildning. Utskottet vill även hänvisa till Tillväxtverkets uppdrag att samordna frågor som rör entreprenörskap vid universitet och högskolor och till den verksamhet som bedrivs av Drivhuset. Det är, anser utskottet, viktigt att stödja ungdomars intresse för entreprenörskap och företagande så att fler väljer att starta företag.

När det gäller motionsyrkanden med förslag om stöd för att underlätta för utrikes födda att starta och driva företag kan utskottet påminna om att det av

Almis ägaranvisning framgår att bolaget ska ha ett särskilt fokus på kvinnor och personer med utländsk bakgrund. Almi har även i uppdrag att utveckla och finansiera små och medelstora företag i hela landet, bl.a. genom att erbjuda olika typer av lån, däribland mikrolån. Vidare har Tillväxtverket redovisat två uppdrag där fokus har varit på att främja utrikes födda kvinnors företagande. Dessa uppdrag har bl.a. visat att näringspolitiska insatser riktade till utrikes födda har övervägande positiva effekter på andra politikområden.

Sammanfattningsvis kan utskottet konstatera att det pågår insatser inom flera områden som syftar till att främja entreprenörskap bland unga och utrikes födda. Mot denna bakgrund avstyrker utskottet samtliga motionsyrkanden.

Kooperativt och socialt företagande.

I ett antal motioner lämnas förslag om olika åtgärder som syftar till att främja kooperativa, personalägda och sociala företag. Med anledning av dessa motioner vill utskottet inledningsvis framhålla att det delar motionärernas syn på att det kooperativa och sociala företagandet kan vara en viktig del av det svenska näringslivet. I detta sammanhang vill utskottet även påminna om att kooperativ inte är en företagsform, såsom aktiebolag, handelsbolag eller ekonomisk förening, utan ett sätt att organisera och driva företag. Det kooperativa företaget kan alltså bedrivas i vilken företagsform som helst, även om den vanligaste formen är ekonomisk förening.

När det gäller motionsyrkanden med förslag om att informera om och synliggöra socialt och kooperativt företagande vill utskottet bl.a. hänvisa till att den myndighetsgemensamma webbportalen verksamt.se och Tillväxtverket genom organisationen Coompanion har i uppdrag att samla information och förmedla rådgivning och utbildning för start och utveckling av kooperativa företag. Vidare har kooperativa företag möjlighet att genom Coompanion ansöka om s.k. innovationscheckar, vilka syftar till att skapa bättre förutsättningar för framgångsrik innovationsutveckling hos små och medelstora företag.

Utöver vad som anförts ovan hänvisar utskottet till de ställningstaganden om kooperativa och sociala företag som utskottet gjorde våren 2024. Mot denna bakgrund avstyrker utskottet motionsyrkandena.

Besöksnäringen

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden som på olika sätt gäller besöksnäringen, bl.a. om främjande av besöksnäringen, om marknadsföringen av Sverige och om ekonomiskt stöd.

Jämför reservation 32 (SD), 33 (C), 34 (V), 35 (C), 36 (SD), 37 (SD), 38 (V) och 39 (MP).

Motionerna

Främjande av besöksnäringen

Tobias Andersson m.fl. (SD) lyfter i kommittémotion 2024/25:1450 yrkande 1 fram turismens betydelse. Enligt motionärerna bör besöksnäringen främjas genom bl.a. satsningar på infrastruktur, regelförenkling, utbildning samt insatser för att stärka Sveriges attraktionskraft som besöksmål. I yrkande 2 framför motionärerna att regeringen bör ge myndigheterna ett tydligt främjandeuppdrag kopplat till besöksnäringen. Enligt förslaget bör uppdraget ha fokus på att minska företagets regelkrångel, och myndigheterna bör även uppmanas att identifiera eventuella möjligheter till samordning. Därtill bör myndigheterna ha en tydlig återrapporteringsplikt när det gäller främjandeuppdraget, lämpligen i den årliga myndighetsdialogen. I yrkande 3 anförs att besöks- och turistnäringen behöver goda förutsättningar, och därför efterfrågar motionärerna ett tillkännagivande om att undanröja hämmande och obsoleta regelverk.

I kommittémotion 2024/25:2467 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkande 20 föreslås en strategi för besöksnäringen, som bl.a. innehåller en uppdatering av Matlandet Sverige. Motionärerna framhåller att det är många år sedan en besöksnäringstrategi togs fram som kan samla besöksnäringens alla aktörer under ett paraply.

I motion 2024/25:2444 av Anna-Caren Säterberg m.fl. (S) efterfrågas insatser för att stärka besöksnäringen för ett starkare Sverige. Motionärerna framhåller att turismen stärker Sveriges varumärke och attraktivitet som land samt bidrar till arbetstillfällen, skatteintäkter, investeringar och export.

Ekonomiskt stöd

Enligt partimotion 2024/25:2955 av Muharrem Demirok m.fl. (C) yrkande 45 bör det genomföras försök med kommunala avgifter på gästnätter. Med hjälp av sådana lokala turistavgifter blir det enligt motionärerna möjligt för kommuner att delvis kompensera för extra slitage och underhåll som följer med en utbredd turism och ökande befolkning under delar av året.

Enligt kommittémotion 2024/25:554 av Birger Lahti m.fl. (V) yrkande 13 bör regeringen utreda möjligheten att införa lokala bäddavgifter. Enligt förslaget bör kommunerna själva ges möjlighet att besluta om en sådan avgift och storleken på den, vilket också medför att makten över den lokala turistnäringens utveckling läggs hos lokala beslutsfattare.

Marknadsföring av Sverige

I kommittémotion 2024/25:1450 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 13 menar motionärerna att det är av stor vikt att Sverige uppfattas som ett modernt, rent och attraktivt land som det är säkert att vistas i som besökare. För att stärka Sverige bilden anser därför motionärerna att missförhållanden i vårt samhälle bör tas itu med.

I motion 2024/25:2877 av Sten Bergheden (M) framför motionären att staten mer aktivt bör arbeta för att öka marknadsföringen av Sverige som turistland.

Övrigt om besöksnäringen

Kommittémotion 2024/25:1369 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 44 handlar om att främja samarbetet mellan olika aktörer och sektorer för att främja fisketurismen, skapa nya arbetstillfällen och samtidigt se till att fisket bedrivs på ett hållbart sätt. Sportfiske har potential att bli en viktig faktor för turism och landsbygdsutveckling i Sverige, menar motionärerna.

Enligt kommittémotion 2024/25:1450 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 11 bör fjällturismens möjligheter utredas och kartläggas. Syftet är att hitta åtgärder som stärker besöksnäringen, exempelvis genom röjning och underhåll av befintliga eller nya leder.

Enligt kommittémotion 2024/25:553 av Lorena Delgado Varas m.fl. (V) yrkande 19 bör regeringen verka för att främja kvalitetsmärkning av samiska turistprodukter, varor och tjänster samt arbeta för utökat offentligt stöd för en hållbar samisk besöksnäring.

I ett förslag från Birger Lahti m.fl. (V) i kommittémotion 2024/25:554 yrkande 12 uppmanas regeringen att lägga fram förslag till samverkansprogram för turistnäringen för att stärka näringen och bidra till säsongsförlängning. Enligt motionärerna bör fjäll- och landsbygdsturismen uppvärderas och få en större del av de framtida infrastruktursatsningarna.

I kommittémotion 2024/25:3057 av Elin Söderberg m.fl. (MP) yrkande 19 förordas ett tillkännagivande om att förbättra besöksnäringens förutsättningar genom digitala tjänster. En god tillgång till digitala tjänster oavsett var i landet man befinner sig är enligt motionärerna en förutsättning för att kunna bo, arbeta och driva företag.

I en motion 2024/25:950 av Lars Mejern Larsson och Mikael Dahlqvist (båda S) efterfrågas förändringar som stimulerar besöksnäringen och verkar för en hållbar naturturism.

I motion 2024/25:1525 av Lars Isacson (S) yrkande 1 lämnas förslag om satsningar på utbildning och arbetsmarknadsåtgärder för att attrahera och behålla arbetskraft inom besöksnäringen, särskilt på landsbygden och i glesbygd. I yrkande 2 framhåller motionären att samarbetet mellan stat, regioner och kommuner bör stärkas för att hantera säsongsvariationer och fördela turismen mer jämnt över året.

I motion 2024/25:2007 av Adrian Magnusson m.fl. (S) efterfrågas utökade satsningar på destinationsutveckling i östra Skåne. Motionärerna anser bl.a. att östra Skåne bör utvecklas som turistmål och att de besöksmål som finns i östra Skåne ska lyftas fram.

Bakgrund och pågående arbete

Budgetpropositionen för 2025

I budgetpropositionen för 2025 (prop. 2024/25:1 utg.omr. 24) framför regeringen i avsnittet Politikens inriktning bl.a. att det finns en stor potential i att mer kraftfullt marknadsföra Sverige som besöksmål internationellt och att marknadsföringen också har ett bredare syfte i tider av kris och krig. Intresset för att resa till Sverige är stort, men eftersom konkurrensen är hård är det enligt regeringen allt viktigare att vara synlig, kreativ och uthållig i marknadsföringen av Sverige. Regeringen föreslog i budgetpropositionen en förstärkning av Visit Swedens verksamhet som gör att Sverige ökar sin synlighet i strategiska kanaler på prioriterade marknader och för intresserade målgrupper och därmed stärker sin konkurrenskraft som turistland.

Strategi för hållbar turism och växande besöksnäring

Regeringen presenterade i oktober 2021 en strategi för hållbar turism och växande besöksnäring. Strategin baserades på visionen om att Sverige ska bli världens mest hållbara och attraktiva resmål byggt på innovation till 2030. För att uppnå denna vision har regeringen identifierat ett antal strategiska områden: enklare företagande, jobb och kompetens, kunskap och innovation, tillgänglighet samt marknadsföring. Till varje område kopplades fyra horisontella perspektiv: hållbarhet, digitalisering, platsutveckling och samverkan.

Av budgetpropositionen för 2025 (utg.omr. 24) framgår att regeringsuppdraget om insatser som har bidragit till genomförandet av regeringens strategi för hållbar turism och växande besöksnäring (N2021/02621) avslutades under 2023. En extern utvärdering har bl.a. visat att insatserna bidragit till förbättrad statistik, kunskap och analys som varit till nytta för besöksnäringens aktörer. Genomförda insatser för bl.a. platsutveckling visar att en samlad styrning av turism bidrar till att skapa attraktiva miljöer för både invånare, besökare och näringsliv.

I ett svar på en interpellation av Isak From (S) redogjorde statsrådet Ebba Busch för regeringens avsikter när det gäller dels att utveckla besöksnäringen, dels en ny besöksnäringstrategi (ip. 2024/25:294). Statsrådet framhöll

inledningsvis att regeringen inte har för avsikt att ta fram en ny strategi för besöksnäringen och att regeringen ska bygga vidare på den samsyn och kunskap som finns nationellt, regionalt och lokalt och fokusera på frågor som gör skillnad för företagen och lokalsamhället. Vidare hänvisade statsrådet till att regelförenkling och kompetensförsörjning är prioriterade områden för regeringen och att inrättandet av Förenklingsrådet, Implementeringsrådet och förenklingsuppdrag till myndigheter har stor betydelse för små och medelstora företag. Statsrådet hänvisade även bl.a. till de nya regelverken om danstillstånd och hotelltillstånd. Regeringens strategiska arbete för att undanröja onödiga hinder bidrar enligt statsrådet till att svensk besöksnäring kan utveckla sin konkurrenskraft långsiktigt.

Visit Sweden

Kommunikationsbolaget Visit Sweden AB är sedan 2020 ett av staten helägt bolag. Visit Swedens verksamhet syftar till att marknadsföra hela Sverige som turistland och öka Sveriges attraktions- och konkurrenskraft som resmål. På bolagsstämman i april 2023 antogs en ny ägaranvisning för bolaget. Av ägaranvisningen framgår att Visit Sweden ska marknadsföra Sverige som turistland hos både utländska och inhemska målgrupper samt genomföra satsningar på marknader där det finns tillväxtpotential för turism till Sverige. Bolaget ska vidare bibehålla ett fristående, rådgivande, icke-arvoderat forum med representanter utsedda av Svensk Turism, vars syfte är att genom intressentdialog tillvarata besöksnäringens kompetens inför marknadsföringen av Sverige.

Av budgetpropositionen för 2025 (utg.omr. 24) framgår att Visit Swedens arbete under 2023 fokuserade på att öka effekten av genomförda marknadsföringsinsatser. Enligt regeringen har detta arbete bidragit till att stärka Sverige bilden internationellt. Därutöver hade Visit Sweden under 2023 över 6,2 miljoner unika besökare på sina webbplatser och organiserade 251 internationella pressresor till Sverige, vilket resulterade i 8 155 artiklar om Sverige. Utöver effekten för svensk turistnäring bidrar detta till att skapa intresse och förtroende för Sverige och att stärka Sverige bilden med faktabaserad information.

Tillväxtverkets arbete med turism och besöksnäring

Tillväxtverket är ansvarig myndighet för turism och besöksnäring. Myndigheten har även ett nationellt ansvar för kunskaps- och kvalitetsutveckling samt samverkan och samordning inom turism. Turistfrågorna är en integrerad del av Tillväxtverkets övergripande arbete med näringsutveckling. Myndigheten anordnar och deltar i flera olika typer av nätverk, dialoger och mötesplatser på turistområdet. Tillväxtverket leder bl.a. en strategisk myndighetsgrupp för dialog och samordning av turist- och besöksnäringens frågor där myndigheter och statligt ägda bolag ingår. Myndigheten genomför även aktiviteter tillsammans med organisationer och företag som företräder turistbranschen för att bidra till en ökad dialog mellan olika aktörer och fånga upp utmaningar som finns över

landet. Tillväxtverket har också ett särskilt ansvar för den officiella inkvarteringsstatistiken och tar fram statistik om svenskars resande och om utländska besökare i Sverige. Myndighetsgruppen för turism och besöksnäring arbetar utifrån en strategisk plattform med nio prioriterade områden med olika insatser. Samtliga områden är utformade för att möta besöksnäringens utmaningar och samtidigt spegla myndigheternas och bolagens roller och ansvar.

Tillväxtverket, Visit Sweden och regionala besöksnäringssfunktioner samarbetar därtill inom plattformen Smartare tillsammans. Plattformen utgår från den nationella strategin och har fokus på besöksnäringens utmaningar och behov.

Under 2023 redovisade Tillväxtverket ett uppdrag om att sammanställa insatser om förenklat uppgiftslämnande som riktats mot besöksnäringens företag och ett kunskapsunderlag som visar på turismens och besöksnäringens utveckling. Myndigheten deltog vidare i arbetet med internationell turist- och besöksnäringss statistik. Samma år slutredovisade Tillväxtverket även ett regeringsuppdrag om att genomföra insatser för omställning och utveckling för en hållbar besöksnäring (N2022/02326, N2020/03156). I slutredovisningen av uppdraget (dnr 2022-239) lämnade myndigheten tre rekommendationer till regeringen: att säkerställa långsiktig och permanent finansiering för att utveckla och förvalta turismstatistik, att säkerställa långsiktiga och permanenta förutsättningar för digitala tjänster och samlad information på [verksam.se](https://www.verksam.se) samt att tydliggöra den nationella riktningen för turism och besöksnäring.

Serverat

I samarbete med bl.a. Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) bedriver Tillväxtverket och Bolagsverket ett arbete benämnt Serverat som syftar till att förenkla myndighetskontakter för företagare inom främst restaurang- och besöksnäringarna (N2017/04297/FF) och minska uppgiftslämnandet. Serverat handlar i huvudsak om att standardisera, förenkla och digitalisera tillståndsgivningsprocesser, ofta i samarbete med kommuner. Under hösten 2023 genomfördes en förändring som innebär att samtliga 290 kommuner är automatiskt valbara i Serverats guider och checklistor.

Regelförenkling för mikroföretag och modernisering av bokföringslagen

Regeringen tillsatte i maj 2020 en särskild utredning som skulle föreslå förenklingar av regelverken för mikroföretag och en modernisering av bokföringslagen (dir. 2020:48). Som särskild utredare förordnades företagaren och Tillväxtverkets ordförande Kristina Alsér. Utredningens betänkande (SOU 2021:60) innehöll förslag bl.a. om förenklingar av regelverken för mikroföretagande genom att avskaffa hotelltillståndet och att göra avgränsade förenklingar när det gäller möjligheterna att ersätta eller ändra befintliga små byggnader i strandskyddade områden. Utredningen föreslog också att flera

andra identifierade regelförenklningar skulle beredas eller utredas vidare, bl.a. att ta bort det s.k. danstillståndet och att avskaffa krav på bevarande av räkenskapsinformation i original.

Frågan om ett avskaffat danstillstånd bifölls av riksdagen under våren 2023 (prop. 2022/23:67, bet. 2022/23:JuU22, rskr. 2022/23:194). Regeringens proposition Avskaffat krav på bevarande av räkenskapsinformation i original bifölls av riksdagen under våren 2024 (prop. 2023/24:78, bet. 2023/24:CU21, rskr. 2023/24:193) och regeringens proposition om avskaffat krav på tillstånd för hotell- och pensionsrörelser bifölls av riksdagen hösten 2024 (prop. 2024/25:27, bet. 2024/25:NU8, rskr. 2024/25:34).

Regelförenklingsuppdrag till myndigheter

I budgetpropositionen för 2023 angav regeringen att den under 2021 beslutade om nya mål för förenklingspolitiken som den redovisat för riksdagen i skrivelsen En förenklingspolitik för stärkt konkurrenskraft, tillväxt och innovationsförmåga (skr. 2021/22:3). Två av målen följs upp genom det nya förenklingsuppdrag som regeringen fattade beslut om i september 2022 och som omfattar tio myndigheter. De mål som omfattas av uppdraget är att förvaltningsmyndighetens handläggningstider för ärenden som rör företag ska bli kortare och mer transparenta, att den förväntade handläggningstiden ska synliggöras för den sökande i fler ärendekategorier samt att förvaltningsmyndighetens bemötande och service till företag ska vara företagsanpassat och väl fungerande. Regeringen framhåller att uppdraget fokuserar på de myndigheter som har flest direkta kontakter med företag och de ärenden som har störst betydelse för företagen. Uppdraget ska delredovisas årligen 2023–2028 och genom en fördjupad analys som innehåller förslag som kan bidra till att uppnå de förenklingspolitiska målen 2024, 2026 och 2028. Uppdraget ska slutredovisas senast den 30 april 2029.

Utskottets ställningstagande

Inledning

Utskottets ställningstagande redovisas under följande rubriker:

- Främjande av besöksnäringen
- Ekonomiskt stöd
- Marknadsföring av Sverige
- Övrigt om besöksnäringen.

Främjande av besöksnäringen

Förslag om främjande av och goda förutsättningar för besöksnäringen, om en strategi för besöksnäringen och om turismens betydelse behandlades av utskottet senast våren 2024 (bet. 2023/24:NU11). Med anledning av årets

motioner vill utskottet inledningsvis understryka att det håller med motionärerna om att turismen och besöksnäringen är betydelsefull för Sverige och att det finns en stor potential i att skapa goda förutsättningar för de företag som verkar inom denna näring. Besöksnäringen har utvecklats under hela 2000-talet, både när det gäller tillväxt och sysselsättning och det finns både stora och små företag i landet som tillsammans erbjuder ett varierat utbud av upplevelser.

Utskottet kan vidare konstatera att statsrådet Ebba Busch i februari 2025 meddelade regeringens avsikt att inte ta fram en ny strategi för besöksnäringen. I övrigt ställer sig utskottet generellt bakom ambitionen att prioritera regelförenkling och kompetensförsörjning, vilket gör skillnad både för företag inom besöksnäringen och för lokalsamhället. Här kan exempelvis nämnas de nya regelverken om danstillstånd och hotelltillstånd som riksdagen tog ställning till under 2023 och 2024. Utskottet vill även påminna om det regelförenklingsuppdrag till myndigheter som pågår fram till 2028 och som bl.a. innebär att handläggningstiden för ärenden som gäller företag ska bli kortare samt att regeringen för 2025 förstärkte anslaget till Visit Sweden, vars uppgift är att öka Sveriges konkurrenskraft som resmål. Det strategiska regelförenklingsarbetet bidrar till att den svenska besöksnäringen kan utveckla sin konkurrenskraft långsiktigt.

Mot denna bakgrund avstyrks motionsyrkandena.

Ekonomiskt stöd

Förslag om att införa lokala avgifter på gästnätter lämnas i två motionsyrkanden. Utskottet kan konstatera att det pågår insatser inom flera områden som syftar till att utveckla besöksnäringen. Här kan nämnas det pågående strategiska arbetet för att undanröja onödiga hinder som ska bidra till att besöksnäringen långsiktigt utvecklar sin konkurrenskraft. Utskottet noterar även att regelförenkling och kompetensförsörjning är prioriterade områden för regeringen.

Frågan om lokala avgifter på gästnätter avstyrktes av utskottet så sent som våren 2024 (bet. 2023/24NU11). Utskottet anser inte att det har framkommit något nytt som föranleder utskottet att ompröva sitt tidigare ställningstagande.

Därmed avstyrker utskottet motionsyrkandena.

Marknadsföring av Sverige

I detta avsnitt behandlas motionsyrkanden med förslag om att öka marknadsföringen av Sverige och om att stärka Sverige bilden. Utskottet kan konstatera att regeringen i budgetpropositionen för 2025 framför att det finns en stor potential i en mer kraftfull marknadsföring av Sverige som besöksmål internationellt och att marknadsföringen också har ett bredare syfte i tider av kris och krig. Vidare har Visit Swedens verksamhet för 2025 förstärkts, vilket ska medföra att Sverige kan öka sin synlighet i strategiska kanaler och på prioriterade marknader och därmed stärka sin konkurrenskraft som turistland.

Utskottet vill även hänvisa till att Visit Swedens arbete och marknadsföringsinsatser utöver effekten för turistnäringen dessutom bidrar till att skapa intresse för Sverige och stärker Sverige bilden med faktabaserad information.

Utskottet ser positivt på de insatser som pågår på området och avstyrker därmed motionsyrkandena.

Övrigt om besöksnäringen

I detta avsnitt behandlas motionsyrkanden med förslag som bl.a. syftar till att på olika sätt lyfta fram och stärka besöksnäringen. Utskottet vill inledningsvis framhålla att det instämmer med motionärerna i vikten av att skapa en hållbar besöksnäring och att de företag som är verksamma inom turistnäringen ges goda förutsättningar. Utskottet kan konstatera att det pågår arbete på flera områden som syftar till att på en övergripande nivå stimulera och förbättra förutsättningarna för besöksnäringen. Tillväxtverket är ansvarig myndighet för frågor om turism och besöksnäring och har ett nationellt ansvar för kunskapsutveckling och för samverkan och samordning inom turism. Inom ramen för detta arbete leder myndigheten bl.a. en strategisk myndighetsgrupp och genomför aktiviteter som ska bidra till dialog mellan olika aktörer och fånga upp besöksnäringens utmaningar. Vidare bedriver Tillväxtverket i samarbete med andra myndigheter tjänsten Serverat, vilken syftar till att förenkla för företagare inom främst restaurang- och besöksnäringarna genom standardisering, förenkling och digitalisering. Utskottet vill även framhålla att besöksnäringen är en viktig del av den svenska ekonomin som skapar många nya arbetstillfällen, inte minst för unga och andra personer som traditionellt kan ha svårt att etablera sig på arbetsmarknaden.

När det gäller motionsyrkanden med förslag om att främja fisketurismen, om fjällturismens möjligheter och om destinationsutveckling i östra Skåne hänvisar utskottet till de ställningstaganden som utskottet gjorde våren 2024 då likalydande motionsyrkanden avstyrktes av utskottet. Enligt utskottets bedömning har inget nytt framkommit som gör att utskottet bör ompröva sitt tidigare ställningstagande.

Därmed avstyrker utskottet samtliga motionsyrkanden.

Näringsgrenar och branscher

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen ställer sig bakom det som utskottet anför om kontantförbud för handel med järn- och metallavfall och tillkännager detta för regeringen. Enligt utskottet bör regeringen vidta åtgärder för att införa ett nationellt kontantförbud vid handel med järn- och metallavfall. Riksdagen bifaller därmed tre motionsyrkanden. Vidare avslår riksdagen motionsyrkanden om olika näringsgrenar, om bl.a. industriframjande åtgärder, kulturella och kreativa näringar, spelbranschen och handel med järn- och metallavfall.

Jämför reservation 40 (SD), 41 (V), 42 (C), 43 (MP), 44 (S), 45 (MP), 46 (S), 47 (MP), 48 (M, V, C, KD, MP, L), 49 (SD), 50 (SD), 51 (V), 52 (C) och 53 (MP).

Motionerna

Industriframjande åtgärder

I partimotion 2024/25:2954 av Muharrem Demirok m.fl. (C) yrkande 26 lämnas förslag om att regeringen ska matcha utbyggnaden av stora gröna industrier med förstärkt infrastruktur och underlätta kommunernas långsiktiga finansiering av samhällsinsatser som skolor och vårdinrättningar.

I kommittémotion 2024/25:1464 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 1 lämnas förslag om att tillsätta en industrikommission med kommittédirektiv som bl.a. berör en revidering av energipolitiken, en fungerande kapitalförsörjning, regelförenkling och en välfungerande infrastruktur.

I kommittémotion 2024/25:1468 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 4 föreslår motionärerna att regeringen ska verka för att stärka forskningen inom stålindustrin så att även inhemska tekniska landvinningar som har potential kan bli en viktig exportvara jämte stålet.

Birger Lahti m.fl. (V) framhåller i kommittémotion 2024/25:554 yrkande 19 att det borde finnas ett gemensamt ansvar för de samhällsavgörande industrierna eftersom de står för många arbetstillfällen och producerar material som behövs för välfärden, byggandet och den gröna omställningen. Motionärerna föreslår därför att regeringen ska kartlägga vilka samhällsavgörande industrier och naturresurser som finns och ge förslag på hur en långsiktig plan för dessa skulle kunna upprättas.

I kommittémotion 2024/25:2467 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkande 22 föreslås ett tillkännagivande om förutsättningarna för nyindustrialiseringen. Motionärerna framhåller att näringslivets aviserade investeringar i basindustrin sätter fokus på behovet av reformer inom ett flertal områden, bl.a. investeringar i utbildningsväsendet, en översyn av inkomstbeskattningen och utbyggnad av infrastruktur.

I kommittémotion 2024/25:2613 av Elin Söderberg m.fl. (MP) yrkande 73 lämnas förslag om att skapa förutsättningar för samplanering för den snabba samhällsbyggnad som den gröna industriomställningen innebär. För att detta ska vara möjligt menar motionärerna att tillståndprocesserna, med bibehållen miljöprestanda, behöver bli snabbare.

Elin Söderberg m.fl. (MP) efterfrågar i kommittémotion 2024/25:2635 yrkande 1 ett tillkännagivande om att uppmuntra, stötta och mana på den gröna industrirevolutionen. Samarbete är centralt för att hejda klimatförändringarna, och därför är det enligt motionärerna viktigt att bygga vidare på samarbeten mellan politiken och näringslivet för att lösa klimatfrågan.

I motion 2024/25:825 av Åsa Karlsson (S) efterfrågas en utredning med uppdrag att se över möjligheterna för staten att dela den ekonomiska risken med kommunerna vid stora industrietableringar.

I motion 2024/25:2442 av Lars Isacson m.fl. (S) föreslås att statens stöd till nyindustrialisering ska stärkas genom investeringar i ny teknik, infrastruktur och kompetensförsörjning.

Kulturella och kreativa näringar

Enligt kommittémotion 2024/25:3110 av Lawen Redar m.fl. (S) yrkande 27 saknar regeringens strategi för de kulturella och kreativa näringarna konkreta förslag om tillvägagångssätt. Enligt motionärerna bör en sådan strategi i stället skapa förutsättningar för fler jobb, tillväxt och stärkt konkurrenskraft.

Mats Berglund m.fl. (MP) föreslår i kommittémotion 2024/25:1774 yrkande 18 att regeringen ska återkomma till riksdagen med en uppdaterad strategi för kulturella och kreativa branscher som stärker näringarnas och kulturskaparnas utveckling, exportfrämjande och trygghet på arbetsmarknaden. Enligt motionärerna saknar den befintliga strategin dels skarpa förslag, dels åtgärder för att nå de prioriteringar och mål som regeringen har satt upp. Ett likalydande förslag framförs i kommittémotion 2024/25:2617 av Elin Söderberg m.fl. (MP) yrkande 1.

Vidare menar Mats Berglund m.fl. (MP) i kommittémotion 2024/25:1774 yrkande 19 att regeringen bör utreda förutsättningarna för att inrätta ett institut för kulturella och kreativa näringar, för främjande av spel, musik, film samt andra kulturella och kreativa branscher. Motsvarande förslag framförs i kommittémotion 2024/25:2617 av Elin Söderberg m.fl. (MP) yrkande 3.

Enligt kommittémotion 2024/25:2617 av Elin Söderberg m.fl. (MP) yrkande 2 bör regeringen höja sin ambitionsnivå när det gäller reformer och finansiering för de kulturella och kreativa branschernas fortsatta utveckling.

I kommittémotion 2024/25:2635 av Elin Söderberg m.fl. (MP) yrkande 13 lämnas förslag om att stöd till företag och regional utveckling ska utformas så att de även kan komma företag inom kulturella och kreativa näringar, naturturmfirmöretagare, mathantverkare och det lokala näringslivet till godo.

I motion 2024/25:152 av Mirja Räihä och Per-Arne Håkansson (båda S) yrkande 4 efterfrågas särskilda näringslivsstöd för kulturella och kreativa

näringar i mindre städer och i glesbygd. Syftet är att motverka storstadskoncentrationen och skapa fler arbetstillfällen för musiker över hela Sverige.

Spelbranschen

I kommittémotion 2024/25:3110 av Lawen Redar m.fl. (S) yrkande 58 uppmanas regeringen att inleda en dialog med spelbranschens företrädare för att diskutera de utmaningar som finns för olika aktörer inom branschen, såväl producenter som utövare.

I kommittémotion 2024/25:2617 av Elin Söderberg m.fl. (MP) yrkande 9 föreslår motionärerna att regeringen ska ta fram en nationell strategi för data-spel. Enligt förslaget kan man inom ramen för strategin bl.a. hantera frågor om stödsystem, kompetensförsörjning, tillgänglighetsfrågor, breddat deltagande samt möjlighet för barn och unga att komma i kontakt med spelskapande. Vidare lämnas i yrkande 11 förslag om att utreda och utveckla de näringsinriktade stödsystemen för spel. Enligt motionärerna är Sverige ett av få länder i Västeuropa med ett svagt offentligt stödsystem för spel, vilket innebär en konkurrensnackdel för Sverige.

Motion 2024/25:582 av Rickard Nordin (C) innehåller bl.a. ett antal förslag om spelbranschen. Yrkande 5 handlar om att ta vara på kompetensen i spelbranschen och överföra den till andra sektorer i samhället. Motionären menar bl.a. att industripolitiken bör utforska möjligheterna att föra samman spelindustrin och industriföretagen. Enligt yrkande 8 bör det upprättas en nationell spelstrategi för spelande och spelbranschen. En sådan strategi skulle legitimera branschen och öppna dörrar till bl.a. forskningsmedel från utomstående aktörer, menar motionären. Vidare framförs i yrkande 10 att staten bör inkludera spelbranschen i de befintliga näringslivssatsningarna. Spelbranschen bör enligt motionären få samma möjligheter till finansiering och exportkunnande som andra delar av näringslivet har. Liknande förslag om att inkludera spelbranschen i statens ordinarie näringslivssatsningar lämnas i motion 2024/25:2958 av Catarina Deremar m.fl. (C) yrkande 23.

Kontantförbud vid handel med järn- och metallavfall

Förslag om att införa ett nationellt kontantförbud vid handel med järn- och metallavfall lämnas i kommittémotion 2024/25:3109 av Anna-Caren Säterberg m.fl. (S) yrkande 52. Att enbart tillåta digitala betalningar skulle enligt motionärerna göra det enklare att kontrollera misstänkt avfallshantering och dessutom försvåra för den organiserade brottsligheten.

För att motverka oseriös handel med metalls-krot föreslås i kommittémotion 2024/25:1398 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 12 att det ska införas ett kontantförbud vid hantering av handel med metalls-krot. Ett likalydande förslag lämnas i kommittémotion 2024/25:1462 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 1.

Övrigt om handel med järn- och metallavfall

I kommittémotion 2024/25:1462 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 2 föreslås vidare att det ska införas ytterligare krav på spårbarhet vid handel med metallskrot, exempelvis genom skärpta kontroller av efterlevnaden av bokföringsskyldigheten vid inköp och försäljning. Därtill begärs i yrkande 3 att det ska införas tillståndskrav vid handel med metallskrot.

Övrigt om särskilda näringsgrenar och branscher

I kommittémotion 2024/25:1452 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 1 lämnas förslag om att se över och förenkla regelverket inom life science-sektorn. Genom att reducera onödig byråkrati menar motionärerna att Sverige kan förbättra sin konkurrenskraft, attrahera internationella investeringar och snabbare kommersialisera forskningsresultat.

I kommittémotion 2024/25:1457 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 20 förordas ett tillkännagivande om att uppmåna regeringen att överväga att utarbeta en plan för att säkra Sveriges långsiktiga cementförsörjning. Motionärerna hänvisar till de omfattande konsekvenser som en cementbrist skulle leda till om inte cementförsörjningen tryggas långsiktigt.

Enligt förslag i kommittémotion 2024/25:553 av Lorena Delgado Varas m.fl. (V) yrkande 17 bör regeringen ta initiativ till att utreda företagsformer som är kopplade till samiskt näringsliv och övrigt näringsliv i Sápmi. Förslaget syftar till att underlätta och undanröja hinder för gränshandeln. I yrkande 20 efterfrågar motionärerna en affärsstrategi som är anpassad till samiska kulturella och kreativa näringar. Därutöver efterfrågas en stärkt kapitalförsörjning, offentlig företagsfinansiering och EU-medel till både befintligt och framtida samiskt näringsliv och dess företagare.

Kommittémotion 2024/25:2467 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkande 21 handlar om att skapa bättre förutsättningar för delningsekonomin. I motionen framhåller motionärerna att lagstiftning och regler är illa anpassade till den snabbt växande delningsekonomis förutsättningar.

I kommittémotion 2024/25:2613 av Elin Söderberg m.fl. (MP) yrkande 189 föreslås ett tillkännagivande om att främja delningsekonomi och konsumtion av klimatsmarta tjänster i stället för resursintensiva produkter. Motionärerna menar att ansvaret att minska de konsumtionsbaserade utsläppen av växthusgaser inte ensidigt ska läggas på den enskilda konsumenten. I stället krävs det politiska insatser på global nivå, EU-nivå och nationell nivå för att de globala värdekedjor som föregår vår konsumtion ställer om till fossilfrihet.

I motion 2024/25:2403 av Magnus Resare och Jesper Skalberg Karlsson (båda M) yrkande 1 framhåller motionärerna att en störning i kalkförsörjningen skulle kunna få allvarliga konsekvenser för kritiska samhällsfunktioner och påverka nationens säkerhet. Regeringen bör enligt motionärerna därför överväga att se över behovet av att säkerställa inhemsk kalkförsörjning för ökad nationell säkerhet.

Bakgrund och pågående arbete

Industrifrämjande åtgärder

Budgetpropositionen för 2025

I budgetpropositionen för 2025 (prop. 2024/25:1 utg.omr. 24) berör regeringen i avsnittet Politikens inriktning bl.a. industrins roll för den svenska ekonomin och för Sveriges konkurrenskraft. Regeringen framhåller att den verkar för att skapa goda förutsättningar för en långsiktigt konkurrenskraftig industri att vara verksam och utvecklas i Sverige, och som samtidigt kan bidra till att möta den gröna och digitala strukturomvandlingen. Regeringen anger att den arbetar vidare med den industristrategi som aviserades i budgetpropositionen för 2024 och som sätter ramarna för hur Sverige kan fortsätta vara världsledande inom innovativ och hållbar industriell produktion av varor och tjänster. Vidare anges att villkoren för tillståndsprocesser, energiförsörjning, infrastruktur och kompetensförsörjning spelar stor roll för industrins verksamhet, utveckling och klimatomställning. Regeringen framhåller även att EU blir en allt viktigare plattform för den industripolitiska utvecklingen och att Sverige behöver agera aktivt, pragmatiskt och målmedvetet i industripolitiska diskussioner och förhandlingar.

Enligt regeringen är effektiva och förutsägbara tillståndsprocesser av stor betydelse i konkurrensen om företags investeringar och etableringar och avgörande för att säkerställa anslutning av ny elproduktion till elnätet, utbyggd infrastruktur och tillgång till råmaterial. Regeringen har även i budgetpropositionen för 2025 (utg.omr. 1 Rikets styrelse) avsatt ökade medel för att i enlighet med förordningen om nettonollindustrin och förordningen om kritiska råmaterial införa kontaktpunkter som ska underlätta och samordna tillståndsprocesserna. Regeringen menar att en säkrad energiförsörjning och en förstärkt transportinfrastruktur är en del av grundförutsättningarna för industrins möjligheter att etablera ny och expandera befintlig verksamhet. Med hänvisning till detta påminner regeringen om den energipolitiska inriktningsproposition som riksdagen behandlade under våren 2024 (prop. 2023/24:105, bet. 2023/24:NU14, rskr. 2023/24:201). Regeringen lämnade även under hösten 2024 en infrastrukturproposition till riksdagen med inriktning för perioden 2026–2037 (prop. 2024/25:28, bet. 2024/25:TU5, rskr. 2024/25:102).

Strategi för nyindustrialiseringen och samhällsomvandlingen i norra Sverige

I juni 2024 fattade regeringen beslut om en samlad strategi för att stärka utvecklingen i Norrbottens och Västerbottens län. Strategin innehåller dels en långsiktig vision för regeringens arbete med nyindustrialiseringen och samhällsomvandlingen i norra Sverige, dels insatser inom utvalda målområden som är särskilt relevanta för utvecklingen och som antingen planeras eller som har vidtagits efter januari 2023. Strategin tar vara på erfarenheter och förslag från regeringens samordnare för näringslivets hållbara omställning och samhällsomvandling i Norrbottens och Västerbottens län (dnr N2020/03132

och N2022/02328) samt regeringens utredare med uppdrag att främja koordinering av insatser för hållbart samhällsbyggande i Norrbottens och Västerbottens län (dnr Fi2022/01968, LI2023/02853 och LI2023/02240).

Strategin innehåller insatser inom sju områden som regeringen bedömer vara särskilt viktiga för nyindustrialiseringen och samhällsomvandlingen. De sju målområdena är följande:

- Högt tempo genom innovativa arbetsformer
- Effektivare miljötillståndprocesser
- Säkrad energiförsörjning
- Förstärkt transportinfrastruktur
- Utvecklad befolknings- och bostadsförsörjning
- Ökad kapacitet och flexibilitet i utbildning samt bättre kompetensförsörjning
- Stärkta förutsättningar för kommunal kapacitet.

Regeringen bedömde i strategin att de utvalda målområdena är av särskild vikt utifrån det unika med utvecklingen i norra Sverige och förutsättningarna i de två länen. Målområdena svarar också mot behov som har lyfts fram dels av samordnaren för näringslivets hållbara omställning och samhällsomvandlingen i norra Sverige, dels i de inspel som regeringen tagit emot från bl.a. berörda företag, kommuner, regioner och myndigheter i samband med att man tagit fram strategin. Av strategin framkommer vidare att regeringen avser att kontinuerligt under innevarande valperiod följa behovet av kompletterande insatser. Regeringen avser att följa upp strategin.

Industriklivet

Industriklivet är ett klimatpolitiskt styrmedel för att stödja ny teknik och andra innovativa lösningar som minskar växthusgasutsläppen. Riksrevisionen har granskat Industriklivet i rapporten Industriklivet – planering, genomförande och uppföljning (RiR 2024:17). Syftet med granskningen var att undersöka huruvida regeringen och Energimyndigheten har hanterat Industriklivet så att det på ett effektivt sätt kan bidra till industrins klimatomställning och därigenom Sveriges klimatmål. Riksrevisionens rapport överlämnades till regeringen i september 2024. Riksrevisionens övergripande slutsats är att både regeringens utformning av och Energimyndighetens arbete med Industriklivet har flera brister. Riksrevisionen bedömer därmed att det finns en risk för att Industriklivet inte på ett effektivt sätt bidrar till vare sig industrins klimatomställning eller Sveriges klimatmål.

I skrivelse 2024/25:84 Riksrevisionens rapport om Industriklivet redovisar regeringen sin bedömning av Riksrevisionens iakttagelser och rekommendationer. Regeringen välkomnar Riksrevisionens granskning och instämmer i vissa av de rekommendationer som Riksrevisionen har gett. Regeringen gör bl.a. delvis en annan bedömning vad gäller risken att Industriklivet stöder projekt som saknar förutsättningar samt instämmer delvis i att Industriklivet

kan bidra än mer effektivt till industrins omställning. Däremot delar regeringen inte Riksrevisionens bedömning att målgruppen för Industriklivet är relativt otydlig och att den skillnad i krav på beräkningar av investeringsutsläppsminskningar inom Klimatklivet respektive Industriklivet inte är rimlig. Av skrivelsen framgår även att regeringen den 16 januari 2025 gav Naturvårdsverket i uppdrag att tillsammans med Energimyndigheten se över en eventuell överlappning mellan Klimatklivet och Industriklivet och vid behov föreslå justeringar i respektive stödförordning.

Skrivelsen behandlas av miljö- och jordbruksutskottet under våren 2025 (bet. 2024/25:MJU15).

Åtgärder inom industriell omvandling

Av Tillväxtverkets regleringsbrev för 2025 (KN2024/02544) framgår att myndigheten ska bidra till kunskap om och föreslå åtgärder för industrins omvandling, utveckling och resiliens som stärker Sveriges konkurrenskraft och produktivitet, såväl på EU-nivå som på nationell nivå. Tillväxtverket ska löpande informera Regeringskansliet (Klimat- och näringslivsdepartementet) om uppdragets genomförande.

Kommissionens arbetsprogram

Kommissionens arbetsprogram för 2025 – Framåt tillsammans: Ett djävare, enklare och snabbare EU (COM(2025) 45 final) – antogs den 11 februari 2025. Arbetsprogrammet, som är det första som läggs fram av den nya kommissionen för mandatperioden 2024–2029, fokuserar på att stärka Europas konkurrenskraft, förenkla regelverk och påskynda den gröna omställningen. Ett av arbetsprogrammets huvudsakliga inslag är den industriella omställningen mot fossilfrihet och ökad hållbarhet samt säkerställa att EU:s omställning till en fossilfri ekonomi även stärker konkurrenskraften. Vidare föreslår kommissionen den s.k. given för en ren industri som kombinerar åtgärder för att stärka konkurrenskraften inom den europeiska industrin samtidigt som den påskyndar klimatomställningen. Som en del av detta initiativ lägger kommissionen fram ett lagstiftningsförslag om påskyndad utfasning av fossila bränslen i industrin, vilket bl.a. syftar till att öka efterfrågan på EU-tillverkade rena produkter, förenkla tillståndprocesser och underlätta investeringar i fossilfri teknik.

Given för en ren industri

Den 26 februari 2025 presenterades den nya given för ren industri, vilken är en del av den kompass för konkurrenskraft och hållbart välbefinnande som kommissionen lanserade den 29 januari 2025. Syftet är att ge EU bättre förutsättningar för innovation, investeringar och en mer motståndskraftig industri. Den nya given ska fungera som en flerårig plan med fokus på att fasa ut fossila bränslen inom industrin och främja investeringar och väntas bestå av sex tematiska pelare:

- Säkrad energitillförsel och energipriser

- Finansiering
- Återvinning och kritiska råmaterial
- Arbetskraft och kompetens
- Ledande marknader
- Globalt agerande.

Miljötillståndsutredningen

Regeringen beslutade i juni 2023 att tillsätta Miljötillståndsutredningen med uppdrag att föreslå hur tillståndsprövningen enligt miljöbalken kan förenklas och förkortas genom att göra prövningen mer flexibel, effektiv och förutsebar (dir. 2023:78). Som särskild utredare utsågs juristen Camilla Adolfsson.

Utredningen överlämnade den 21 januari 2025 betänkandet En ny samordnad miljöbedömnings- och tillståndsprövningsprocess (SOU 2024:98) till regeringen. I betänkandet föreslås bl.a. en ny prövningsmyndighet med ansvar för hela miljöbedömnings- och tillståndsprövningsprocessen. Länsstyrelsens och miljöprövningsdelegationernas ansvar för dagens samrådsprocess skulle flyttas till den nya myndigheten och företag och andra verksamhetsutövare skulle därmed ha kontakt med en myndighet genom hela processen. För att underlätta tillämpningen av regelverket föreslår utredningen även en ny samlad reglering om miljöprövning i ett nytt kapitel i miljöbalken. Därutöver föreslås att en ny samordnad miljöbedömnings- och tillståndsprövningsprocess ska införas. Processen förändras därmed så att den motsvarar EU-rättens krav.

Regeringen har beslutat om tilläggsdirektiv (dir. 2025:2) som innebär att Miljötillståndsutredningen bl.a. ska

- utreda hur handläggningstiden i plan- och byggprocessen kan förkortas
- analysera om den totala handläggningstiden för tillståndsprövningen enligt miljöbalken kan förkortas
- föreslå hur industriutsläppsdirektivet bör genomföras i det nya systemet för miljöprövning.

Det nya uppdraget ska delredovisas senast den 1 juli 2025 i den del som gäller bestämmelserna om hushållning med mark och vatten och senast den 31 december 2025 i den del som gäller att korta tidsåtgången för prövning i plan- och byggprocessen och i samband med överklagande enligt miljöbalken. Övriga delar ska slutredovisas senast den 31 mars 2026.

Kulturella och kreativa näringar

Strategi för företag i kulturella och kreativa branscher

Regeringen beslutade i november 2021 att ge en särskild utredare i uppdrag att lämna förslag till en samlad nationell strategi med syfte att under den kommande tioårsperioden främja långsiktig och hållbar utveckling av de kulturella och kreativa näringarna i hela landet (dir. 2021:100). Som särskild utredare förordnades förlagschefen och verkställande direktören Tobias

Nielsén. Den 5 augusti 2022 överlämnade utredningen sitt betänkande Kreativa Sverige! Nationell strategi för främjande av hållbar utveckling för företag i kulturella och kreativa branscher (SOU 2022:44) till regeringen. I betänkandet görs bedömningen att det finns fortsatt stor potential för hållbar samhällsutveckling i att stödja företag inom kulturella och kreativa branscher så att de kan uppnå ökad tillväxt och kulturell produktion. För att lyckas med detta behöver staten undanröja en rad hinder som dessa företag möter och som i hög grad kräver specifikt anpassade lösningar, bl.a. inom kultur-, närings- och exportfrämjandet.

Under våren 2024 behandlade riksdagen regeringens skrivelse Strategi för företag i kulturella och kreativa branscher (skr. 2023/24:111, bet. 2023/24:NU19, rskr. 2024/25:255). I skrivelsen redovisas regeringens strategi för företag i kulturella och kreativa branscher, mot bakgrund av bl.a. teknik- och branschutvecklingen och de behov som finns på området. Strategin syftar även till att öka företagets potential för bl.a. tillväxt, sysselsättning och export. Av strategin framgår bl.a. att de kulturella och kreativa branscherna ska ha en god kompetensförsörjning, att de ska ha ett stort och växande internationellt genomslag och att exporten ska öka. Det framkommer också att företag och offentliga aktörer ska ha god kunskap om upphovsrätt och upphovsrättens betydelse för företagande inom kulturella och kreativa branscher och de förutsättningar som den tekniska utvecklingen ger.

Strategin är avsedd att gälla under en tioårsperiod (2024–2033) och inbegriper en övergripande vision med sex strategiska mål inom lika många prioriterade områden:

- nationell statistik
- kunskaper om upphovsrätt
- rådgivning, stöd, finansiering och regelkostnader
- kompetensförsörjning och trygghetssystem
- livsmiljöer och näringsliv i hela landet
- genomslaget internationellt för de kulturella och kreativa företagen.

I skrivelsen redovisar regeringen även hur den avser att arbeta med strategin. Genomförandet av den tioåriga strategin är ett löpande arbete som samordnas av Kulturdepartementet. En delutvärdering av strategin ska göras 2026.

I regleringsbrev för 2025 gav regeringen ett flertal myndigheter uppdrag och återrapporteringskrav om att arbeta i linje med strategin för företag i kulturella och kreativa branscher. Uppdragen och återrapporteringskraven kommer även att ge regeringen underlag i det vidare arbetet med strategin.

Tillväxtverket

Tillväxtverket ansvarar i samverkan med andra myndigheter för att utveckla statistik om de kulturella och kreativa näringarna i Sverige. Myndigheten har också bidragit till att skapa paraplyorganisationen Kreativ sektor som består av fyra branschorganisationer inom dataspel, film och tv, musik samt kommunikation och medier, som tillsammans med Tillväxtverket tagit fram

en strategistudie med samma namn som organisationen. Vidare har myndigheten lett ett antal studier för att främja näringens utveckling. Tillväxtverket har också tagit fram branschguider för kulturella och kreativa näringar som finns tillgängliga på portalen verksamt.se.

Spelbranschen

Strategi för företag i kulturella och kreativa branscher

Som framkommer ovan behandlade riksdagen under våren 2024 regeringens skrivelse Strategi för företag i kulturella och kreativa branscher (skr. 2023/24:111, bet. 2023/24:NU19, rskr. 2024/25:255). Regeringen framförde i skrivelsen att Sverige under flera år har varit internationellt framgångsrikt inom kulturella och kreativa branscher, med t.ex. världsledande företag inom dataspel. Regeringen angav att den svenska dataspelsbranschens omsättning mer än fördubblades mellan 2018 och 2022. För att Sverige ska fortsätta att utveckla sin position som internationellt ledande inom området angav regeringen vidare att det är viktigt att beakta de kulturella och kreativa företagens betydelse för vårt lands tillväxt och välfärd.

I skrivelsen hänvisade regeringen också till strategin för Sveriges utrikes-handel, investeringar och globala konkurrenskraft, som antogs av regeringen i november 2023. Regeringen konstaterade även bl.a. att ett högkvalitativt stöd till företag inom kulturella och kreativa branscher, som t.ex. dataspelsbranschen, bidrar både till en ökad svensk export och till att sprida kännedom om Sverige och varumärket Sverige.

Kulturutskottets kunskapsöversikt om dataspel

Kulturutskottets arbetsgrupp för uppföljning och utvärdering arbetar under 2025 för att ta fram en kunskapsöversikt om dataspel och brädspel, med fokus på dataspelsbranschen (bet. 2024/25:KrU4). Syftet är att ge ett kunskapsunderlag för framtida beslut inom kulturutskottets ansvarsområde när det gäller data- och brädspelsbranschen. Studien kommer att bestå av dels en kartläggning av hur branschen fungerar, dels en omvärldsanalys av andra länders gamingpolitik, dels goda exempel från regioner i Sverige där branschen utvecklas positivt. Huvudstudien är planerad att bli klar i december 2025.

Handel med järn- och metallavfall

Regeringen beslutade i februari 2021 om ett uppdrag om förstärkta insatser mot brottslighet inom avfallsområdet (M2021/00438). Uppdraget riktade sig till Naturvårdsverket, Kustbevakningen, länsstyrelserna i Gävleborgs, Norrbottens, Stockholms, Skåne och Västra Götalands län, Polismyndigheten, Tullverket och Åklagarmyndigheten. Uppdraget slutredovisades i skrivelsen Förstärkta insatser mot brottslighet inom avfallsområdet (NV 02193-21) som överlämnades till regeringen i mars 2022. I skrivelsen konstaterades att det finns problem när det gäller samverkan, tillsyn, gränskontroll och förebyggande av brott.

I juni 2022 gav regeringen ovan nämnda myndigheter flera nya uppdrag om ytterligare åtgärder mot brottslighet inom avfallsområdet (M2022/00531). Uppdragen baserades på den lägesbild och de förslag till åtgärder som föreslogs i skrivelsen. Myndigheterna har bl.a. i uppdrag att utveckla den myndighetsgemensamma satsningen mot avfallsbrottslighet. Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet senast den 1 mars 2026.

I juni 2022 gav regeringen även en särskild utredare i uppdrag att se över sanktionssystemet i miljöbalken och hur miljöbrottsbekämpningen ska stärkas (dir. 2022:69). Som särskild utredare i Miljöstraffrättsutredningen utsåg regeringen den f.d. åklagaren Helena Eckerrot Flodin. Översynen ska syfta till att säkerställa att det miljörättsliga sanktionssystemet är effektivt och att samhällets möjligheter att förebygga, upptäcka, utreda och lagföra överträdelser av miljölagstiftningen förbättras. Utredaren ska särskilt beakta de utmaningar som följer av att den organiserade brottsligheten har ökat sin närvaro på miljöområdet. I kommittédirektiven beskrivs handel med metallsrot som en verksamhet som är besläktad med avfallshantering och inom vilken materialflödena är särskilt problematiska. Utredaren har därför i uppdrag att ta ställning till om det är lämpligt att införa ett förbud mot kontant hantering vid avfallshantering och närallgande verksamheter och vid behov föreslå ett sådant förbud samt överväga vilka myndigheter som ska kontrollera att förbudet följs. I oktober 2023 beslutade regeringen om tilläggsdirektiv och om förlängd utredningstid (dir. 2023:139). Enligt direktiven ska utredaren även bl.a. lämna förslag som möjliggör att sanktionsavgifter kan påföras för mindre allvarliga överträdelser av miljölagstiftningen samtidigt som allvarligare överträdelser av samma regler är kriminaliserade.

I betänkandet En skärpt miljöstraffrätt och ett effektivt sanktionssystem (SOU 2025:14) lyfte utredningen bl.a. fram att införandet av ett förbud mot kontanthantering skulle försvåra för gärningspersoner att sälja och göra sig av med stulna metaller, vilket troligen skulle påverka benägenheten att stjäla metaller samt minska antalet hälerier och möjligheterna till penningtvätt. Utredningens bedömning är att eftersom det redan finns ett regelverk som innehåller åtgärder mot penningtvätt och som inbegriper regler om kontanthantering och tillsyn, bör ett eventuellt behov av ett kontantförbud och lämpligheten av ett sådant förbud övervägas i det regelverket. Utredningen anser därmed inte att det är lämpligt med en särlösning på miljörättens område.

Utredningen kommer att remitteras under våren 2025 (Klimat- och näringslivsdepartementet).

Övrigt om särskilda näringsgrenar och branscher

Budgetpropositionen för 2025

I budgetpropositionen för 2025 (prop. 2024/25:1 utg.omr. 24) framför regeringen att life science-sektorn är präglad av hög innovationsgrad, och den är mycket betydelsefull för Sveriges ekonomi. Enligt regeringen finns det ett stort behov av att förbättra förutsättningarna för kliniska prövningar i Sverige

eftersom andra länder har mer ändamålsenliga system för detta. För att företagsinitierade kliniska prövningar i större utsträckning ska kunna ske i Sverige har regeringen förstärkt anslagen till Läkemedelsverket inom utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg för 2025.

Uppdrag för att främja kalk- och cementförsörjningen i Sverige

Regeringen gav i oktober 2021 Tillväxtanalys, Statens energimyndighet, Sveriges geologiska undersökning, Trafikverket, Fortifikationsverket och Boverket i uppdrag att som ett led i arbetet med att långsiktigt säkra en hållbar försörjning av kalk och cement i Sverige kartlägga och analysera dels den årliga efterfrågan på cement under de närmaste åren inbegripet vilka kvaliteter som efterfrågas, uppdelat på olika sektorer i Sverige, dels förekomsten av och tillgången till kalksten, klinker och cement inom Sverige och i andra exporterande länder, dels de logistiska förutsättningarna för import av dessa produkter till Sverige (N2021/02658). Uppdraget slutredovisades till Regeringskansliet i maj 2022 (PM 2022:07).

I november 2021 gav regeringen Vinnova i uppdrag att kartlägga den befintliga test- och provningsverksamhet för cement och betong som finns tillgänglig för svenska aktörer och föreslå åtgärder som kan skapa förutsättningar för en samordning vid en kraftigt ökad efterfrågan på verksamheten (N2021/02773). Uppdraget slutrapporterades till Regeringskansliet i februari 2022 (dnr 2021-04620).

Samiska näringar

Det samiska näringslivet utgörs dels av traditionella näringar såsom rennärning, jakt, fiske, slöjd och konsthantverk, dels av nya näringar såsom samisk matproduktion, samisk turism, tolktjänster, musik- och medieproduktion. I OECD:s rapport *Linking the Indigenous Sami People with Regional and Rural Development in Sweden* (2019) konstateras att den politik som berör samiskt näringsliv spänner över många områden och återfinns på olika nivåer, vilket i sin tur påverkar förutsättningarna och möjligheterna för det samiska näringslivet. De områden som anges är bl.a. infrastruktur, naturresurser (skogsbruk, vind- och vattenkraft och gruvor), miljöpolitik, näringslivspolitik samt regional- och landsbygdsutveckling. OECD lämnar i rapporten flera förslag på hur samiska företag kan stödjas, bl.a. att samer ska inkluderas i arbetet med regionala utvecklingsprogram och landsbygdsutveckling och att investeringar i samisk kultur och utbildning samt investeringar i samisk näringslivsutveckling lyfts fram i programbeskrivningar.

Utredning om förenklade skatteregler för att underlätta och främja egenföretagande

Regeringen beslutade i december 2019 om att tillsätta en utredning för att se över beskattningen av enskilda näringsidkare (dir. 2019:102). Regeringen utsåg Christina Eng, ordförande för Skatterättsnämndens avdelning för direkt skatt, till särskild utredare. Syftet med översynen är att göra det mindre komplicerat att starta och driva en enskild näringsverksamhet och samtidigt

underlätta för den skattskyldige att göra rätt och undvika oavsiktliga fel. Utredaren ska bl.a. bedöma lämpligheten i och lämna förslag på ett frivilligt system där beskattningen bestäms schablonmässigt baserat på en verksamhets omsättning som ett alternativ till konventionell inkomstbeskattning för enskilda näringsidkare vars omsättning understiger en viss gräns och som inte har några anställda. Utredaren ska även analysera om en sådan ordning kan främja delningsekonomin utveckling och ekonomins utveckling i allmänhet. Delbetänkandet Enklare skatteregler för enskilda näringsidkare redovisades i september 2020 (SOU 2020:50) och slutbetänkandet Mikroföretagarkonto – schabloniserad inkomstbeskattning för de minsta företagen redovisades i juli 2021 (SOU 2021:55). Betänkandenas förslag har remissbehandlats och bereds inom Regeringskansliet.

Rapportering och utbyte av upplysningar om inkomster genom digitala plattformar

Riksdagen godkände i december 2022 regeringens förslag för att genomföra rådets direktiv (EU) 2021/514 av den 22 mars 2021 om ändring av direktiv 2011/16/EU om administrativt samarbete i fråga om beskattning (prop. 2022/23:6, bet. 2022/23:SkU3, rskr. 2022/23:39). De nya reglerna gäller fr.o.m. den 1 januari 2023 och innebär att plattformsoperatörer ska lämna uppgifter till Skatteverket om vilka säljare och uthyrare som använder plattformen och vilka inkomster de fått.

Tidigare riksdagsbehandling

Motionsyrkanden liknande flera av de nu aktuella om regeringens strategi för de kulturella och kreativa näringarna behandlades senast av utskottet under våren 2024 (bet. 2023/24:NU19). Vidare har motionsyrkanden med ett liknande innehåll som de nu aktuella om särskilda näringsgrenar och branscher, bl.a. om industrifrämjande åtgärder, om besöksnäringen och om spelbranschen, senast behandlats av utskottet under våren 2024 (bet. 2023/24:NU11). Motionsyrkandena avstyrktes bl.a. med hänvisning till pågående insatser.

Utskottets ställningstagande

Inledning

Utskottets ställningstagande redovisas under följande rubriker:

- Industrifrämjande åtgärder
- Kulturella och kreativa näringar
- Spelbranschen
- Kontantförbud vid handel med järn- och metallavfall
- Övrigt om handel med järn- och metallavfall
- Övrigt om näringsgrenar och branscher.

Industrifrämjande åtgärder

När det gäller motionsyrkanden med förslag som med anledning av nyindustrialiseringen och den gröna industriomställningen lyfter fram behovet av reformer inom olika delar av samhället, om exempelvis förstärkt infrastruktur, statlig finansiering och behovet av samplanering och samarbete, vill utskottet påminna om att motionsyrkanden med likalydande förslag avstyrktes av utskottet våren 2024 och utskottet hänvisar därför till dessa ställningstaganden. Även när det gäller motionsyrkanden med förslag bl.a. om att tillsätta en industrikommission och om att stärka forskningen inom stålindustrin hänvisar utskottet till de ställningstaganden som utskottet gjorde våren 2024 då liknande förslag avstyrktes.

Utskottet vill därutöver understryka vikten av goda villkor och långsiktiga förutsättningar för att stärka industrins konkurrenskraft och åstadkomma den gröna omställningen. Även villkoren för tillståndsprövningsprocesser, infrastruktur och kompetensförsörjning spelar en betydelsefull roll för industrins verksamhet, utveckling och klimatomställning. Utskottet kan konstatera att Miljötillståndsutredningen i tilläggsdirektiv har fått i uppdrag att bl.a. analysera hur handläggningstiderna för tillståndsprövningen kan förkortas. Vidare är bl.a. energiförsörjning och transportinfrastruktur en del av grundförutsättningarna för industrins möjligheter att etablera ny och expandera befintlig verksamhet. Utskottet noterar även att regeringen arbetar vidare med den industristrategi som tidigare aviserats och som ska se över hur Sverige kan fortsätta vara världsledande inom innovativ och hållbar industriell produktion av varor och tjänster.

Med hänvisning till det anförda avstyrker utskottet samtliga motionsyrkanden.

Kulturella och kreativa näringar

När det gäller motionsyrkanden som handlar om regeringens strategi för företag i kulturella och kreativa branscher vill utskottet inledningsvis påminna om att utskottet under våren 2024 behandlade regeringens skrivelse om en strategi för kulturella och kreativa branscher (skr. 2023/24:111, bet. 2023/24:NU19). Strategin innehåller regeringens övergripande vision för företag inom de kulturella och kreativa näringarna, sex strategiska mål och lika många prioriterade områden. I sitt betänkande välkomnade utskottet regeringens strategi och strategins övergripande vision för 2033 om att Sverige ska ha stärkt sin position som ett ledande land för de kulturella och kreativa branscherna, att branscherna ska ha god tillväxt, bidra till svensk ekonomi, ökad export, ett dynamiskt näringsliv i hela landet och en positiv Sverigebild i utlandet. Utskottet delade även regeringens bedömning om att de kulturella och kreativa branscherna bör ses som en ny basnäring i Sverige, som inte bara skapar arbetstillfällen i de berörda branscherna utan även tillväxt och innovation inom andra sektorer.

I de motionsyrkanden som behandlas i detta avsnitt noterar utskottet olika förslag om innehållet i strategin och vilka åtgärder som behövs för att främja de kulturella och kreativa branscherna. I den nyligen beslutade strategin tydliggörs regeringens prioriteringar på området och det kommande arbetet med att främja företag i kulturella och kreativa branscher. Strategin kommer att delutvärderas under 2026. Utskottet anser att detta arbete bör inväntas.

När det gäller förslag om att stöd till företag och regional utveckling ska utformas så att de kan komma företag inom de kulturella och kreativa näringarna till godo samt om särskilda näringslivsstöd för kulturella och kreativa näringar vill utskottet hänvisa till att liknande förslag avstyrktes av utskottet våren 2024 och till de ställningstaganden som utskottet då gjorde.

Med hänvisning till vad som anförts ovan och det pågående arbetet inom ramen för strategin avstyrker utskottet samtliga motionsyrkanden.

Spelbranschen

I detta avsnitt behandlar utskottet ett antal yrkanden med förslag om att införa en nationell spelstrategi, om att inkludera spelbranschen i den befintliga näringslivsstrukturen och om utmaningar inom spelbranschen. Eftersom motsvarande förslag behandlades av utskottet våren 2024 hänvisar utskottet till de ställningstaganden som utskottet gjorde då. Dessa frågor berördes även våren 2024 i utskottets betänkande 2023/24:NU19 Strategi för företag i kulturella och kreativa branscher. Utskottet anser att riksdagen bör avslå dessa motionsyrkanden med hänvisning till vad utskottet anförde i nyss nämnda betänkanden.

Utskottet noterar även motionsyrkanden med förslag om de utmaningar som möter olika aktörer inom spelbranschen, om att överföra kompetens till andra sektorer och om att utveckla de näringsinriktade stödsystemen för spel. Utskottet kan i detta sammanhang konstatera att företag inom dataspelsbranschen räknas till de kulturella och kreativa näringarna. Vidare har svenska företag inom bl.a. dataspel under flera år varit världsledande och internationellt framgångsrika, och denna utveckling är enligt utskottets mening något som bör värnas. Utskottet delar vidare motionärernas uppfattning om att dataspelsbranschen i likhet med andra innovativa företag och branscher behöver få ta del av det offentliga stöd. Det finns många framgångsrika svenska företag inom spelbranschen och det är av stor vikt att dessa företag får goda förutsättningar att verka och utvecklas. Utskottet ser däremot inga skäl för riksdagen att bifalla de aktuella förslagen.

Därmed avstyrks motionsyrkandena.

Kontantförbud vid handel med järn- och metallavfall

Utskottet noterar att frågan om att införa ett förbud mot kontanthantering vid handel med järn- och metallavfall nyligen har setts över av Miljöstraffrättsutredningen, men att förslagen ännu inte har beretts vidare av regeringen. Något konkret förslag i denna fråga har dock inte presenterats av utredningen

annat än att frågan bör övervägas i det s.k. penningtvättsregelverket. Det är viktigt att motverka den oseriösa handeln med metallavfall, och utskottet anser därför att det bör införas ett nationellt kontantförbud vid handel med järn- och metallavfall. Att endast tillåta digitala betalningar gör det enklare att kontrollera misstänkt avfallshantering och försvåra för den organiserade brottsligheten.

Mot bakgrund av det som anförts anser utskottet att riksdagen genom ett tillkännagivande bör tydliggöra för regeringen att den bör vidta åtgärder för att införa ett nationellt kontantförbud vid handel med järn- och metallavfall.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

Övrigt om handel med järn- och metallavfall

När det gäller förslag om införande av krav på spårbarhet och om tillståndskrav vid handel med metallavfall vill utskottet påminna om att motionsyrkanden med motsvarande förslag avstyrktes av utskottet våren 2024. Utskottet hänvisar till dessa ställningstaganden. Utskottet vill även påminna om det regeringsuppdrag som lämnats till berörda myndigheter för att förstärka insatserna mot brottslighet inom avfallsområdet som ska redovisas i mars 2026. Utskottet anser att detta arbete bör inväntas och ser därmed ingen anledning för riksdagen att bifalla motionärernas förslag.

Därmed avstyrker utskottet motionsyrkandena.

Övrigt om näringsgrenar och branscher

När det gäller förslag om att se över och förenkla regelverket inom life science-sektorn vill utskottet hänvisa till vad regeringen har uttalat om behovet av att förbättra förutsättningarna för företagsinitierade kliniska prövningar i Sverige. Life science-sektorn är präglad av hög innovationsgrad, och den är mycket betydelsefull för Sveriges ekonomi. Utskottet vill även återigen påminna om det arbete som pågår inom Förenklingsrådet och som syftar till att verka för att minska företagens regelbörda och administrativa kostnader.

När det gäller förslag om en långsiktig plan för att säkra den inhemska kalk- och cementförsörjningen delar utskottet motionärernas uppfattning om vikten av industrins långsiktiga förutsättningar för att kunna trygga samhällets behov av kalk och cement. Liksom våren 2024 vill utskottet hänvisa till regeringens pågående beredning av frågan.

När det sedan gäller motionsyrkanden med förslag om bättre förutsättningar för delningsekonomin och konsumtion av klimatsmarta tjänster instämmer utskottet i motionärernas uppfattning att delningsekonomin har potential att skapa nya arbetstillfällen, bidra till en hållbar utveckling och till att resurser används effektivare. Utskottet behandlade även under våren 2024 motioner med ett liknande innehåll och hänvisar därför i övrigt till tidigare ställningstaganden.

I detta avsnitt behandlas även motionsyrkanden med förslag om särskilda insatser för det samiska näringslivet och för samiska näringar. Utskottet

noterar att OECD har uppmärksammat frågan om de samiska näringarna i rapporten *Linking the Indigenous Sami People with Regional and Rural Development in Sweden* (2019). I rapporten konstateras bl.a. att den politik som berör samiskt näringsliv återfinns på flera nivåer och spänner över många områden och att detta i sin tur påverkar förutsättningarna och möjligheterna för det samiska näringslivet. Utskottet instämmer i denna uppfattning. I detta sammanhang vill utskottet även lyfta fram att företrädare för näringsutskottet i samband med Sametingets plenum i riksdagen i maj 2024 mötte företrädare för sametingets näringsnämnd för att diskutera frågor bl.a. relaterade till samiskt företagande och samiskt näringsliv. Utskottet ser dock inget skäl för riksdagen att bifalla de aktuella motionsyrkandena.

Sammantaget anser utskottet att det i nuläget inte finns något skäl för riksdagen att rikta några tillkännagivanden till regeringen i enlighet med vad som föreslås i de motioner som behandlas i detta avsnitt. Utskottet avstyrker därmed samtliga motionsyrkanden.

Reservationer

1. Företagsstöd, punkt 1 (S)

av Fredrik Olovsson (S), Monica Haider (S), Marianne Fundahn (S), Isak From (S) och Daniel Vencu Velasquez Castro (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:3136 av Fredrik Olovsson m.fl. (S) yrkandena 4, 6 och 7,

bifaller delvis motion

2024/25:2467 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkande 3 och

avslår motionerna

2024/25:553 av Lorena Delgado Varas m.fl. (V) yrkandena 7, 11 och 13,

2024/25:1478 av Helena Gellerman (L),

2024/25:2477 av Azadeh Rojhan m.fl. (S),

2024/25:2613 av Elin Söderberg m.fl. (MP) yrkandena 29, 30, 82 och 86,

2024/25:2635 av Elin Söderberg m.fl. (MP) yrkandena 2, 5 och 6 samt

2024/25:3137 av Josefin Malmqvist m.fl. (M) yrkande 6.

Ställningstagande

I en tid av många och stora samhällsutmaningar finns behov av en aktiv politik. En viktig insats i utsatta lägen skulle vara möjligheten att använda systemet för korttidsarbete. I syfte att rädda jobb möjliggjorde den tidigare regeringen korttidsarbete under pandemin. Det kom att rädda tiotusentals jobb och bidrog till att Sverige snabbare kunde få igång ekonomin efter pandemin. Systemet med korttidsarbete behöver vårdas, värnas och förbättras, i synnerhet i tider av lågkonjunktur. Vi anser därför att regeringen ska gå vidare med de förslag som presenterades i betänkandet En ny lag om stöd vid korttidsarbete – ett mer förutsägbart, förenklat och stärkt regelverk (SOU 2022:65). Dessa förslag har stöd av parterna på arbetsmarknaden och konjunkturläget gör det extra angeläget att snabba på beredningen av ett uppdaterat korttidssystem.

Vad gäller startup- och scaleup-företag är Sverige ett av världens mest attraktiva länder. Den tidigare regeringen visade att staten kan vara en aktiv part som bidrar till att utveckla startup- och scaleup-scenen, exempelvis genom Saminvest AB som möjliggjorde riskkapital och ökade medel till Vinnova. Vi menar att regeringen bör arbeta med nya samverkansprogram som tar fasta på vad Sverige är bra på och samlar olika branscher i syfte att

stärka landets konkurrenskraft. Startup- och scaleup-företag bör vara en självklar del av dessa samverkansprogram. Vidare anser vi att Sverige behöver en nationell plattform som löpande samlar och analyserar behov och utmaningar för tillväxten av startup- och scaleup-företag. En sådan plattform skulle kunna bidra till att berörda parter såsom politik, näringsliv och investerare kan rikta insatser där de ger störst effekt samt vägleda företagen till olika instanser för rådgivning, utbildning och stöd. Vidare skulle det behövas en instans som samlar data om Sveriges innovationssystem och höginnovativa bolag, exempelvis via en nationell plattform. Business Sweden är en viktig aktör och vi ser behovet av att se över på vilket sätt Business Sweden kan skapa ytterligare förutsättningar för svenska startup- och scaleup-företag att utvidga sina internationella affärer.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

2. Företagsstöd, punkt 1 (V)

av Birger Lahti (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:553 av Lorena Delgado Varas m.fl. (V) yrkandena 7, 11 och 13 samt avslår motionerna

2024/25:1478 av Helena Gellerman (L),

2024/25:2467 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkande 3,

2024/25:2477 av Azadeh Rojhan m.fl. (S),

2024/25:2613 av Elin Söderberg m.fl. (MP) yrkandena 29, 30, 82 och 86,

2024/25:2635 av Elin Söderberg m.fl. (MP) yrkandena 2, 5 och 6,

2024/25:3136 av Fredrik Olovsson m.fl. (S) yrkandena 4, 6 och 7 samt

2024/25:3137 av Josefin Malmqvist m.fl. (M) yrkande 6.

Ställningstagande

För den som vill förverkliga en affärsidé och starta nytt företag kan det vara svårt att navigera bland de olika bidrag och stödssystem som finns. Myndigheter som arbetar med näringslivsutveckling behöver därför bli bättre på att lyfta fram information om hur man startar företag. Det är särskilt viktigt att samhället bidrar med utbildning och information i en tid där eget företagande är ett sätt att arbeta och en väg till inkomst. Webbplatsen verksamt.se är ett bra exempel på hur det kan fungera. Den typen av aktivt utåtriktat arbete från myndigheterna kring företagande bör utvecklas. Regeringen bör därför se över

utökade möjligheter till kortare utbildningar och information i samband med uppstart av nytt företag.

Almi är en viktig part när det gäller statens stöd till innovation och företag. Det stöd som staten erbjuder ska komplettera marknaden, men det finns stora brister i marknadens möjligheter till långsiktiga och samhällsviktiga investeringar. Det förekommer också viss kritik mot Almis verksamhet när det gäller att nå de minsta företagen. Regeringen bör därför förtydliga Almis uppdrag och se över Almis investeringar så att verksamheten breddas och i högre utsträckning når mindre företag och ensamföretag.

Intresset för att starta och driva företag i Sverige minskar, framför allt utanför storstadslänen. Detta försvårar de nödvändiga generationsskiften som krävs för att hålla företaget levande i hela landet. Återväxten inom vissa branscher är knapp och det saknas erfaren personal och företagsledare inom vissa yrkeskategorier. Detta får konsekvenser både för de enskilda företag som inte kan drivas vidare och för hela lokalsamhällen. Denna utveckling måste mötas av politiska åtgärder som syftar till att underlätta generationsskiften. Det bör finnas ökade möjligheter till kapitalförsörjning vid övertagande av befintliga företag eller när verksamhet drivs vidare som kooperativ. Berörda myndigheter bör därför få i uppdrag av regeringen att ta fram förslag på åtgärder för att underlätta generationsskiften för företag.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

3. Företagsstöd, punkt 1 (C)

av Elisabeth Thand Ringqvist (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:2467 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkande 3,

bifaller delvis motion

2024/25:3136 av Fredrik Olovsson m.fl. (S) yrkande 7 och

avslår motionerna

2024/25:553 av Lorena Delgado Varas m.fl. (V) yrkandena 7, 11 och 13,

2024/25:1478 av Helena Gellerman (L),

2024/25:2477 av Azadeh Rojhan m.fl. (S),

2024/25:2613 av Elin Söderberg m.fl. (MP) yrkandena 29, 30, 82 och 86,

2024/25:2635 av Elin Söderberg m.fl. (MP) yrkandena 2, 5 och 6,

2024/25:3136 av Fredrik Olovsson m.fl. (S) yrkandena 4 och 6 samt

2024/25:3137 av Josefin Malmqvist m.fl. (M) yrkande 6.

Ställningstagande

Startup- och scaleup-företagen utgör en liten andel av de små och medelstora bolagen men har en förmåga att skapa jobb och värde som gör att dessa bolag är otroligt viktiga för svensk ekonomi. Sverige har några bolag som har varit mycket framgångsrika och som har attraherat stort globalt intresse och kapital. Förutsättningarna för denna grupp av bolag är i dag medelmåttiga. Det behövs därför en oberoende organisation och en sammanhållen strategi för startup- och scaleup-företag. Det går dock inte att vänta på en sådan strategi, utan de inkubatorer som finns runt om i Sverige och som håller tillräckligt hög kvalitet måste få det stöd som behövs. Detta kan vara avgörande för att främst bolag som inte startat på universitet och högskolor ska få bättre möjligheter att nå kontakter och kapital i Sverige och internationellt. Det är inte minst viktigt för inkubatorer som ligger långt från Stockholm, Göteborg och Malmö men också för grupper som inte har tillgång till kapital och kontakter.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

4. Företagsstöd, punkt 1 (MP)

av Katarina Luhr (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2024/25:2613 av Elin Söderberg m.fl. (MP) yrkandena 29, 30, 82 och 86 samt

2024/25:2635 av Elin Söderberg m.fl. (MP) yrkandena 2, 5 och 6 samt avslår motionerna

2024/25:553 av Lorena Delgado Varas m.fl. (V) yrkandena 7, 11 och 13,

2024/25:1478 av Helena Gellerman (L),

2024/25:2467 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkande 3,

2024/25:2477 av Azadeh Rojhan m.fl. (S),

2024/25:3136 av Fredrik Olovsson m.fl. (S) yrkandena 4, 6 och 7 samt

2024/25:3137 av Josefin Malmqvist m.fl. (M) yrkande 6.

Ställningstagande

Näringslivet är avgörande för Sveriges klimatarbete och konkurrenskraft. Det finns ett stort behov av att politiken uppmuntrar, stöttar och manar på den gröna industrirevolutionen och hållbarhetsarbetet i alla branscher. Klimatomställningen, automatiseringen, den fortsatta digitaliseringen och utvecklingen av artificiell intelligens är utmaningar som staten måste hjälpa såväl företag som arbetstagare med. All omställning måste vara rättvis och solidarisk och samarbete och samverkan är centralt för att hejda klimatförändringen. Det är

därför viktigt att bygga vidare på samarbeten med och inom näringslivet för att lösa klimatfrågan. Vidare har Sverige goda möjligheter till en stor miljö-export, och regeringen bör stödja detta genom att höja anslagen till forskning och innovationer samt gröna krediter till såväl startup-företag som andra företag och branscher i framkant av klimatarbetet. Genom omställningen av industriprocesser, transporter och energisektorn finns potential till en stark samhällsutveckling. Detta bör underlättas genom att även stödja digitalisering och en grön och social omställning för småföretag. Den tidigare regeringen beslutade om gröna kreditgarantier och gröna statliga garantier för att stötta industrins omställning. De gröna kreditgarantierna bör stärkas och utvecklas.

Små företag har ibland otillräckliga resurser för att klara omställningen till att bli fossilfria och cirkulära på egen hand. I syfte att hjälpa industrier och företag att minska sin klimatpåverkan bör regeringen fortsätta att utveckla de statliga satsningarna, bl.a. Almis stöd till de mindre företagens omställning.

Vidare utgör klimatomställningen en drivkraft för innovation och hållbar samhällsutveckling. Den befintliga stödtjänsten EU SME som drivs på uppdrag av Vinnova, Tillväxtverket och Energimyndigheten bör därför få ett utvidgat uppdrag att skapa bättre förutsättningar för små och medelstora företag att söka EU-finansiering med ett fokus på innovativa tekniker för klimatomställningen.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

5. Starta eget-bidrag, punkt 2 (SD)

av Tobias Andersson (SD), Eric Palmqvist (SD), Johnny Svedin (SD) och Angelica Lundberg (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:1469 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 2.

Ställningstagande

För att göra det möjligt för fler att ta steget att starta ett eget företag föreslår vi att regeringen ska överväga att införa ett program för starta eget-bidrag för yrkesverksamma. Enligt vårt förslag bör ersättningen vara på samma nivå som arbetslöshetsersättningen, men utan en nedtrappning utöver maxtiden. För att få ingå i programmet ska det ställas höga krav, exempelvis på att affärsidén kretsar kring en ny innovation eller att det bedöms finnas potential för tillväxt.

Redan i dag finns det en lag om rätt till tjänstledighet för att bedriva näringsverksamhet (lagen om rätt till ledighet för att bedriva näringsverksamhet) under vissa fastställda kriterier, exempelvis att verksamhet inte får konkurrera med arbetsgivarens verksamhet. Detta är givetvis bra, men tjänstledigheten kan dock vara i högst sex månader. Enligt vårt förslag bör maxtiden förlängas till minst tolv månader.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

6. Nationell innovationsstrategi, punkt 3 (S)

av Fredrik Olovsson (S), Monica Haider (S), Marianne Fundahn (S), Isak From (S) och Daniel Vencu Velasquez Castro (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:3136 av Fredrik Olovsson m.fl. (S) yrkande 25 och

bifaller delvis motion

2024/25:1451 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 2.

Ställningstagande

Vi är stolta över att Sverige är en av världens främsta innovationsnationer. På flera områden riskerar dock Sverige att halka efter. Den globala konkurrensen om att utveckla innovativa och hållbara lösningar hårdnar och länder tävlar om att ta ledande positioner inom klimatomställningen. Vi anser därför att det är hög tid att ta fram en offensiv innovationsstrategi för att klara den gröna omställningen, stärka svensk konkurrenskraft och skapa nya jobb i hela landet. En sådan strategi som tar fasta på vad Sverige är bra på finns redan i flera av våra grannländer och efterfrågas även av näringslivet och av andra aktörer i Sverige.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

7. Nationell innovationsstrategi, punkt 3 (SD)

av Tobias Andersson (SD), Eric Palmqvist (SD), Johnny Svedin (SD) och Angelica Lundberg (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:1451 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 2 och
bifaller delvis motion

2024/25:3136 av Fredrik Olovsson m.fl. (S) yrkande 25.

Ställningstagande

Vi anser att Sverige bör utveckla en nationell strategi för teknik och innovation som identifierar och prioriterar de områden där Sverige har potential att bli en global ledare. Detta skulle innebära fokus på teknologier och innovationer som kan bidra till att ta itu med globala utmaningar såsom klimatförändringar, säkerhet och folkhälsa.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

8. Innovationsfrämjande åtgärder, punkt 4 (S)

av Fredrik Olovsson (S), Monica Haider (S), Marianne Fundahn (S),
Isak From (S) och Daniel Vencu Velasquez Castro (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:3136 av Fredrik Olovsson m.fl. (S) yrkande 11,
bifaller delvis motion

2024/25:1494 av Gustaf Göthberg och Helena Storckenfeldt (båda M) yrkande
1 och

avslår motionerna

2024/25:553 av Lorena Delgado Varas m.fl. (V) yrkandena 14 och 16,

2024/25:1445 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 4,

2024/25:1464 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 12,

2024/25:2467 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkandena 1, 2 och 6
samt

2024/25:3169 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkande 63.

Ställningstagande

Det finns anledning för Sverige att arbeta mer fokuserat mot deeptech-bolag. Dessa bolag står för de viktigaste innovationerna för ett mer hållbart samhälle. Vi anser att det krävs en strategi för deeptech-bolag, något som skulle kunna utformas i samband med en nationell innovationsstrategi. Genom riktade

insatser såsom riskkapital, rådgivning och nätverk kan fler idéer kommersialiseras och bolag kan själva ges förmågan att växa sig större och erbjuda produkter i världsklass.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

9. Innovationsfrämjande åtgärder, punkt 4 (SD)

av Tobias Andersson (SD), Eric Palmqvist (SD), Johnny Svedin (SD) och Angelica Lundberg (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2024/25:1445 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 4 och

2024/25:1464 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 12 och
avslår motionerna

2024/25:553 av Lorena Delgado Varas m.fl. (V) yrkandena 14 och 16,

2024/25:1494 av Gustaf Göthberg och Helena Storckenfeldt (båda M) yrkande 1,

2024/25:2467 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkandena 1, 2 och 6,

2024/25:3136 av Fredrik Olovsson m.fl. (S) yrkande 11 och

2024/25:3169 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkande 63.

Ställningstagande

Dagens teknologiska utveckling är exponentiell. Det gäller framför allt informationsbaserade teknologier men även bioinformatik, datateknologi, nätverk, sensorer, artificiell intelligens, robotteknologi, digital tillverkning, medicin, nanomaterial och nanoteknologi är omdanande eller exponentiella. Dessa områden har potential att tillgodose människors behov av hälsosam mat, rent vatten, energi, medicin, sjukvård och utbildning. Ytterligare en aspekt av dessa teknologier är att de har en kumulativ verkan, dvs. de påverkar potentialen hos andra teknologier. Det här innebär att det är meningsfullt och relevant att förhålla sig till dessa teknologier som en helhet och inte enbart som självständiga teknologiområden. För att Sverige ska kunna ligga i framkant anser vi att det bör inrättas ett nationellt råd med sakkunniga experter vars uppgift bör vara att arbeta med exponentiella teknologier och andra viktiga teknologiområden.

Vidare har vi under det senaste decenniet sett indikationer på att viss företagsforskning lämnar Sverige för att i stället etablera sig i utlandet. Detta är en allvarlig signal om att förutsättningarna för forskning inom företagsvärlden inte är de bästa. Skattenivåerna bör gynna inhemsk företagsforskning

och behöver därför ses över. Även förutsättningarna för enskilda forskare behöver förbättras, dvs. forskare som inte är knutna till något lärosäte eller företag. Vi anser därför att regeringen ska utreda hur Sverige kan underlätta företagsforskning och förutsättningarna för fria forskare.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

10. Innovationsfrämjande åtgärder, punkt 4 (V)

av Birger Lahti (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:553 av Lorena Delgado Varas m.fl. (V) yrkandena 14 och 16 samt avslår motionerna

2024/25:1445 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 4,

2024/25:1464 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 12,

2024/25:1494 av Gustaf Göthberg och Helena Storckenfeldt (båda M) yrkande 1,

2024/25:2467 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkandena 1, 2 och 6,

2024/25:3136 av Fredrik Olovsson m.fl. (S) yrkande 11 och

2024/25:3169 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkande 63.

Ställningstagande

Sverige behöver ställa om till innovationsdriven tillväxt. Forskning och utveckling måste ske i nära samarbete med industrin, och sådana satsningar bör därför prioriteras från statligt håll. Trots att många viktiga innovationer kommer från små företag är det ofta de stora företagen som får stöd för att tillämpa sin forskning i de statliga labben. Små företag har varken tid, resurser eller kapacitet och skulle därför behöva statligt stöd. Regeringen bör mot denna bakgrund återkomma till riksdagen med en plan för att utöka testanläggningar för små företag.

De små företagen står för många nyskapande lösningar. Dessvärre blir små företag som kommer på bra idéer ofta överkörda av större företag. Små och medelstora företag har även en mycket liten del av den forskning och utveckling som utförs, vilket betyder att de produkter, system och tjänster som exempelvis företag inom hållbar utveckling tillhandahåller hamnar på efterkälken när forskningen väl kommersialiseras. Dessa företag fångas också ofta upp av utländska investerare, vilket leder till att arbetstillfällena hamnar utanför Sverige. Staten behöver i dessa fall ta ett större ansvar för utvecklingen.

Regeringen bör därför ta fram ett sammanhållet åtgärdsprogram för små företag.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

11. Innovationsfrämjande åtgärder, punkt 4 (C)

av Elisabeth Thand Ringqvist (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2024/25:2467 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkandena 1, 2 och 6 samt

2024/25:3169 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkande 63 och avslår motionerna

2024/25:553 av Lorena Delgado Varas m.fl. (V) yrkandena 14 och 16,

2024/25:1445 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 4,

2024/25:1464 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 12,

2024/25:1494 av Gustaf Göthberg och Helena Storckenfeldt (båda M) yrkande 1 och

2024/25:3136 av Fredrik Olovsson m.fl. (S) yrkande 11.

Ställningstagande

Sverige har förutsättningar att bli en stark grön industrination. Innovationer, kommersialisering och storskaliga satsningar på klimatomställning ger hopp om hållbar tillväxt. För att skapa goda förutsättningar för innovationer behövs ett dynamiskt system för demonstration och uppskalning av nya idéer. I grunden behövs också en dialog mellan forskningsinstitutioner, berörda myndigheter och entreprenörer som underlättar för en innovationsdriven tillväxt. Med goda förutsättningar för detta kan också kommersialisering och uppskalning underlättas. En förbättrad kommersialisering skulle även medföra att mer av värdet som skapas från svenska innovationer skulle stanna i Sverige. Villkoren för forskning, utveckling, demonstration, uppskalning och kommersialisering behöver därför förbättras. För att den verksamhet som genomförs på svenska universitet och högskolor ska få fullt genomslag och bidra till innovation, företag och välståndsskapande behöver staten även stärka samverkan mellan lärosäten och med näringslivet.

Redan i dag satsar näringslivet stora summor på forskning och utveckling, men de samlade forskningsanslagen från såväl näringslivet som det offentliga behöver ökas. Forskningsinstitutet och inkubatorerna bör också stärkas eftersom de har en viktig roll när det gäller att knyta ihop akademi, grundforskning

och näringsliv, bl.a. genom att erbjuda mötesplatser, testbäddar och demonstrationsanläggningar som är viktiga för framgångar i innovationsprocessen och för en framgångsrik kommersialisering.

För att innovationer ska kunna kommersialiseras krävs kapital. Privat kapital är grunden, men statligt kapital har en viktig kompletterande roll. För att säkerställa en god miljö för fler innovationer är det viktigt att staten kan gå in som medfinansör, exempelvis för innovationer som har längre väg till framgång eller när risken är så hög att investerare inte vill bära den helt själva. Statligt kapital behövs även för de satsningar som gör att svenska företag ska kunna bidra till att nå de globala klimatmålen.

Avslutningsvis bör regeringen undersöka möjligheten att öka satsningarna på det strategiska innovationsprogrammet för flyg (Innovair) i syfte att påskynda övergången till ett hållbart, fossilfritt och mer energieffektivt flyg samt till elektrifiering.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

12. Övrigt om företagsfrämjande åtgärder, punkt 5 (SD)

av Tobias Andersson (SD), Eric Palmqvist (SD), Johnny Svedin (SD) och Angelica Lundberg (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2024/25:1456 av Tobias Andersson m.fl. (SD),

2024/25:1460 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkandena 2, 3, 5 och 6,

2024/25:1461 av Tobias Andersson m.fl. (SD) och

2024/25:1467 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 1 och

avslår motionerna

2024/25:719 av Serkan Köse (S),

2024/25:2635 av Elin Söderberg m.fl. (MP) yrkandena 8 och 10 samt

2024/25:3137 av Josefin Malmqvist m.fl. (M) yrkande 1.

Ställningstagande

Sverige står inför stora utmaningar. För en ökad självförsörjning, stärkt tillväxt och för att nå EU:s klimatmål behöver Sverige bl.a. tillgång till mer el, ett utbyggt elnät, fler gruvor och nya industrier. Eftersom detta kommer att konkurrera med andra intressen är det viktigt att politiken minimerar de negativa konsekvenserna utan att hämma tillväxten. I strävan att nå ökad tillväxt, stärkt samhällsekonomi och sunda statsfinanser kan olika intressen drabbas negativt. För att balansera intressekonflikter och negativa effekter av tillväxt

bör en större del av det mervärde som skapas tillfalla de som drabbas. Det kan exempelvis ske genom kommunalisering av skatter, kompensation till markägare, förändrad fördelning av avgifter och fondering av medel. Tillsammans med regeringen har Sverigedemokraterna gjort mycket för att stärka näringslivets förutsättningar, t.ex. genom regelförenkling, sänkta skatter, minskad byråkrati och stärkt kompetensförsörjning. Därutöver anser vi att det behöver vidtas åtgärder för att öka incitamenten och acceptansen för denna tillväxt-orienterade politik och de negativa effekter den i vissa fall riskerar att medföra.

Vi förordar en marknadsliberal och handelsinriktad näringspolitik. Vi vill driva en politik som bidrar till att skapa ett gott näringslivsklimat så att både nya och gamla företag ska kunna verka och växa. Vi vill se tydliga och långsiktiga spelregler för såväl stora som små företag. Det är också angeläget att företag ges möjligheter att verka på en marknad med tydliga ramverk och utan onödigt regelkrångel. Eftersom de små företagen har en nyckelroll för ökad sysselsättning och minskad arbetslöshet är det vår uppfattning att näringspolitiken bör inriktas på att ta bort de hinder som finns för att få fler små företag att starta och växa. Vi förordar även generella satsningar på små och medelstora företag, något som kommer att gynna alla branscher och företagare. Det är även angeläget med en fungerande kapitalförsörjning så att nya och expanderande företag inte bromsas. Vi vänder oss också mot framväxten av en industri som bärs upp av ekonomiska förmåner i form av gynnsamma regleringar, avdrag, bidrag och kreditgarantier. Riksdagen bör tydliggöra för regeringen att det är med denna inriktning näringspolitiken bör bedrivas.

Sverige behöver en bra utvecklingsmiljö för att stödja entreprenörer och startup-företag, inte minst inom tech och it. Det behövs arenor där olika aktörer kan mötas och samfinansieras för att accelerera utveckling och användning, skapa större samverkan mellan stora och små bolag samt få ett mer diversifierat och innovativt utbud av tjänster och produkter. Regeringen behöver skapa ett företagsklimat och arenor som främjar testning, utveckling och anpassning av tjänster och idéer. Vidare behöver det göras kartläggningar av näringspolitiska insatser, bl.a. i syfte att identifiera överlappningar av olika insatser. I den utsträckning som offentliga stöd till näringslivet ska finnas är det viktigt att de kompletterar och inte konkurrerar med privat kapital. Därutöver krävs det att det går att mäta och fastställa stödets effekt. Dessutom behöver åtgärder vidtas för att säkerställa att offentliga stöd till näringslivet inte finansierar s.k. bidragsentreprenörer. Vi menar att detta skulle kunna motarbetas genom effektutvärderingar, kartläggningar och en tydligare samordning av de stöd som i dag kommer från olika aktörer.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

13. Övrigt om företagsfrämjande åtgärder, punkt 5 (MP)

av Katarina Luhr (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:2635 av Elin Söderberg m.fl. (MP) yrkandena 8 och 10 samt avslår motionerna

2024/25:719 av Serkan Köse (S),

2024/25:1456 av Tobias Andersson m.fl. (SD),

2024/25:1460 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkandena 2, 3, 5 och 6,

2024/25:1461 av Tobias Andersson m.fl. (SD),

2024/25:1467 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 1 och

2024/25:3137 av Josefin Malmqvist m.fl. (M) yrkande 1.

Ställningstagande

Sverige och Europa behöver en mångfald av stora och små företag som skapar möjlighet till försörjning och arbetstillfällen och bidrar till livskvalitet och utveckling. Allt fler svenskar vill också starta företag. Människors kreativitet och entreprenörskap ska tas till vara och detta bör möjliggöras genom att förbättra villkoren och minska regelkrånglet för företagare. För att frigöra och tillvarata människors entreprenörskap, innovationskraft och kreativitet behöver företagandet vara tryggt och enkelt. Jag anser därför att regeringen bör vidta åtgärder så att fler får möjlighet att styra över sitt arbete och skapa sin egen försörjning. Jag anser även att det ska vara lättare för mikroföretag att växa och anställa, bl.a. genom att se över skatter och avgifter.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

14. Åtgärder mot oseriösa företag, punkt 6 (S)

av Fredrik Olovsson (S), Monica Haider (S), Marianne Fundahn (S), Isak From (S) och Daniel Vencu Velasquez Castro (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:3194 av Mikael Damberg m.fl. (S) yrkande 3,

bifaller delvis motion

2024/25:729 av Amalia Rud Stenlöf och Mattias Jonsson (båda S) och
avslår motionerna

2024/25:62 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 27 och
2024/25:2467 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkande 37.

Ställningstagande

Offentlig upphandling ska aldrig bidra till osund konkurrens eller till dumpade villkor på svensk arbetsmarknad. Tvärtom behövs fler verktyg i kampen mot välfärdsbrottslighet och arbetlivskriminalitet.

I augusti 2023 presenterade utredningen Effektiv och tillförlitlig kontroll av leverantörer vid tilldelning av offentliga kontrakt ett förslag om att låta Bolagsverket ansvara för en funktion som möjliggör samordnade registerkontroller. Förslaget innebär att den upphandlande organisationen får tillgång till uppgifter som i dag är sekretessbelagda i register hos olika myndigheter. Förslaget skulle innebära ett viktigt steg för att bli av med oseriösa aktörer på marknaden för offentlig upphandling och inom valfrihetssystemen. Vi anser däremot inte att utredningens förslag är tillräckligt långtgående eftersom kontrollen inte omfattar samtliga uppgifter som skulle kunna leda till uteslutning enligt de obligatoriska och frivilliga uteslutningsgrunderna.

Utredningens förslag har varit ute på remiss, och vi menar att det är angeläget att regeringen snarast återkommer till riksdagen med förslag om samordnade registerkontroller vid offentlig upphandling och valfrihetssystem.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

15. Åtgärder mot oseriösa företag, punkt 6 (V)

av Birger Lahti (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:62 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 27 och
avslår motionerna

2024/25:729 av Amalia Rud Stenlöf och Mattias Jonsson (båda S),
2024/25:2467 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkande 37 och
2024/25:3194 av Mikael Damberg m.fl. (S) yrkande 3.

Ställningstagande

I dag finns det stora problem med hur offentlig upphandling tillämpas. Alltför ofta är lägsta pris vägledande, vilket leder till att oseriösa företag vinner upphandlingar genom att hålla priserna nere på bekostnad av en god arbetsmiljö och rimliga arbetsvillkor. På senare år har även kriminella gäng etablerat sig i välfärden efter att ha vunnit upphandlingar. Utvecklingen är systemhotande och måste stoppas. Inom den offentliga upphandlingen saknas bl.a. en nationell koordinering mellan de upphandlande myndigheterna, vilket medför att oseriösa företag som upptäcks i en kommun eller region kan fortsätta att bedriva sin verksamhet i andra delar av landet. För att komma till rätta med dessa problem bör regeringen dels utreda möjligheten att upprätta system där samtliga upphandlande myndigheter och statliga och kommunala bolag måste delta, dels utreda inrättandet av en s.k. svart lista över oseriösa företag.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

16. Åtgärder mot oseriösa företag, punkt 6 (C)

av Elisabeth Thand Ringqvist (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:2467 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkande 37 och avslår motionerna

2024/25:62 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 27,

2024/25:729 av Amalia Rud Stenlöf och Mattias Jonsson (båda S) och

2024/25:3194 av Mikael Damberg m.fl. (S) yrkande 3.

Ställningstagande

Företag utsätts både direkt och indirekt för brott. Dessutom används företag för att kunna begå brott. För att motverka de indirekta brotten mot företag måste näringsförbud användas i mycket större omfattning, omfatta fler typer av brott och över längre tid. Företagare måste också kunna vara trygga med att ett bolag som säljs för avveckling inte säljs vidare.

I Sverige är det lätt att starta företag och även administrativt lätt att ändra i styrelsers sammansättning och bolagsordning. Detta kan givetvis missbrukas och det är därför viktigt att Bolagsverket dels kan dela information från register, dels kan använda sig av digitala lösningar för att kunna se märkliga mönster och förändringar i företag. I sådana fall bör Bolagsverket kunna kalla företagsledare till fysiska möten. Lösningen är inte att göra det administrativt

krångligt för företagare utan att ge brottsförebyggande myndigheter rätt verktyg att upptäcka och beivra brottsliga företagare.

Regeringen bör mot denna bakgrund ge Bolagsverket i uppdrag att med digitala verktyg säkerställa att falska bolagsförsäljningar inte kan genomföras, att årsredovisningar är korrekta och att ägarregister och uppgifter om styrelser sammansättning uppdateras så snart ändringar görs.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

17. Konkurrens från offentlig verksamhet, punkt 7 (SD)

av Tobias Andersson (SD), Eric Palmqvist (SD), Johnny Svedin (SD) och Angelica Lundberg (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:1459 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkandena 1 och 2,

bifaller delvis motion

2024/25:1157 av Larry Söder (KD) och

avslår motionerna

2024/25:2467 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkandena 16 och 19 samt

2024/25:2920 av Sten Bergheden (M).

Ställningstagande

Trots att svensk konkurrenslagstiftning ligger i framkant uppstår problem inom vissa branscher. Inte alltför sällan handlar det om en osund konkurrens från offentlig verksamhet, något som inte minst slår mot små och medelstora företag.

För över tio år sedan infördes nya regler mot konkurrensbegränsande offentlig säljverksamhet. Det nya regelverket resulterade initialt i en av näringslivet upplevd förbättring, vilket huvudsakligen föranleddes av frivilliga åtaganden som offentliga aktörer vidtog efter påbackning från Konkurrensverket. Det har med andra ord inte varit de förhållandevis få domarna som resulterat i förändringarna, utan att den juridiska tillämpningen i stället har medfört en snäv tillämpning av reglerna. Vi anser att den snäva tillämpningen har vattnat ur reglernas faktiska syfte och att reglerna och deras tillämpning därför bör utvärderas.

Vidare anser vi att Konkurrensverket ska ha beslutanderätt i ärenden som rör konkurrensbegränsande offentlig säljverksamhet. Att det inte redan är så –

trots att Konkurrensverket i dag är tillsynsmyndighet för den offentliga upphandlingen – är både ologiskt och ineffektivt. Myndigheten har också tidigare framfört att det råder brist på avtalsuppföljning hos upphandlande myndigheter. Mot den bakgrunden menar vi att regeringen behöver återkomma till riksdagen med förslag på beslutanderätt för Konkurrensverket även för ärenden som rör konkurrensbegränsande offentlig säljverksamhet. Vi ser positivt på att regeringen tillsatt en särskild utredare med uppdrag att se över reglerna om konkurrensbegränsande offentlig säljverksamhet och ser fram emot konkreta förslag som följer av från detta arbete.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

18. Konkurrens från offentlig verksamhet, punkt 7 (C)

av Elisabeth Thand Ringqvist (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:2467 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkandena 16 och 19 samt

avslår motionerna

2024/25:1157 av Larry Söder (KD),

2024/25:1459 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkandena 1 och 2 samt

2024/25:2920 av Sten Bergheden (M).

Ställningstagande

Det finns i dag ett stort antal offentligt ägda bolag som konkurrerar med det privata näringslivet inom områden som inte tillhör det offentliga huvudsakliga verksamhet. Det offentliga ägandet bör minska och offentliga utförare ska som regel inte agera på den konkurrensutsatta marknaden och bidra till osunda konkurrensvillkor. För att motverka detta behöver konkurrenslagstiftningen skärpas. Konkurrensverket bör också ha som prioriterad uppgift att utreda fall där offentliga aktörer konkurrerar med privata företag.

Ibland är det en svår gränsdragning mellan vad som är osund konkurrens från en skattefinansierad offentlig verksamhet och vad som inte är det. Många gånger handlar det om kommunalt driven verksamhet, men det har även förekommit fall där statliga myndigheter drivit affärsverksamhet på den öppna marknaden. Affärsverksamhet som det offentliga bedriver på konkurrensutsatta områden riskerar ofta att snedvrider konkurrensen. I konkurrenslagen finns särskilda bestämmelser om konkurrensbegränsande offentlig säljverksamhet som innebär att staten, kommuner och regioner kan förbjudas att sälja

varor eller tjänster på ett sätt som begränsar konkurrensen. Kommuner och regioner kan dessutom helt förbjudas att bedriva viss säljverksamhet. För att identifiera och undvika dessa gråzoner bör det finnas en policy för offentliga aktörer om hur säljverksamheter som begränsar konkurrensen kan undvikas.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

19. Övriga frågor om konkurrens, punkt 8 (S, MP)

av Fredrik Olovsson (S), Monica Haider (S), Marianne Fundahn (S), Isak From (S), Katarina Luhr (MP) och Daniel Vencu Velasquez Castro (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2024/25:3108 av Anna-Caren Säterberg m.fl. (S) yrkande 19 och

2024/25:3136 av Fredrik Olovsson m.fl. (S) yrkande 12 och

avslår motionerna

2024/25:1306 av Larry Söder (KD),

2024/25:1459 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkandena 3 och 4,

2024/25:1464 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 11,

2024/25:1466 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 1,

2024/25:2470 av Kadir Kasirga m.fl. (S) yrkande 7,

2024/25:2810 av Sten Bergheden (M) och

2024/25:2953 av Helena Lindahl m.fl. (C) yrkande 17.

Ställningstagande

Stora delar av Sveriges ekonomi utgörs av konkurrensutsatta marknader. Företag som möter konkurrenter skapar fler innovationer än företag som har monopol. Därför främjar en väl fungerande konkurrens både fler jobb och ekonomisk tillväxt. Inom många områden finns det brister i hur konkurrensen fungerar, vilket i sin tur leder till högre priser, sämre produktutbud och sämre förutsättningar för mindre, innovativa och växande företag. I branscher där det finns en effektiv konkurrens kan man också se en snabb ökning av företagens produktivitet och effektivitet. Ett viktigt inslag i konkurrenspolitiken är också att öppna marknader för nya företag och förhindra missbruk av dominerande ställning.

Vi anser att Konkurrensverket bör få en utvecklad roll som innebär ökad tillsyn och konkurrensfrämjande arbete som stöder konsumentintresset, bidrar till produktivitet, konkurrenskraftiga marknader och ökad ekonomisk tillväxt.

Marknader av särskild betydelse för enskilda hushåll är exempelvis livsmedelssektorn, banksektorn och delar av energimarknaden. Vi anser också att Konkurrensverket ska utveckla ett nytt verktyg som kan säkerställa effektiv konkurrens i olika branscher.

I dag är det ofta svårt att öppna nya matbutiker. Vi menar att det är s.k. konkurrenshämmande avtal och plan- och bygglagen som begränsar konkurrensen. Nyetablering av matbutiker bör därför förenklas, t.ex. genom att begränsa konkurrenshämmande avtal. Dessutom vill vi öka den lokala konkurrensen på landsbygden, exempelvis genom att regeringen prioriterar att EU-medel från regionalstödet riktas mot en fungerande service och sund konkurrens på Sveriges landsbygder.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

20. Övriga frågor om konkurrens, punkt 8 (SD)

av Tobias Andersson (SD), Eric Palmqvist (SD), Johnny Svedin (SD) och Angelica Lundberg (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2024/25:1459 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkandena 3 och 4,

2024/25:1464 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 11 och

2024/25:1466 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 1 och

avslår motionerna

2024/25:1306 av Larry Söder (KD),

2024/25:2470 av Kadir Kasirga m.fl. (S) yrkande 7,

2024/25:2810 av Sten Bergheden (M),

2024/25:2953 av Helena Lindahl m.fl. (C) yrkande 17,

2024/25:3108 av Anna-Caren Säterberg m.fl. (S) yrkande 19 och

2024/25:3136 av Fredrik Olovsson m.fl. (S) yrkande 12.

Ställningstagande

Svensk konkurrenskraft ska stärkas genom ökad handel. Målet är att öka marknadsandelarna, tillväxten och vinstmarginalerna för svenska bolag och att detta sker i reella termer med jämförbara länder. Det finns dock behov av en konkurrensöversyn och en genomgång av de s.k. konkurrensfaktorer. Det är marknadens uppgift att se över de egna sektorernas konkurrenskraft – politiken ska inte detaljstyra. Vi ser dock behov av en övergripande konkurrensöversyn när det gäller större mätområden i sin helhet, inte minst i de fall svenska företag drabbas av onödiga konkurrensnackdelar till följd av politiska beslut.

Sverige måste också vidta åtgärder för att säkerställa den svenska konkurrenskraften på en alltmer globaliserad marknad. Den svenska konkurrenskraften har hämmats genom symbolskatter, onödigt regelkrångel och långa tillståndprocesser. Redan i dag har industriinvesteringar gjorts i andra länder i stället för i Sverige, och denna utveckling riskerar att fortsätta ifall åtgärder inte vidtas. Vi anser därför att det finns ett behov av ett konkurrenskraftsmål som ska syfta till att stärka Sveriges konkurrenskraft. Målet bör bygga på ett konkurrenskraftsindex som mäter konkurrenskraften på olika relevanta områden.

En förändrad process där Konkurrensverket som första instans beslutar om konkurrensskadeavgift skulle kunna leda till ökad effektivitet. Vissa effektivitetsvinster kan förmodligen uppnås genom en enklare beslutsprocess. Det som är avgörande för om stora effektivitetsvinster kommer att kunna göras beror dock bl.a. på i vilken utsträckning företagen kommer att överklaga Konkurrensverkets beslut. Detta är enligt vår mening värt att pröva trots vissa farhågor när det gäller om den nya ordningen kommer att medföra förkortade handläggningstider eller inte. Vi anser därför att regeringen ska verka för en grundlig utvärdering av den nya ordningen för konkurrensskadeavgift. Vidare anser vi att regeringen bör säkerställa att Konkurrensverkets utredande och beslutande delar inom organisationen separeras.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

21. Övriga frågor om konkurrens, punkt 8 (C)

av Elisabeth Thand Ringqvist (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:2953 av Helena Lindahl m.fl. (C) yrkande 17 och avslår motionerna

2024/25:1306 av Larry Söder (KD),

2024/25:1459 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkandena 3 och 4,

2024/25:1464 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 11,

2024/25:1466 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 1,

2024/25:2470 av Kadir Kasirga m.fl. (S) yrkande 7,

2024/25:2810 av Sten Bergheden (M),

2024/25:3108 av Anna-Caren Säterberg m.fl. (S) yrkande 19 och

2024/25:3136 av Fredrik Olovsson m.fl. (S) yrkande 12.

Ställningstagande

Över tid har konkurrenssituationen inom dagligvaruhandeln förändrats. Antalet aktörer inom den svenska dagligvaruhandeln har blivit allt färre, bl.a. till följd av uppköp. Den ökade koncentrationen till färre aktörer innebär risk för bristande konkurrens som drabbar både livsmedelsproducenter och konsumenter. Jag anser mot denna bakgrund att regeringen bör säkerställa att Konkurrensverket har tillräckliga resurser och verktyg för att kunna analysera affärer och så att de kan garantera att det finns en tillräcklig konkurrens inom dagligvaruhandeln.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

22. Företagens kapitalförsörjning, punkt 9 (SD)

av Tobias Andersson (SD), Eric Palmqvist (SD), Johnny Svedin (SD) och Angelica Lundberg (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2024/25:1395 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 53 och

2024/25:1460 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkandena 1 och 4 samt

avslår motionerna

2024/25:554 av Birger Lahti m.fl. (V) yrkande 9,

2024/25:2613 av Elin Söderberg m.fl. (MP) yrkande 84,

2024/25:2635 av Elin Söderberg m.fl. (MP) yrkande 14,

2024/25:2748 av Ann-Sofie Lifvenhage (M) och

2024/25:3057 av Elin Söderberg m.fl. (MP) yrkande 1.

Ställningstagande

De offentliga stöden till det privata näringslivet är svåröverblickade. Det finns många olika aktörer, exempelvis Energimyndigheten, Tillväxtverket, Almi och Vinnova, som erbjuder olika typer av stöd i form av bidrag, krediter, lån och riskkapital. Stöden är ofta tänkta att vara marknadskompletterande och stötta företag i de förkommersiella faserna innan privata investerare kliver in. I teorin låter det bra, men i praktiken har det resulterat i stora slukhål för skattemedel, marknadssnedvridning, offentlig konkurrens mot privat kapital och bidragsentreprenörer. Denna kritik bygger på granskningar av t.ex. Riksrevisionen, Tillväxtanalys och enskilda forskare. Mot denna bakgrund är det viktigt att statligt stöd, inte minst riskkapitalfinansiering, riktas mot förkommersiella faser med fokus på mindre, nystartade tillväxtföretag.

Sverige har historiskt en stark riskkapitalbransch som möjliggör utveckling av svenska företag, innovationer och tekniker. Privat riskkapital är en grundförutsättning för Sveriges tillväxt, välbstånd och välfärd. Vi vill även i framtiden se goda förutsättningar för riskkapitalbolag att verka i Sverige och för utländskt riskkapital att investeras i Sverige. Det finns ett enormt behov av nyinvesteringar i Sverige, inte minst i kölvattnet av pågående omställning, varför det är viktigt att det finns goda förutsättningar för det privata riskkapitalet.

Avslutningsvis vill vi uppmärksamma de särskilda utmaningar som jordbruksföretag ställs inför. För att jordbruksföretag ska kunna vara långsiktigt konkurrenskraftiga krävs bättre möjligheter till kapitalanskaffning för större investeringar. Både teknikframsteg, utvidgning och ökad hållbarhet kan kräva stora investeringar. Riskkapital bör även i dessa fall i första hand tillgodoses av marknaden, men jordbruk har särskilda förutsättningar och långivaren behöver därför specialkompetens för att kunna göra de bedömningar som krävs. Vi anser därför att det bör utredas hur kapitalanskaffning på marknadens villkor skulle kunna underlättas för jordbrukets investeringar.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

23. Företagens kapitalförsörjning, punkt 9 (V)

av Birger Lahti (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:554 av Birger Lahti m.fl. (V) yrkande 9 och avslår motionerna

2024/25:1395 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 53,

2024/25:1460 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkandena 1 och 4,

2024/25:2613 av Elin Söderberg m.fl. (MP) yrkande 84,

2024/25:2635 av Elin Söderberg m.fl. (MP) yrkande 14,

2024/25:2748 av Ann-Sofie Lifvenhage (M) och

2024/25:3057 av Elin Söderberg m.fl. (MP) yrkande 1.

Ställningstagande

För ett dynamiskt näringsliv är en väl fungerande kapitalförsörjning av avgörande betydelse. Kapitalförsörjning är ofta ett stort problem för småföretagare, inte minst vid nystart av företag. Undersökningar visar att det finns särskilt två problem när småföretag på landsbygden behöver skaffa kredit. Det ena är att fasta objekt, som fastigheter, har så låga värden att det är svårt att

belåna dem för annan verksamhet. Det andra är att ju längre ifrån kreditgivare småföretagaren befinner sig, desto svårare är det att skaffa kredit.

De lokala bankerna är också viktiga för kapitalförsörjning för företag på landsbygden. Eftersom de lokala bankerna generellt har bättre lokalkännedom och möjligheter att arbeta närmare företagen underlättas möjligheterna till kapital. Mot denna bakgrund bör de statliga aktörerna få i uppdrag att redovisa sina investeringar utifrån om de sker i städerna eller på landsbygden.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

24. Företagens kapitalförsörjning, punkt 9 (MP)

av Katarina Luhr (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2024/25:2613 av Elin Söderberg m.fl. (MP) yrkande 84,

2024/25:2635 av Elin Söderberg m.fl. (MP) yrkande 14 och

2024/25:3057 av Elin Söderberg m.fl. (MP) yrkande 1 och

avslår motionerna

2024/25:554 av Birger Lahti m.fl. (V) yrkande 9,

2024/25:1395 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 53,

2024/25:1460 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkandena 1 och 4 samt

2024/25:2748 av Ann-Sofie Lifvenhage (M).

Ställningstagande

För att främja den gröna omställningen är det viktigt med goda förutsättningar för affärsutveckling och förbättrade villkor för små och medelstora företag. Statens stöd till företag bör anpassas så att de kan komma alla typer av företag till godo. Mot denna bakgrund bör regeringen vidta åtgärder för att förbättra tillgången till riskkapital och möjligheter till företagsrådgivning.

Vidare bör förutsättningarna för lån för investeringar i företag på landsbygden och i glesbygd förbättras. Investeringar behövs både för att långsiktigt upprätthålla och för att utveckla nya verksamheter, men det är i dag svårt att få lån till investeringar på landsbygden och i glesbygd. Det finns en risk att de investeringar och reinvesteringar som behövs på landsbygden och i glesbygd uteblir. Detta måste åtgärdas skyndsamt.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

25. Jämställdhet i näringslivet, punkt 10 (S)

av Fredrik Olovsson (S), Monica Haider (S), Marianne Fundahn (S), Isak From (S) och Daniel Vencu Velasquez Castro (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:3069 av Ardalan Shekarabi m.fl. (S) yrkandena 12 och 13 samt avslår motionerna

2024/25:178 av Anna Wallentheim (S),

2024/25:1543 av Helena Gellerman (L),

2024/25:2467 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkandena 31 och 32 samt

2024/25:3157 av Helena Vilhelmsson m.fl. (C) yrkandena 47, 48 och 51.

Ställningstagande

Antalet kvinnliga företagare i Sverige har ökat, både bland små och medelstora företag och bland startup-företag. Trots detta är andelen kvinnor som är företagare fortfarande betydligt lägre än motsvarande andel män. Kvinnor har också i genomsnitt lägre representation i ledande befattningar, särskilt inom vissa branscher. En stor utmaning är tillgången till finansiering, och många kvinnor som är entreprenörer möter större hinder än män när det gäller lån och investeringar. Den tidigare regeringen arbetade aktivt för att främja kvinnors företagande genom politiska åtgärder och ekonomiskt stöd, men det finns behov av ytterligare insatser. För att säkerställa att Sverige inte förlorar viktiga innovationer och konkurrenskraft måste fler kvinnor ges möjlighet att starta och driva företag. Myndigheters regleringsbrev bör därför inkludera främjande av kvinnors företagande, och den statligt initierade finansieringen måste utformas så att kvinnor och män får lika förutsättningar. Statliga aktörer som Vinnova och Almi bör också få i uppdrag att särskilt fokusera på att främja kvinnors innovationer och kommersialisering av deras idéer. Regeringen måste kort sagt vidta åtgärder för att öka jämställdheten bland företagare. Detta är inte bara en fråga om rättvisa, utan avgörande för Sveriges långsiktiga konkurrenskraft.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

26. Jämställdhet i näringslivet, punkt 10 (C, MP)

av Elisabeth Thand Ringqvist (C) och Katarina Luhr (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2024/25:2467 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkandena 31 och 32 samt

2024/25:3157 av Helena Vilhelmsson m.fl. (C) yrkandena 47, 48 och 51 samt avslår motionerna

2024/25:178 av Anna Wallentheim (S),

2024/25:1543 av Helena Gellerman (L) och

2024/25:3069 av Ardalan Shekarabi m.fl. (S) yrkandena 12 och 13.

Ställningstagande

Tillgången till fakta och statistik om kvinnors företagande, kvinnors ledning av företag och kvinnors ägande av företag är bristfällig. Detta leder till ett osynliggörande. Om förutsättningarna för kvinnors företagande, ledning och ägande ska kunna förbättras är tillgången på bättre faktaunderlag viktig. Jämställdhetsanalyser bör vara ett självklart och naturligt inslag i den statliga företagarpolitiken. I linje med detta behöver de stöd som företag kan söka utformas så att de också i högre grad söks. Detta gäller såväl kvinno-dominerade som mansdominerade branscher. Frågan om hur företagarpolitiken effektivare kan bidra till såväl jämställdhet som tillväxt, och hur det arbetet ska organiseras, bör också utredas. Till detta hör också hur stöden bättre kan anpassas för att bidra till tillväxt och utveckling i hela landet.

Vidare behövs ett tydligt och strategiskt arbete för att öka jämställdheten inom näringslivet. Här spelar det roll hur statliga aktörer agerar. Berörda myndigheter måste ges tydliga och mätbara mål. En grundläggande utgångspunkt ska vara att statliga medel fördelas mer jämställt. Regeringen bör även arbeta för fler kvinnor i ledande positioner och för att förbättra kunskapen om kvinnors ledning och ägande av företag.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

27. Insatser för vissa grupper, punkt 11 (SD)

av Tobias Andersson (SD), Eric Palmqvist (SD), Johnny Svedin (SD) och Angelica Lundberg (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 11 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:1455 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkandena 1–3 och 5 samt avslår motionerna

2024/25:1719 av Jamal El-Haj (-) yrkande 4,

2024/25:2105 av Lars Beckman (M),

2024/25:2467 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkande 33,

2024/25:2976 av Markus Wiechel (SD) yrkande 2 och

2024/25:3157 av Helena Vilhelmsson m.fl. (C) yrkande 49.

Ställningstagande

Unga företagare är avgörande för Sveriges ekonomiska tillväxt och innovation. I en värld där teknologisk utveckling och globalisering skapar både möjligheter och utmaningar är det nödvändigt att ge unga entreprenörer det stöd de behöver för att lyckas. Mot denna bakgrund anser vi att man behöver se över förutsättningarna för ett nationellt mentorskapsprogram för unga företagare. Detta kan exempelvis ske inom Almis verksamhet, som genom sitt omfattande nätverk av företagsledare och rådgivare kan matcha erfarna mentorer med unga entreprenörer. För att stödja både mentorer och adepter kan Almi exempelvis utveckla utbildnings- och supportstrukturer, workshoppar och onlinekurser.

Vidare är det vår uppfattning att ökade statliga bidrag bör riktas direkt till skolor för att finansiera program inom Ung Företagsamhet. Syftet är att göra det möjligt för fler skolor att erbjuda programmet och därigenom förbättra dess tillgänglighet och kvalitet. Genom att skapa incitament för skolor att prioritera UF och främja samarbete med lokalt näringsliv kan fler elever få tillgång till de verktyg de behöver för att utveckla sina entreprenörsförmågor. Vidare föreslår vi att man genom ett utökat samarbete mellan staten, kommunerna, UF och det privata näringslivet skapar förutsättningar för unga att driva näringsverksamhet under sommaren. Genom att samordna resurser och stöd kan fler ungdomar få möjlighet att driva s.k. sommarlovsföretag, vilket skulle öka intresset för entreprenörskap och ge unga värdefull erfarenhet.

Vi anser även att regeringen bör utreda införandet av ett statligt starta eget-lån för att uppmuntra unga entreprenörer, liknande studielånet från CSN. Låntagare bör uppfylla kriterier som en genomtänkt affärsplan och relevant

utbildning. Ett sådant lån kan ge nytexaminerade möjlighet att tillämpa sina kunskaper i verkliga företag.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

28. Insatser för vissa grupper, punkt 11 (C)

av Elisabeth Thand Ringqvist (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 11 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2024/25:2467 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkande 33 och

2024/25:3157 av Helena Vilhelmsson m.fl. (C) yrkande 49 och

avslår motionerna

2024/25:1455 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkandena 1–3 och 5,

2024/25:1719 av Jamal El-Haj (-) yrkande 4,

2024/25:2105 av Lars Beckman (M) och

2024/25:2976 av Markus Wiechel (SD) yrkande 2.

Ställningstagande

Det behövs ett tydligt och strategiskt arbete för att öka jämställdheten inom näringslivet. Det är viktigt att se företagandets potential både som integrationsmotor och för jämställdheten. För många kvinnor som kommit till Sverige från andra länder kan företagande vara den enda möjligheten till ett jobb. Därför behövs det en särskild satsning på kvinnor med utländsk bakgrund för att de lättare ska kunna välja företagande som ett sätt att få ett jobb. En sådan satsning kan exempelvis bestå i att återupprätta och utöka programmet Investera i invandrarkvinnor. För dessa grupper, men också i ett vidare perspektiv, bör tillgången till mikrolån förbättras. Mikrolånen kan vara av stor betydelse för den som vill ta ett första steg till eget företagande.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

29. Kooperativt och socialt företagande, punkt 12 (S)

av Fredrik Olovsson (S), Monica Haider (S), Marianne Fundahn (S), Isak From (S) och Daniel Vencu Velasquez Castro (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 12 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:3136 av Fredrik Olovsson m.fl. (S) yrkande 14 och avslår motionerna

2024/25:553 av Lorena Delgado Varas m.fl. (V) yrkande 12,

2024/25:2349 av Johan Andersson m.fl. (S) yrkandena 1–3,

2024/25:2437 av Karin Sundin m.fl. (S),

2024/25:2438 av Kalle Olsson m.fl. (S) yrkandena 1 och 2,

2024/25:2455 av Per-Arne Håkansson m.fl. (S) och

2024/25:2635 av Elin Söderberg m.fl. (MP) yrkande 11.

Ställningstagande

FN har utsett 2025 till kooperationens år. Det är därmed ett bra tillfälle att synliggöra den kooperativa företagsformen, dess potential och den bredd av kooperativa företag som finns i Sverige. Det finns även möjlighet att öka kunskapen om och stärka tillväxten av nya kooperativa företag i Sverige. Trots sektorns storlek finns det i dag en utbredd okunskap om den kooperativa företagsformen som hindrar skapandet av nya kooperativa företag. Kooperativt företagande skapar på ett unikt sätt robusta affärer och utveckling genom sin demokratiska affärsmodell.

Under 2025 kommer en mångfald av aktiviteter att ske runt om i världen, exempelvis konferenser på teman kopplade till en bättre värld, ledarskap, finansiering m.m. Hittills har den svenska regeringen inte visat upp något initiativ eller någon satsning kopplat till kooperationens år. Förra gången FN utropade ett kooperationens år var 2012, och då spelade regeringen via Tillväxtverket en aktiv roll för att uppmärksamma det kooperativa året. Tillväxtverket gjorde t.ex. en utlysning om 3 miljoner kronor för kunskapsspridning om kooperativt företagande. Vi anser att regeringen bör ta vara på detta tillfälle och verka för kunskapsspridning och mer kooperativ företagsutveckling under FN:s kooperativa år 2025.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

30. Kooperativt och socialt företagande, punkt 12 (V)

av Birger Lahti (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 12 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:553 av Lorena Delgado Varas m.fl. (V) yrkande 12 och

avslår motionerna

2024/25:2349 av Johan Andersson m.fl. (S) yrkandena 1–3,

2024/25:2437 av Karin Sundin m.fl. (S),

2024/25:2438 av Kalle Olsson m.fl. (S) yrkandena 1 och 2,

2024/25:2455 av Per-Arne Håkansson m.fl. (S),

2024/25:2635 av Elin Söderberg m.fl. (MP) yrkande 11 och

2024/25:3136 av Fredrik Olovsson m.fl. (S) yrkande 14.

Ställningstagande

Det behöver finnas större mångfald av drifts- och ägandeformer inom företagande, där kooperativ och arbetstagarägda företag utgör en viktig del.

Kooperativa företag utgör en relativt stor andel av svenskt företagande och är vanligt inom vissa branscher, exempelvis inom jordbruk och livsmedel, elektricitet, skogsbruk och transporter, kultur, it, vård och omsorg. Det kooperativa företagandet har också visat sig mindre sårbart i kristider. Däremot har det kooperativa företagandet i vissa avseenden en lägre status än flera andra företagsformer. Det blir främst ett problem för de mindre företagarna och kan exempelvis innebära svårigheter vid upplåning.

För mig och mitt parti är frågan om makten över den egna arbetssituationen central. Människor ska ha inflytande över och delaktighet i sitt arbete och över produktionen. Arbetstagarägda företag är en modell för gemensamt ägande som dessutom skapar större handlingsutrymme för den anställda. Anställda i lönsamma företag som läggs ned eller flyttar sin produktion utomlands bör ha större möjligheter än i dag att ta över och driva produktionen vidare genom arbetstagaräggande. Regeringen bör därför tillsätta en utredning om i vilka former staten kan underlätta för arbetstagarägda företag samt arbetstagarövertagande av hotad produktion.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

31. Kooperativt och socialt företagande, punkt 12 (MP)

av Katarina Luhr (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 12 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:2635 av Elin Söderberg m.fl. (MP) yrkande 11 och

avslår motionerna

2024/25:553 av Lorena Delgado Varas m.fl. (V) yrkande 12,

2024/25:2349 av Johan Andersson m.fl. (S) yrkandena 1–3,

2024/25:2437 av Karin Sundin m.fl. (S),

2024/25:2438 av Kalle Olsson m.fl. (S) yrkandena 1 och 2,
2024/25:2455 av Per-Arne Håkansson m.fl. (S) och
2024/25:3136 av Fredrik Olovsson m.fl. (S) yrkande 14.

Ställningstagande

Sverige och Europa behöver en mångfald av stora och små företag som skapar möjlighet till försörjning och arbetstillfällen och bidrar till livskvalitet och utveckling. Allt fler svenskar vill starta företag och denna kraft och kreativitet måste tas till vara. Fler bör också ges möjlighet att styra över sitt arbete och skapa sin egen försörjning. Det är därför viktigt att det finns goda förutsättningar för en mångfald av företagsformer som gör det möjligt att bedriva verksamhet utifrån olika verksamhetsbehov och möjligheter. Regeringen bör därför återkomma till riksdagen med förslag som innebär att kooperativ, personalägda företag och sociala företag ska få lika goda förutsättningar som aktiebolag att få lån.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

32. Främjande av besöksnäringen, punkt 13 (SD)

av Tobias Andersson (SD), Eric Palmqvist (SD), Johnny Svedin (SD)
och Angelica Lundberg (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 13 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:1450 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkandena 1–3 och
avslår motionerna

2024/25:2444 av Anna-Caren Säterberg m.fl. (S) och

2024/25:2467 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkande 20.

Ställningstagande

På många håll i Sverige finns det goda möjligheter att främja en växande turistnäring. Vad som gör näringen extra intressant är dess inverkan på arbetsmarknaden och dess arbetskraftsintensitet. Svensk turist- och besöksnäring har en stor potential, inte bara för storstadsregionerna utan i landets alla delar. Turist- och besöksnäringen är också viktig för svensk ekonomi och om den ges rätt förutsättningar har den svenska turist- och besöksnäringen stora möjligheter att bli en viktig tillväxtbransch. Politiken behöver enligt vår uppfattning stödja branschen på olika sätt. Vi menar att det är viktigt att bl.a. satsa på infrastruktur, förenklade regelverk, investeringar och utbildning,

parallellt med att arbeta för att stärka Sveriges attraktionskraft som besöksmål. Därutöver växer den inhemska turismen i betydelse. Vi ser därför positivt på Visit Swedens uppdrag att marknadsföra Sverige mot svenskar. Det är något som vi har drivit på för.

Vidare anser vi att myndigheter bör få i uppdrag att främja den inhemska besöksnäringen och identifiera möjligheter till samordning. Myndigheterna bör även ha en tydlig återrapporteringsplikt när det gäller främjandeuppdraget. Det huvudsakliga syftet ska vara att stötta och utveckla besöksnäringen och undanröja regelkrångel samt att stimulera företagsetableringar och tillväxt.

Fram till att den globala pandemin bröt ut var Sverige en turistnation med en välmående besöksnäring. Pandemin medförde dock stor skada för besöks- och turistnäringen och branschen behöver därför nu goda förutsättningar. Ett viktigt steg i detta är att undanröja obsoleta och hämmande regelverk. Detta kan åstadkommas om den politiska viljan finns och är tillväxtskapande utan att vara budgetdrivande.

Detta bör riksdagens ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

33. Främjande av besöksnäringen, punkt 13 (C)

av Elisabeth Thand Ringqvist (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 13 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:2467 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkande 20 och avslår motionerna

2024/25:1450 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkandena 1–3 och

2024/25:2444 av Anna-Caren Säterberg m.fl. (S).

Ställningstagande

Besöksnäringen är viktig för jobb och tillväxt i hela landet. Det är många år sedan en besöksnäringstrategi togs fram. En sådan strategi är viktig för att den kan samla alla aktörer inom besöksnäringen under ett paraply. Det är i dag tydligt att nyttan från besöksnäringen i högre grad måste stanna kvar i form av skatteintäkter i lokalsamhället, i annat fall kommer den lokala acceptansen för turismen att minska. Det behövs även incitament för företag inom besöksnäringen att växa och anställa. Eftersom besöksnäringen anställer många unga och personer från andra delar av världen är det också viktigt att sänka kostnaderna för att anställa och avskaffa de föreslagna gränserna för medianlön. I annat fall måste besöksnäringen undantas från regleringen.

En ny strategi för besöksnäringen borde även omfatta Matlandet Sverige. Mat är i all väsentlighet, världen över, en anledning till besök. Det är inte enbart restauranger som skulle dra nytta av detta, utan en hel kedja av företagare inom mathantverket skulle få avsättning för sin förädling och sina produkter.

Det bör vidare säkerställas att Visit Sweden kan bedriva högkvalitativ marknadsföring av Sverige. Sverige har infrastruktur, erfarenhet och ordning och reda och bör därmed kunna vara värd för stora globala event. Stora arrangemang sätter Sverige på kartan både som eventvärd och som turistland. Därför behövs en tydligare strategi för internationella möten och evenemang.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

34. Ekonomiskt stöd, punkt 14 (V)

av Birger Lahti (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 14 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:554 av Birger Lahti m.fl. (V) yrkande 13 och

bifaller delvis motion

2024/25:2955 av Muharrem Demirok m.fl. (C) yrkande 45.

Ställningstagande

På många håll i världen utfärdar kommunen en lokal avgift för de gäster som övernattar där. Det innebär att man som gäst, förutom att betala hotellägaren för sängplatsen, också betalar en liten avgift till kommunen för den allmänna servicen under tiden man är där som besökare. På många platser i Europa är avgiften 1 euro per gästnatt, alltså ca 10 kronor. Genom att kommunerna själva ges möjlighet att besluta om en sådan s.k. bäddavgift och hur stor den i så fall ska vara, läggs makten över den lokala turistnäringens utveckling hos lokala beslutsfattare. Regeringen bör enligt min uppfattning utreda möjligheten att införa lokala bäddavgifter.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

35. Ekonomiskt stöd, punkt 14 (C)

av Elisabeth Thand Ringqvist (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 14 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:2955 av Muharrem Demirok m.fl. (C) yrkande 45 och

bifaller delvis motion

2024/25:554 av Birger Lahti m.fl. (V) yrkande 13.

Ställningstagande

Möjligheten att ge svenska kommuner rätt att ta ut en avgift på övernattningar bör prövas. Den typen av avgifter förekommer i många andra länder, och med tanke på den snabba tillväxt som skett inom besöksnäringen på senare år har det uppstått ett sådant behov även i Sverige. Med hjälp av lokala turistavgifter ska det vara möjligt för kommuner att delvis kompensera för det extra slitage och underhåll som följer med en utbredd turism och ökad befolkning under vissa delar av året. På så sätt skulle en säsongsvis kraftigt ökad befolkning kunna leda till större nytta för de människor som lever i dessa kommuner samtidigt som acceptansen för en omfattande besöksnäring kan öka. Avgifterna skulle även kunna användas för att vidareutveckla den lokala attraktionskraften, exempelvis genom ökat hållbarhetsfokus samt bättre skyltning och utsmyckning. Jag anser mot denna bakgrund att det bör genomföras försök där kommuner kan ta ut en kommunal avgift på gästnätter.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännager för regeringen.

36. Marknadsföring av Sverige, punkt 15 (SD)

av Tobias Andersson (SD), Eric Palmqvist (SD), Johnny Svedin (SD) och Angelica Lundberg (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 15 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:1450 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 13 och

avslår motion

2024/25:2877 av Sten Bergheden (M).

Ställningstagande

Det är viktigt att Sverige uppfattas som ett modernt, rent och attraktivt land som det är säkert att vistas i som besökare för att kunna attrahera turister. Vi har mycket att vara stolta över och det finns platser och upplevelser som kan tilltala många olika typer av turister. Detta måste Sverige vara skickligt på att förmedla. Det är därför viktigt att ta krafttag mot de inslag i samhället som riskerar att försämra bilden av Sverige. Det eskalerande gängvåldet hör tillsammans med laglösheten i utanförskapsområden till sådana saker som inte bara skapar oro för oss som bor här utan också framställer Sverige som ett mindre attraktivt land att besöka. Samtidigt är det inte bara förekomsten av våld och kriminalitet som kan skada Sverigebilden utan även negativa inslag i det offentliga rummet, såsom tiggeri, dobbel och bondfångeri utfört av utländska medborgare. I detta sammanhang är det också vår åsikt att missförhållanden i sådan samhällsservice som typiskt har starka band till besöksnäringen måste tas itu med, exempelvis oseriösa taxiföretag och svarttaxi.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

37. Övrigt om besöksnäringen, punkt 16 (SD)

av Tobias Andersson (SD), Eric Palmqvist (SD), Johnny Svedin (SD) och Angelica Lundberg (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 16 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2024/25:1369 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 44 och

2024/25:1450 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 11 och

avslår motionerna

2024/25:553 av Lorena Delgado Varas m.fl. (V) yrkande 19,

2024/25:554 av Birger Lahti m.fl. (V) yrkande 12,

2024/25:950 av Lars Mejern Larsson och Mikael Dahlqvist (båda S),

2024/25:1525 av Lars Isacson (S) yrkandena 1 och 2,

2024/25:2007 av Adrian Magnusson m.fl. (S) och

2024/25:3057 av Elin Söderberg m.fl. (MP) yrkande 19.

Ställningstagande

Sverige är ett fantastiskt land och det finns goda möjligheter att främja en växande turistnäring. När det särskilt gäller fjällturismen finns det vandringsleder som tidvis är överbelastade. Vägen framåt är dock inte att begränsa turismen, utan man bör i stället sträva efter att åtgärda den underhållsskuld som finns för vandringsleder på statlig mark så att naturupplevelsen inte

försämras. Här kan och bör staten ha en tydlig roll för att få till stånd röjning och underhåll av befintliga eller nya leder. Vi föreslår att ett första steg är att utreda och kartlägga fjällturismens möjligheter för att hitta åtgärder som stärker besöksnäringen.

När det sedan gäller fisketurismen anser vi att samarbete mellan olika aktörer och sektorer är viktigt för att ytterligare främja fisketurism och samtidigt säkerställa ett hållbart fiske. Ett samarbete mellan fisketuristföretag, lokala fiskevårdsföreningar, myndigheter och andra intressenter så att de tillsammans kan arbeta för att främja fisketurismen, skapa nya arbetstillfällen och samtidigt se till att fisket bedrivs på ett hållbart sätt. Fisketurismen kan också ha en positiv inverkan på ekonomisk tillväxt, bevarande av biologisk mångfald, samhällsutveckling och hälsa.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

38. Övrigt om besöksnäringen, punkt 16 (V)

av Birger Lahti (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 16 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2024/25:553 av Lorena Delgado Varas m.fl. (V) yrkande 19 och

2024/25:554 av Birger Lahti m.fl. (V) yrkande 12 och
avslår motionerna

2024/25:950 av Lars Mejern Larsson och Mikael Dahlgqvist (båda S),

2024/25:1369 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 44,

2024/25:1450 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 11,

2024/25:1525 av Lars Isacson (S) yrkandena 1 och 2,

2024/25:2007 av Adrian Magnusson m.fl. (S) och

2024/25:3057 av Elin Söderberg m.fl. (MP) yrkande 19.

Ställningstagande

Turismen har stor betydelse för hela landet. Branschen har växt under ett flertal år och fått allt större betydelse som en av flera tillväxtmotorer. Nya satsningar inom ekoturism, som t.ex. att bo på lantgård, är framgångsrika och gynnar landsbygden. Kopplingen till lokalproducerad mat ser man också i allt större utsträckning. Jag anser att vi i Sverige behöver satsa på besöksnäringen och att särskilt fjäll- och landsbygdsturismen bör uppvärderas och ses som en viktig näring ur ett regionalpolitiskt perspektiv och även ges en större del av de framtida infrastruktursatsningarna. Staten bör i samarbete med kommuner, föreningar och företag ta ett ökat ansvar för att locka besökare till hela Sverige.

Regeringen bör mot denna bakgrund lägga fram förslag till samverkansprogram för turistnäringen i syfte att stärka näringen och bidra till säsongsförlängning.

Vidare har den samiska besöksnäringen stor utvecklingspotential som jag här vill uppmärksamma: hållbarhet, kunskap om djur och natur, småskalighet och bevarande av traditioner och den samiska kulturen. Samisk mat och samisk turism kan bli ett starkt varumärke genom kvalitetsmärkning och bättre strategisk marknadsföring, vilket också är ett uttalat prioriterat mål inom samisk besöksnäring. Regeringen bör därför arbeta för att främja kvalitetsmärkning av samiska turistprodukter, varor och tjänster samt arbeta för ett utökat offentligt stöd för en hållbar samisk besöksnäring.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen tillkänna.

39. Övrigt om besöksnäringen, punkt 16 (MP)

av Katarina Luhr (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 16 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:3057 av Elin Söderberg m.fl. (MP) yrkande 19 och avslår motionerna

2024/25:553 av Lorena Delgado Varas m.fl. (V) yrkande 19,

2024/25:554 av Birger Lahti m.fl. (V) yrkande 12,

2024/25:950 av Lars Mejern Larsson och Mikael Dahlqvist (båda S),

2024/25:1369 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 44,

2024/25:1450 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 11,

2024/25:1525 av Lars Isacson (S) yrkandena 1 och 2 samt

2024/25:2007 av Adrian Magnusson m.fl. (S).

Ställningstagande

God samhällsservice och digitalisering är viktigt för näringslivets utveckling på landsbygden och i glesbygd. Jag anser därför att det bör genomföras insatser som syftar till att stärka digitaliseringen för små och medelstora företag på landsbygden och att man genom digitala tjänster förbättrar förutsättningarna för besöksnäringen.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

40. Industrifrämjande åtgärder, punkt 17 (SD)

av Tobias Andersson (SD), Eric Palmqvist (SD), Johnny Svedin (SD) och Angelica Lundberg (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 17 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2024/25:1464 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 1 och

2024/25:1468 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 4 och
avslår motionerna

2024/25:554 av Birger Lahti m.fl. (V) yrkande 19,

2024/25:825 av Åsa Karlsson (S),

2024/25:2442 av Lars Isacson m.fl. (S),

2024/25:2467 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkande 22,

2024/25:2613 av Elin Söderberg m.fl. (MP) yrkande 73,

2024/25:2635 av Elin Söderberg m.fl. (MP) yrkande 1 och

2024/25:2954 av Muharrem Demirok m.fl. (C) yrkande 26.

Ställningstagande

Industrin utgör basen för det svenska välståndet. Den svenska industrin är relativt väl fungerande, men det finns signaler om att Sverige tappar i konkurrenskraft gentemot jämförbara länder i Europa. Samtidigt hårdnar konkurrensen från växande ekonomier i framför allt Asien.

Allt färre är i dag sysselsatta inom den svenska industrin, vilket till stor del är kopplat till tekniska framsteg på andra håll. Sverige bör även fortsättningsvis vara en avancerad kunskapsekonomi och en stark industrination. Den moderna kunskapsekonomin är präglad av snabba teknologiskiften, och Sverige måste ta sig an dessa utmaningar för att förbli innovativt och konkurrenskraftigt. Såväl befintliga industriföretag som nya branscher ska ha goda förutsättningar att verka långsiktigt i Sverige. Genom att förbättra villkoren för svensk industri kan man skapa produktion, tillväxt och sysselsättning åt alla grupper i samhället. En väl fungerande exportindustri upprätthåller dessutom en skattebas som är betydande för den gemensamma välfärden. Utifrån detta menar vi att det bör inrättas en industrikommission med direktiv som bl.a. omfattar frågan om en revidering av energipolitiken, kapitalförsörjning, kompetensförsörjning, regelförenkling och infrastruktur.

Den svenska stålindustrin har en hög innovationskraft. Vi välkomnar tekniska framsteg som gör svensk industri relevant och konkurrenskraftig. Vår uppfattning är att staten bör inta en teknikneutral hållning där ingen produkt

eller produktionsmetod åtnjuter oskäligen fördelar framför någon annan. Forskning och utveckling som är kopplad till stålindustrin bör också stärkas i syfte att stimulera till ny teknik som vid sidan av stålet har potential att bli viktiga exportvaror. Målet ska vara att Sverige innehar en världsledande position på området.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

41. Industrifrämjande åtgärder, punkt 17 (V)

av Birger Lahti (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 17 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:554 av Birger Lahti m.fl. (V) yrkande 19 och
avslår motionerna

2024/25:825 av Åsa Karlsson (S),

2024/25:1464 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 1,

2024/25:1468 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 4,

2024/25:2442 av Lars Isacson m.fl. (S),

2024/25:2467 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkande 22,

2024/25:2613 av Elin Söderberg m.fl. (MP) yrkande 73,

2024/25:2635 av Elin Söderberg m.fl. (MP) yrkande 1 och

2024/25:2954 av Muharrem Demirok m.fl. (C) yrkande 26.

Ställningstagande

Satsningar på bl.a. förnybar energiproduktion och smarta elnät, järnvägar, elvägar, utbyggd cykel- och kollektivtrafik, energirenoveringar och nybyggnation av lokaler och klimatsmarta bostäder kommer i hög grad att påverka industrin. De statliga industribolagen bör vidare användas för att bygga Sverige tryggare, mer jämlikt och ekologiskt hållbart, öka konkurrenskraften och jämna ut orättvisa skillnader mellan stad och landsbygd. Mycket av det material som kommer från industrin är av samhällsavgörande karaktär. Det kan vara material som behövs för välfärden, för byggande eller för omställningen. Industrin står också för många arbetstillfällen. Det måste därför finnas ett gemensamt ansvar för de samhällsavgörande industrierna. Det borde finnas en uttalad strategi för hur staten hanterar de industrier som är av stor vikt över tid. Regeringen bör därför få i uppdrag att kartlägga vilka samhällsavgörande industrier och naturresurser som finns och ge förslag på hur en långsiktig plan för industrier och naturresurser skulle kunna upprättas.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

42. Industrifrämjande åtgärder, punkt 17 (C)

av Elisabeth Thand Ringqvist (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 17 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2024/25:2467 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkande 22 och

2024/25:2954 av Muharrem Demirok m.fl. (C) yrkande 26 och

avslår motionerna

2024/25:554 av Birger Lahti m.fl. (V) yrkande 19,

2024/25:825 av Åsa Karlsson (S),

2024/25:1464 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 1,

2024/25:1468 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 4,

2024/25:2442 av Lars Isacson m.fl. (S),

2024/25:2613 av Elin Söderberg m.fl. (MP) yrkande 73 och

2024/25:2635 av Elin Söderberg m.fl. (MP) yrkande 1.

Ställningstagande

Industrisatsningarna i norra Sverige har satt fokus på behovet av reformer inom många områden. Dessa satsningar förutsätter både stora investeringar i det omgivande samhället, exempelvis investeringar i utbildningsväsendet och i infrastruktur, och en översyn av inkomstbeskattningen och av miljöbalken. För att kunna bära dessa investeringar behöver kommunerna hjälp, så att de under de kommande årtiondena kan generera motsvarande skatteintäkter.

Industrin upplever även en mycket stor brist på utbildad arbetskraft. Att se till så att svenska företag kan finna den kompetens som behövs är av central betydelse. Detta är något som måste prioriteras de kommande åren. Kompetensbristen understryker också vikten av att svenska företag även fortsättningsvis kan rekrytera personal utomlands. Regeringens ambitioner att kraftigt försvåra för arbetskraftsinvandringen är därför ett allvarligt hot mot tillväxten och de svenska företagen. Från statligt håll bör man i stället säkerställa att det blir mer attraktivt för utrikesbaserad spetskompetens att söka sig till Sverige. I en internationell kontext spelar inte minst inkomstbeskattning en stor roll.

Mot denna bakgrund bör regeringen se över förutsättningarna för nyindustrialiseringen och möjligheten för staten att matcha utbyggnaden av stora gröna industrier med en förstärkt infrastruktur.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

43. Industrifrämjande åtgärder, punkt 17 (MP)

av Katarina Luhr (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 17 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2024/25:2613 av Elin Söderberg m.fl. (MP) yrkande 73 och

2024/25:2635 av Elin Söderberg m.fl. (MP) yrkande 1 och
avslår motionerna

2024/25:554 av Birger Lahti m.fl. (V) yrkande 19,

2024/25:825 av Åsa Karlsson (S),

2024/25:1464 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 1,

2024/25:1468 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 4,

2024/25:2442 av Lars Isacson m.fl. (S),

2024/25:2467 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkande 22 och

2024/25:2954 av Muharrem Demirok m.fl. (C) yrkande 26.

Ställningstagande

Näringslivet spelar en avgörande roll i klimatomställningen. Ett tydligt politiskt ledarskap som garanterar tydliga och långsiktiga spelregler är avgörande för att ta till vara potentialen i industrins och näringslivets omställning. Detta är en förutsättning för att näringslivet ska kunna planera sina verksamheter och bidra till omställningen på ett effektivt sätt. Den ryckighet och otydliga politiska styrning som präglar dagens miljö- och klimatpolitik ökar den ekonomiska risken vid investeringar. Ett långsiktigt tydligt politiskt ledarskap skulle också säkerställa att Sverige kan omhänderta de mervärden som följer av klimatomställningen i form av arbetstillfällen, ekonomisk utveckling och hållbar samhällsutveckling. För att tillvarata denna potential måste politiken skapa de samhällsförutsättningar som näringslivet behöver för att kunna ställa om. Tydligast är behovet av billig el, rätt kompetens på rätt plats och smidiga tillståndprocesser. Staten bör därför peka ut riktningen: Sverige ska bli världens första fossilfria välfärdsland och vara pådrivande i den globala klimatomställningen.

Den snabba utveckling som behöver ske innebär goda möjligheter att tillvarata den gröna omställningen som drivkraft för innovation, näringslivsutveckling och stärkt konkurrenskraft. Det finns ett brett behov av att politik uppmuntrar, stöttar och manar på denna gröna industrirevolution och hållbarhetsarbetet i alla branscher. Klimatomställningen, automatiseringen, den fortsatta digitaliseringen och utvecklingen av artificiell intelligens är utmaningar som staten måste hjälpa såväl företag som arbetstagare med.

Samarbete och samverkan är centralt och det är därför viktigt att bygga vidare på samarbeten med och inom näringslivet för att lösa klimatfrågan.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

44. Kulturella och kreativa näringar, punkt 18 (S)

av Fredrik Olovsson (S), Monica Haider (S), Marianne Fundahn (S), Isak From (S) och Daniel Vencu Velasquez Castro (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 18 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:3110 av Lawen Redar m.fl. (S) yrkande 27 och

avslår motionerna

2024/25:152 av Mirja Räihä och Per-Arne Håkansson (båda S) yrkande 4,

2024/25:1774 av Mats Berglund m.fl. (MP) yrkandena 18 och 19,

2024/25:2617 av Elin Söderberg m.fl. (MP) yrkandena 1–3 och

2024/25:2635 av Elin Söderberg m.fl. (MP) yrkande 13.

Ställningstagande

De kulturella och kreativa branscherna kan bidra till att Sverige fortsätter att vara ett attraktivt land att besöka och fungera som katalysator för en stärkt Sverigebild. I regeringens strategi för de kulturella och kreativa branscherna lyfts behovet av ett samordnat och departementsövergripande arbete fram. Dock saknar regeringens strategi konkreta förslag om tillvägagångssätt. Vår utgångspunkt är att en strategi för de kulturella och kreativa branscherna ska skapa förutsättningar för fler jobb, tillväxt och stärkt konkurrenskraft. I denna del vill vi även understryka att Tillväxtverket är en viktig och möjligen samordnande aktör.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

45. Kulturella och kreativa näringar, punkt 18 (MP)

av Katarina Luhr (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 18 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2024/25:1774 av Mats Berglund m.fl. (MP) yrkandena 18 och 19,
2024/25:2617 av Elin Söderberg m.fl. (MP) yrkandena 1–3 och
2024/25:2635 av Elin Söderberg m.fl. (MP) yrkande 13 och
avslår motionerna
2024/25:152 av Mirja Räihä och Per-Arne Håkansson (båda S) yrkande 4 och
2024/25:3110 av Lawen Redar m.fl. (S) yrkande 27.

Ställningstagande

Regeringens strategi för företag i kulturella och kreativa branscher lämnar tyvärr mycket att önska och saknar skarpa förslag. Regeringens strategi saknar både förslag om hur man avser att ta itu med de hinder som identifierats och vidta åtgärder för att nå de prioriteringar och mål som sätts upp. Det saknas också konkreta steg för att stärka villkoren och samordningen för de kulturella och kreativa branscherna och nya medel för genomförandet av strategin. Enligt min mening måste de kulturella och kreativa branschernas bidrag till kreativt tänkande, innovation, idéutveckling och därmed till hela samhällets utveckling främjande. Dessa branscher är avgörande i ett demokratiskt samhälle och bidrar även till Sveriges ekonomi, Sverige-bilden och förutsättningarna för svensk export och investeringar i Sverige. Alla de värden som de kulturella och kreativa branscherna tillför bör tydligt framgå i politiken i stort och i den nationella strategin för kulturella och kreativa branscher i synnerhet.

Mot denna bakgrund bör regeringen återkomma till riksdagen med en uppdaterad strategi som tydligt stärker näringarnas och kulturskaparnas utveckling, exportfrämjande och trygghet på arbetsmarknaden. Regeringen bör även höja sin ambitionsnivå när det gäller både reformer och finansiering för de kulturella och kreativa branschernas fortsatta utveckling samt utreda förutsättningarna för att inrätta ett institut för kulturella och kreativa näringar, som främjar spel, musik, film samt andra kulturella och kreativa branscher. Vidare bör regeringen utforma och anpassa statens stöd till företag och regional utveckling så att de även kan komma företag inom kulturella och kreativa näringar, naturturismföretagare, mathantverkare och det lokala näringslivet till godo.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

46. Spelbranschen, punkt 19 (S)

av Fredrik Olovsson (S), Monica Haider (S), Marianne Fundahn (S),
Isak From (S) och Daniel Vencu Velasquez Castro (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 19 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2024/25:3110 av Lawen Redar m.fl. (S) yrkande 58 och
avslår motionerna
2024/25:582 av Rickard Nordin (C) yrkandena 5, 8 och 10,
2024/25:2617 av Elin Söderberg m.fl. (MP) yrkandena 9 och 11 samt
2024/25:2958 av Catarina Deremar m.fl. (C) yrkande 23.

Ställningstagande

Sverige är sedan länge framträdande när det gäller spel och spelutveckling. Det finns flera stora och framgångsrika spelföretag som har producerat några av de mest populära spelen i världen. Den svenska spelbranschen präglas av både hög kreativitet och avancerad teknologi. Sverige har blivit en av världens ledande exportörer av videospel. Även om framgångarna är många har branschen identifierat vissa problem. I Dataspelsbranschens rapport Väger in i spelbranschen (2023) kartläggs Sveriges spelutbildningar och de utmaningar som är kopplade till kompetensförsörjning. Vi anser att regeringen bör inleda en dialog med branschens företrädare för att diskutera de utmaningar som finns för olika aktörer inom branschen, såväl producenter som utövare.

Detta bör riksdagens ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

47. Spelbranschen, punkt 19 (MP)

av Katarina Luhr (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 19 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2024/25:2617 av Elin Söderberg m.fl. (MP) yrkandena 9 och 11,
bifaller delvis motion
2024/25:582 av Rickard Nordin (C) yrkande 8 och
avslår motionerna
2024/25:582 av Rickard Nordin (C) yrkandena 5 och 10,
2024/25:2958 av Catarina Deremar m.fl. (C) yrkande 23 och
2024/25:3110 av Lawen Redar m.fl. (S) yrkande 58.

Ställningstagande

Dataspelsbranschen omsätter stora summor pengar och sysselsätter över 8 000 personer. Det finns också över 800 spelföretag, de flesta småföretag. Dataspelsbranschen beskriver det samtidigt som att Sverige halkar efter. Andra länder lanserar strategier och satsar stort på olika slags stödsystem. Sverige

bör vårda denna bransch och ta fram en nationell strategi för dataspel. En sådan svensk nationell strategi kan exempelvis hantera frågor som stödssystem, kompetensförsörjning, tillgänglighet, breddat deltagande samt barn och ungas kontakt med spelskapande.

Möjligheten till finansiellt stöd för spelindustrin ser väldigt olika ut i olika länder. Exempelvis har Frankrike och Tyskland stöttat spelbranschen på flera sätt under många år, medan andra länder alldeles nyligen har påbörjat sina stödprogram, som Spanien och Italien. De stöd som finns är både offentliga stöd, investeringsfonder och skatteavdrag. Därtill finns ofta möjlighet till lån. Vidare har Finland stöttat sin spelbransch sedan 1990-talet och Norge och Danmark ger stöd bl.a. via sina nationella filminstitut. Sverige är ett av få länder i Västeuropa med svagt offentligt stödssystem för spelbranschen och detta innebär en konkurrensnackdel för de svenska spelföretagen. Regeringen bör mot denna bakgrund ta fram en nationell strategi för dataspel och utreda och utveckla de näringsinriktade stödsystemen för spelbranschen.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

48. Kontantförbud vid handel med järn- och metallavfall, punkt 20 (M, V, C, KD, MP, L)

av Elisabeth Thand Ringqvist (C), Mats Green (M), Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M), Kjell Jansson (M), Birger Lahti (V), Katarina Luhr (MP), Louise Eklund (L) och Lili André (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 20 borde ha följande lydelse:

Riksdagen avslår motionerna

2024/25:1398 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 12,

2024/25:1462 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 1 och

2024/25:3109 av Anna-Caren Säterberg m.fl. (S) yrkande 52.

Ställningstagande

Det är viktigt att bekämpa stölder och illegal handel med metaller. Miljöstraffrättsutredningen har nyligen sett över frågan om förbud mot kontant hantering vid avfallshantering och framförde i sitt slutbetänkande att ett sådant förbud troligen skulle försvåra för gärningspersoner att göra sig av med stulna metaller, vilket även skulle påverka benägenheten att stjäla metaller, minska antalet hälerier och möjligheterna till penningtvätt. Utredningen bedömde också att ett eventuellt kontantförbud bör övervägas i det s.k. penningtvättsregelverket. Detta regelverk syftar till att förhindra att näringsverksamhet används eller utnyttjas för penningtvätt, inbegripet särskilda regler om kontanthantering och tillsyn oavsett rättsområde. Utredningen ansåg därmed att en samlösning på miljörettens område inte är lämplig. Utredningens förslag

kommer att remitteras under våren 2025 och därefter beredas av regeringen. Enligt vår mening bör detta arbete inväntas innan riksdagen uttalar sig i frågan.

Mot denna bakgrund avstyrks motionsyrkandena.

49. Övrigt om handel med järn- och metallavfall, punkt 21 (SD)

av Tobias Andersson (SD), Eric Palmqvist (SD), Johnny Svedin (SD) och Angelica Lundberg (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 21 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:1462 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkandena 2 och 3.

Ställningstagande

Oseriös handel med metallskrot bör motverkas i alla led och av den anledningen är spårbarhet viktigt. Bokföringsskyldigheten i kombination med ett förbud mot kontanta utbetalningar menar vi skulle öka spårbarheten och underlätta polisens arbete vid brottsutredningar. Efterlevnaden av bokföringsskyldigheten varierar emellertid och de företag som i dag ägnar sig åt häleri av stulen metall och rutinmässigt fuskar med denna bokföring löper ingen uppenbar risk för upptäckt. Samtidigt är konsekvenserna av upptäckt inte nog avskräckande, inte minst då skrothandel i dag inte är en tillståndspliktig verksamhet där ett indraget tillstånd att bedriva verksamheten kan vara en konsekvens av underlåtelse att iaktta den för spårbarheten så viktiga bokföringsskyldigheten. Regeringen bör, anser vi, återkomma med ett förslag till lagstiftning som syftar till att ytterligare stimulera till och säkerställa spårbarheten vid handel med metallskrot.

För att ett införande av ett kontantförbud, vilket vi har argumenterat för i det föregående, ska ge avsedd effekt måste det kombineras med ett krav på skrothandlartillstånd och tydliga sanktionsåtgärder. Exempelvis ska de aktörer som fortsätter att köpa stulet metallskrot riskera att få sina tillstånd indragna och därmed beläggas med näringsförbud. Det är en både rimlig och nödvändig åtgärd. Regeringen behöver därför även lägga fram ett förslag till lagstiftning som syftar till ett införande av ett särskilt tillstånd vid handel med metallskrot.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

50. Övrigt om näringsgrenar och branscher, punkt 22 (SD)

av Tobias Andersson (SD), Eric Palmqvist (SD), Johnny Svedin (SD) och Angelica Lundberg (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 22 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2024/25:1452 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 1 och

2024/25:1457 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 20 och
avslår motionerna

2024/25:553 av Lorena Delgado Varas m.fl. (V) yrkandena 17 och 20,

2024/25:2403 av Magnus Resare och Jesper Skalberg Karlsson (båda M)
yrkande 1,

2024/25:2467 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkande 21 och

2024/25:2613 av Elin Söderberg m.fl. (MP) yrkande 189.

Ställningstagande

Med sin förmåga att leverera innovativa lösningar har life science-sektorn gjort vetenskapliga och ekonomiska framsteg, bl.a. inom medicin, bioteknik, miljövetenskap och jordbruk. Dessa framsteg är avgörande för att möta både dagens och morgondagens samhällsutmaningar, såsom folkhälsofrågor och hållbar utveckling. Trots detta möter sektorn betydande hinder som reglerings-tunga processer, brist på incitament för forskning och utveckling samt utmaningar i samverkan mellan akademi och näringsliv. Det är mot denna bakgrund som vi föreslår en översyn och anpassning av den lagstiftning som berör life science-området. Avsikten är att identifiera och reducera onödig byråkrati, stärka Sveriges position som en ledande nation inom life science och att främja ekonomisk utveckling, skapa jobb och bidra till att möta globala utmaningar. Internationella jämförelser visar att länder med mindre byråkrati inom life science-sektorn, som Danmark och Tyskland, har en snabbare kommersialisering av forskningsresultat. Genom att reducera byråkratin kan Sverige förbättra sin konkurrenskraft och attrahera internationella investeringar.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

51. Övrigt om näringsgrenar och branscher, punkt 22 (V)

av Birger Lahti (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 22 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:553 av Lorena Delgado Varas m.fl. (V) yrkandena 17 och 20 samt avslår motionerna

2024/25:1452 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 1,

2024/25:1457 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 20,

2024/25:2403 av Magnus Resare och Jesper Skalberg Karlsson (båda M) yrkande 1,

2024/25:2467 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkande 21 och

2024/25:2613 av Elin Söderberg m.fl. (MP) yrkande 189.

Ställningstagande

Samiskt näringsliv är gränsöverskridande och förgrenar sig över hela Sápmi. Det samiska näringslivet utgår från det samiska materiella och immateriella kulturarvet och består av en mångfald av verksamheter som bl.a. karaktäriseras av småskalighet och lokal anpassning. Utöver traditionellt samiska näringar finns en stor andel samiska företag inom andra branscher, såsom besöksnäringen, småskalig förädling av livsmedel, livsmedelsframställning, detaljhandel, gårdsbruk, landtransporter och duodji, samiskt slöjdhandverk. Det finns därför behov av ett lokalt näringsliv som utformas efter samisk kunskap, stärker de samiska samhällena ekonomiskt och värnar om samiskt kulturliv. De befintliga affärsmodeller som tillämpas av offentliga myndigheter, banker och riskkapitalbolag har svårt att beskriva det samiska företagandets förutsättningar och villkor på ett korrekt och ändamålsenligt sätt. Det gränsöverskridande samiska näringslivet, där många företag växlar mellan olika tjänster och produkter och samverkar över gränserna mellan Sverige, Norge och Finland, stöter ofta på gränshinder kopplade till handeln. Det behövs därför ett helhetsgrepp och en genomlysning av vilka specifika gränshinder som samiskt företagande stöter på.

Mot denna bakgrund bör regeringen ta initiativ till att utreda företagsformer kopplade till samiskt och övrigt näringsliv i Sápmi med syfte att underlätta och undanröja de hinder som gränshandeln stöter på. Det behövs vidare en affärsstrategi anpassad till samiska kulturella och kreativa näringar, en stärkt kapitalförsörjning samt offentlig företagsfinansiering och EU-medel till både befintligt och framtida samiskt näringsliv och dess företagare.

Detta bör riksdagen st

52. Övrigt om näringsgrenar och branscher, punkt 22 (C)

av Elisabeth Thand Ringqvist (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 22 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:2467 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkande 21 och avslår motionerna

2024/25:553 av Lorena Delgado Varas m.fl. (V) yrkandena 17 och 20,

2024/25:1452 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 1,

2024/25:1457 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 20,

2024/25:2403 av Magnus Resare och Jesper Skalberg Karlsson (båda M) yrkande 1 och

2024/25:2613 av Elin Söderberg m.fl. (MP) yrkande 189.

Ställningstagande

Delningsekonomin behöver förutsättningar för långsiktig tillväxt. Den moderna tekniken har gett upphov till helt nya branscher och marknader. Den har också lett till framväxten av en delningsekonomi som ur ett hållbarhetsperspektiv har mycket stor potential. Utvecklingen kommer att fortsätta att gå fort men tyvärr har lagstiftnings- och regelarbetet inte gått lika fort, vilket på sikt är ett hot mot den fortsatta utvecklingen. Inte minst handlar det om skatteregler som är illa anpassade till delningsekonomin förutsättningar. Regeringen bör därför återkomma med förslag som syftar till att skapa bättre förutsättningar för delningsekonomin.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

53. Övrigt om näringsgrenar och branscher, punkt 22 (MP)

av Katarina Luhr (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 22 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:2613 av Elin Söderberg m.fl. (MP) yrkande 189 och avslår motionerna

2024/25:553 av Lorena Delgado Varas m.fl. (V) yrkandena 17 och 20,
2024/25:1452 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 1,
2024/25:1457 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 20,
2024/25:2403 av Magnus Resare och Jesper Skalberg Karlsson (båda M)
yrkande 1 och
2024/25:2467 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkande 21.

Ställningstagande

Ansvaret att minska de konsumtionsbaserade utsläppen av växthusgaser ska inte ensidigt läggas på den enskilda konsumenten. Politiska insatser krävs på global nivå, EU-nivå och nationell nivå för att de globala värdekedjor som föregår vår konsumtion ställer om till fossilfrihet. Det ska samtidigt vara lätt att göra rätt genom att klimatsmarta konsumtionsval underlättas. Politiken måste främja delningsekonomin så att det blir lätt att dela på saker och äga tillsammans. Regeringen bör stötta uppskalning av delningsekonomin genom att ge lämpliga myndigheter ett formellt uppdrag att analysera behoven hos användarna. Styrmedel måste främja konsumtion av klimatsmarta tjänster i stället för resursintensiva produkter. Regeringen bör därför återkomma med förslag om att främja delningsekonomi och konsumtion av klimatsmarta tjänster i stället för resursintensiva produkter.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

Särskilt yttrande

Övriga frågor om konkurrens, punkt 8 (SD)

Tobias Andersson (SD), Eric Palmqvist (SD), Johnny Svedin (SD) och Angelica Lundberg (SD) anför:

Vid utskottets behandling av övriga frågor om konkurrens (punkt 8) har vi försökt få stöd för vårt förslag (reservation 20). Eftersom vi inte har fått stöd för våra yrkanden har vi i andra hand gett stöd till det alternativ som företrädarna för Moderaterna, Vänsterpartiet, Kristdemokraterna och Liberalerna förespråkar.

Om vårt förslag till ställningstagande när det gäller övriga frågor om konkurrens i reservation 20 avslås i den förberedande voteringen i kammaren avser vi att i huvudvoteringen stödja det alternativ som förordas av företrädarna för Moderaterna, Vänsterpartiet, Kristdemokraterna och Liberalerna.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden 2024/25

2024/25:62 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V):

27. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen dels bör utreda möjligheten att upprätta system där samtliga upphandlande myndigheter och statliga och kommunala bolag måste delta, dels bör utreda inrättandet av en s.k. svart lista över oseriösa företag och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:152 av Mirja Räihä och Per-Arne Håkansson (båda S):

4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att näringslivsstöd för kulturella och kreativa näringar i glesbygd bör tas fram och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:178 av Anna Wallentheim (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om tydligare mål för en jämställd fördelning av företagsstöd och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:553 av Lorena Delgado Varas m.fl. (V):

7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör få i uppdrag att se över utökade möjligheter till mindre utbildningar och information i samband med uppstart av nytt företag och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör få i uppdrag att se över Almis investeringar för att bredda verksamheten för att i högre utsträckning beröra mindre företag och ensamföretag och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör tillsätta en utredning om i vilka former staten kan underlätta för arbetstagarägda företag samt arbetstagarövertagande av hotad produktion och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att berörda myndigheter bör uppdras att ta fram förslag på åtgärder för att underlätta generationsskiftet för företag och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utöka testanläggningar för små företag och tillkännager detta för regeringen.

16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ta fram ett sammanhållet åtgärdsprogram för små företag och tillkännager detta för regeringen.
17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ta initiativ till att utreda företagsformer kopplat till samiskt och övrigt näringsliv i Sápmi med syftet att underlätta och undanröja de hinder som gränshandeln stöter på och tillkännager detta för regeringen.
19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör verka för att främja kvalitetsmärkning av samiska turismprodukter, varor och tjänster samt arbeta för utökat offentligt stöd för en hållbar samisk besöksnäring och tillkännager detta för regeringen.
20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en affärsstrategi anpassad till samiska kulturella och kreativa näringar, stärkt kapitalförsörjning samt offentlig företagsfinansiering och EU-medel och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:554 av Birger Lahti m.fl. (V):

9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att de statliga aktörerna bör få i uppdrag att redovisa sina investeringar utifrån om de främst sker i städerna eller på landsbygden och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör lägga fram förslag till samverkansprogram för turistnäringen för att stärka näringen och bidra till säsongsförlängning och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör utreda möjligheten att införa lokala bäddavgifter och tillkännager detta för regeringen.
19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör få i uppdrag att kartlägga vilka samhällsavgörande industrier och naturresurser som finns och ge förslag på hur en långsiktig plan för desamma skulle kunna upprättas och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:582 av Rickard Nordin (C):

5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta vara på kompetensen i spelbranschen och överföra den till andra sektorer i samhället och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att upprätta en nationell spelstrategi och tillkännager detta för regeringen.

10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inkludera spelbranschen i de näringslivssatsningar som staten gör och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:719 av Serkan Köse (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska utreda förutsättningarna för att införa särskilda program för att främja entreprenörskap och innovation i socioekonomiskt eftersatta områden och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:729 av Amalia Rud Stenlöf och Mattias Jonsson (båda S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag gällande samordnade registerkontroller och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:825 av Åsa Karlsson (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det bör utredas om det är möjligt för staten att dela den ekonomiska risken med kommunerna vid stora industrietableringar och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:950 av Lars Mejern Larsson och Mikael Dahlgvist (båda S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att genomföra förändringar som stimulerar besöksnäringen och verkar för en hållbar naturturism, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2024/25:1157 av Larry Söder (KD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över 2010 års skärpningar av konkurrenslagen i syfte att tillförsäkra att de fått önskad effekt och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:1306 av Larry Söder (KD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att lämplig myndighet bör få i uppdrag att utreda ett konkurrenskraftsindex i enlighet med motionens intentioner och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:1369 av Martin Kinnunen m.fl. (SD):

44. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att främja samarbete mellan olika aktörer och sektorer för att främja fisketurismen, skapa nya arbetstillfällen och samtidigt se till att fisket bedrivs på ett hållbart sätt och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:1395 av Martin Kinnunen m.fl. (SD):

53. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det bör utredas hur kapitalanskaffning på marknadens villkor kan underlättas för jordbrukets investeringar och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:1398 av Martin Kinnunen m.fl. (SD):

12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om kontantförbud vid handel med metallskrot och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:1445 av Patrick Reslow m.fl. (SD):

4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska utreda hur Sverige kan underlätta företagsforskning och förutsättningarna för fria forskare och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:1450 av Tobias Andersson m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om turismens betydelse och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge myndigheterna ett tydligt främjandeuppdrag kopplat till besöksnäringen och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om hämmande och obsoleta regelverk och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kartlägga fjällturismens möjligheter för att hitta åtgärder som stärker besöksnäringen och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka Sverige bilden och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:1451 av Tobias Andersson m.fl. (SD):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utveckla en nationell teknik- och innovationsstrategi och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:1452 av Tobias Andersson m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över och förenkla regelverket inom life science-sektorn och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:1455 av Tobias Andersson m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda nationellt mentorskapsprogram och tillkännager detta för regeringen.

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheten till stärkt stöd till Ung företagsamhet och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheten till stöd för sommarlovsföretag och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda ett starta-eget-lån för unga vuxna och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:1456 av Tobias Andersson m.fl. (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om näringspolitikens inriktning och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:1457 av Tobias Andersson m.fl. (SD):

20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga om en plan för att säkra Sveriges långsiktiga cementförsörjning bör utarbetas och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:1459 av Tobias Andersson m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om reglerna för konkurrensbegränsande offentlig säljverksamhet och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska återkomma till riksdagen med förslag på beslutanderätt för Konkurrensverket i ärenden som rör konkurrensbegränsande offentlig säljverksamhet och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör få i uppdrag att verka för en grundlig utvärdering av den nya ordningen för konkurrensskadeavgift när den varit verksam i fem år och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Konkurrensverkets utredande och beslutande delar inom organisationen bör separeras och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:1460 av Tobias Andersson m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om inriktningen för den statliga riskkapitalfinansieringen med högre grad av prioritering av mindre, nystartade tillväxtföretag samt styrning mot de förkommersiella faserna och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en översikt och kartläggning av de näringspolitiska insatserna och tillkännager detta för regeringen.

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att säkerställa att offentligt stöd till näringslivet inte konkurrerar med privat riskkapital och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av goda förutsättningar för privat riskkapital och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att effektutvärdera det offentligas stöd till näringslivet och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att begränsa förekomsten av bidragsentreprenörer och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:1461 av Tobias Andersson m.fl. (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om incitament för tillväxt och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:1462 av Tobias Andersson m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa ett kontantförbud vid hantering av handel med metallskrot och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om krav på spårbarhet och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa tillståndskrav för handel med metallskrot och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:1464 av Tobias Andersson m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillsätta en industrikommission med kommittédirektiv i linje med förslagen i motionen och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa ett konkurrenskraftsmål och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inrätta ett nationellt råd med sakkunniga experter vilkas uppgift blir att arbeta med exponentiella teknologier samt andra viktiga teknologiområden och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:1466 av Tobias Andersson m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det behöver göras en konkurrensöversyn och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:1467 av Tobias Andersson m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skapa företagsklimat och arenor som främjar testning, utveckling och anpassning av tjänster och idéer och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:1468 av Tobias Andersson m.fl. (SD):

4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen borde verka för att stärka forskning inom stålindustrin och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:1469 av Tobias Andersson m.fl. (SD):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör överväga att införa ett program för starta eget-bidrag för yrkesverksamma och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:1478 av Helena Gellerman (L):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stödja nyföretagare och ta bort hinder i regelverk för att förenkla steget att starta nya företag och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:1494 av Gustaf Göthberg och Helena Storckenfeldt (båda M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör överväga att ta fram en nationell strategi och konkret handlingsplan i syfte att stärka möjligheterna att kommersialisera s.k. deeptech-bolag till internationellt konkurrenskraftiga nivåer och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:1525 av Lars Isacson (S):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att satsa på utbildning och arbetsmarknadsåtgärder för att attrahera och behålla arbetskraft inom besöksnäringen, särskilt på landsbygden och i glesbygd, och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förstärka samarbetet mellan stat, regioner och kommuner för att hantera säsongsvariationer och fördela turistströmmen mer jämnt över året och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:1543 av Helena Gellerman (L):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att mäta och följa upp hur det går för kvinnors företagande och kvinnors tillgång till riskkapital och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:1719 av Jamal El-Haj (-):

4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att främja företagande bland invandrare och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:1774 av Mats Berglund m.fl. (MP):

18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma till riksdagen med en uppdaterad strategi för kulturella och kreativa branscher som tydligt stärker näringarnas och kulturskaparnas utveckling, exportfrämjande och trygghet på arbetsmarknaden, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda förutsättningarna för att inrätta ett institut för kulturella och kreativa näringar, för främjande av spel, musik, film samt andra kulturella och kreativa branscher, och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:2007 av Adrian Magnusson m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om destinationsutveckling av östra Skåne och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:2105 av Lars Beckman (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att se över förutsättningarna och möjligheterna att underlätta för utrikesfödda att starta och driva företag och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:2349 av Johan Andersson m.fl. (S):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka den sociala ekonomin och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ta initiativ för att ta fram en samlad strategi för den sociala ekonomin och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ge Tillväxtverket i uppdrag att arbeta för att öka kunskapen om den sociala ekonomin samt underlätta möjligheterna för kooperativa företag och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:2403 av Magnus Resare och Jesper Skalberg Karlsson (båda M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att se över behovet av att säkerställa inhemsk kalkförsörjning för ökad nationell säkerhet och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:2437 av Karin Sundin m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att säkerställa goda och långsiktiga förutsättningar för rådgivning om kooperativt företagande i hela landet och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:2438 av Kalle Olsson m.fl. (S):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att bejaka den kooperativa företagsformens möjligheter att bidra till ett säkrare Sverige och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att lägga fast långsiktigt bra förutsättningar och nationella mål för den kooperativa och ömsesidiga företagsutvecklingen och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:2442 av Lars Isacson m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka statens stöd till nyindustrialisering genom investeringar i ny teknik, infrastruktur och kompetensförsörjning och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:2444 av Anna-Caren Säterberg m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka besöksnäringen för ett starkare Sverige och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:2455 av Per-Arne Håkansson m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att främja utbildning och kunskap om kooperativt företagande och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:2467 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om villkoren för forskning, utveckling, demonstration, uppskalning och kommersialisering och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att forskningsinstitut och inkubatorer runt om i Sverige som håller hög kvalitet måste få det stöd som behövs, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en sammanhållen strategi för startups och scaleups och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om kapitalförutsättningar för små och stora innovationer och tillkännager detta för regeringen.

16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Konkurrensverket bör ha som en prioriterad uppgift att utreda fall där offentliga aktörer konkurrerar med privata företag och tillkännager detta för regeringen.
19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att offentliga aktörer ska ta fram en policy för hur säljverksamheter som begränsar konkurrensen kan undvikas och tillkännager detta för regeringen.
20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en strategi för besöksnäringen och uppdatering av Matlandet Sverige, samt incitament för berörda företag att växa och anställa, och tillkännager detta för regeringen.
21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om bättre förutsättningar för delningsekonomin och tillkännager detta för regeringen.
22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om förutsättningarna för nyindustrialiseringen och tillkännager detta för regeringen.
31. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att jämförbarhetsanalyser bör vara ett självklart och naturligt inslag i den statliga företagspolitiken samt att de stöd som företag kan söka bör utformas så att de också i högre grad söks och tillkännager detta för regeringen.
32. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att statliga medel för företagande bör fördelas mer jämnt och tillkännager detta för regeringen.
33. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förbättra tillgången till mikrolån och tillkännager detta för regeringen.
37. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Bolagsverket ges i uppdrag att med digitala verktyg säkerställa att falska bolagsförsäljningar inte kan genomföras, att årsredovisningar är korrekta, att ägarregister och styrelser är uppdaterade så snart som ändringar är genomförda, och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:2470 av Kadir Kasirga m.fl. (S):

7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Konkurrensverket bör ges i särskilt uppdrag att granska konkurrensen inom byggsektorn och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:2477 av Azadeh Rojhan m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över hur statligt investeringskapital kan avsättas, genom exempelvis Almi Invest, för att tillgängliggöra medel för personalövertagande, t.ex. som ett alternativ vid generationsskiften, och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:2613 av Elin Söderberg m.fl. (MP):

29. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge den befintliga stödtjänsten EU SME som drivs på uppdrag av Vinnova, Tillväxtverket och Energimyndigheten ett vidgat uppdrag att skapa bättre förutsättningar för små och medelstora företag att söka EU-finansiering med ett fokus på innovativa tekniker för klimatomställningen och tillkännager detta för regeringen.
30. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att höja anslagen till forskning, innovationer och gröna krediter till startup-företag, företag och branscher i framkant av klimatarbetet och tillkännager detta för regeringen.
73. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skapa förutsättningar för samplanering för den snabba samhällsbyggnad som den gröna industriomställningen innebär och tillkännager detta för regeringen.
82. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka och utveckla gröna kreditgarantier och tillkännager detta för regeringen.
84. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förbättra tillgången på riskkapital och möjligheter till företagsrådgivning och tillkännager detta för regeringen.
86. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att fortsätta satsa på och utveckla statliga satsningar som Almis stöd till de mindre företagens omställning, i syfte att hjälpa industrier och företag att minska sin klimatpåverkan, och tillkännager detta för regeringen.
189. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att främja delningsekonomi och konsumtion av klimatsmarta tjänster i stället för resursintensiva produkter och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:2617 av Elin Söderberg m.fl. (MP):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen skyndsamt ska återkomma till riksdagen med en uppdaterad strategi för kulturella och kreativa branscher som tydligt stärker näringarnas och kulturskaparnas utveckling, exportfrämjande och trygghet på arbetsmarknaden, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska höja sin ambitionsnivå när det gäller både reformer och finansiering för de kulturella och kreativa branschernas fortsatta utveckling och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda förutsättningarna för att inrätta ett institut för kulturella och kreativa näringar, för främjande av spel, musik, film samt andra kulturella och kreativa branscher, och tillkännager detta för regeringen.

9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta fram en nationell strategi för dataspel och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utveckla stödsystemen för spel och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:2635 av Elin Söderberg m.fl. (MP):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att uppmuntra, stötta och mana på den gröna industrirevolutionen och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att bygga vidare på samarbeten med och inom näringslivet för att lösa klimatfrågan och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om medel till forskning, innovationer och gröna krediter till startup-företag, företag och branscher i framkant av klimatarbetet och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stödja digitalisering och en grön och social omställning för småföretag och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att fler bör ges möjlighet att styra över sitt arbete och skapa sin egen försörjning och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att underlätta för mikroföretag att växa och anställa och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kooperativ, personalägda företag och sociala företag bör få lika goda förutsättningar som aktiebolag att få lån och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stöd till företag och regional utveckling ska utformas så att de även kan komma företag inom kulturella och kreativa näringar, naturturismföretagare, mathantverkare och det lokala näringslivet till godo och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förbättra tillgången på riskkapital och möjligheter till företagsrådgivning och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:2748 av Ann-Sofie Lifvenhage (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheterna att hitta nya finansieringsformer som möjliggör för landet viktiga satsningar på större projekt och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:2810 av Sten Bergheden (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga möjligheten till en kontinuerlig jämförelse och översyn av branschspecifika kostnader och regler i Sverige och i våra konkurrentländer så att Sverige inte förlorar konkurrenskraft och arbetstillfällen, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2024/25:2877 av Sten Bergheden (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att om möjligt öka marknadsföringen av Sverige som turistland och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:2920 av Sten Bergheden (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att om möjligt ge ett tilläggsdirektiv till nämnda utredning om att en analys görs av det offentliga konkurrens med civilsamhället med uppdrag att också lämna förslag som motverkar denna osunda konkurrens och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:2953 av Helena Lindahl m.fl. (C):

17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att värna konkurrensen inom svensk dagligvaruhandel och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:2954 av Muharrem Demirok m.fl. (C):

26. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör matcha utbyggnaden av stora gröna industrier med förstärkt infrastruktur och underlätta kommunernas långsiktiga finansiering av matchande samhällsinsatser som skolor och vårdinrättningar, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2024/25:2955 av Muharrem Demirok m.fl. (C):

45. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att försök bör genomföras där kommuner kan ta ut en kommunal avgift på gästnätter och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:2958 av Catarina Deremar m.fl. (C):

23. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att upprätta en nationell spelstrategi och inkluderande av spelbranschen i ordinarie näringslivs

2024/25:2976 av Markus Wiechel (SD):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheten att bilda en företagsfond för ungdomar och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:3057 av Elin Söderberg m.fl. (MP):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kraftigt förbättra förutsättningarna för investeringar i lands- och glesbygd och tillkännager detta för regeringen.
19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förbättra besöksnäringens förutsättningar genom digitala tjänster och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:3069 av Ardalan Shekarabi m.fl. (S):

12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av jämställdhet i näringslivet och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om kvinnors företagande och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:3108 av Anna-Caren Säterberg m.fl. (S):

19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förenkla nyetableringar av matbutiker t.ex. genom att begränsa konkurrenshämmande avtal och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:3109 av Anna-Caren Säterberg m.fl. (S):

52. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa ett nationellt kontantförbud för handel med järn- och metallavfall och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:3110 av Lawen Redar m.fl. (S):

27. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om de kulturella och kreativa branscherna och tillkännager detta för regeringen.
58. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om spelbranschen och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:3136 av Fredrik Olovsson m.fl. (S):

4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att gå vidare med ett reformerat system för korttidsarbete och tillkännager detta för regeringen.

6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att starta nya samverkansprogram för svensk konkurrenskraft och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheterna för en nationell plattform för startups och scaleups och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en strategi för deeptech och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av en väl fungerande konkurrens och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om insatser för kooperativt företagande och att regeringen bör uppmärksamma kooperationens år och tillkännager detta för regeringen.
25. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att arbeta fram en offensiv innovationsstrategi och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:3137 av Josefin Malmqvist m.fl. (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör överväga att etablera ett tillväxtramverk och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga reformerade stöd till entreprenörer och innovation och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:3157 av Helena Vilhelmsson m.fl. (C):

47. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att jämställdhetsanalyser bör vara ett självklart och naturligt inslag i den statliga företagarpolitiken samt att de stöd som företag kan söka bör utformas så att de också i högre grad söks och tillkännager detta för regeringen.
48. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att statliga medel för företagande bör fördelas mer jämställt och tillkännager detta för regeringen.
49. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förbättra tillgången till mikrolån och tillkännager detta för regeringen.
51. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att arbeta för fler kvinnor i ledande positioner och förbättra kunskapen om kvinnors ledning och ägande av företag och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:3169 av Rickard Nordin m.fl. (C):

63. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att undersöka möjligheten att öka satsningarna på det strategiska

innovationsprogrammet för flyg (Innovair) och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:3194 av Mikael Damberg m.fl. (S):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag gällande samordnade registerkontroller vid offentlig upphandling och valfrihetssystem och tillkännager detta för regeringen.